

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**FAKULTA
BIOMEDICÍNSKÉHO
INŽENÝRSTVÍ**

**DIPLOMOVÁ
PRÁCE**

2017

**LUCIE
ZUBINOVÁ**

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

**Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva**

Evropská radikalizace po roce 2011

The European Radicalization after 2011

Diplomová práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Civilní nouzové plánování

Vedoucí práce: PhDr. Václav Adámek

Bc. Lucie Zubinová

Kladno, květen 2017

Z a d á n í d i p l o m o v é p r á c e

Student: **Bc. Lucie Zubinová**
Studijní obor: Civilní nouzové plánování
Téma: **Evropská radikalizace po roce 2011**
Téma anglicky: The European Radicalization after 2011

Zásady pro vypracování:

Předmětem diplomové práce bude zhodnocení současné situace radikalizace evropské společnosti. Práce bude komparovat činy radikálních extrémistů, kteří v posledních letech realizovali teroristický útok na měkké cíle na evropské půdě. Teoretická část zpracuje problematiku radikalizace evropské společnosti po roce 2011, v rámci teoretické části se popis zaměří na důvody vyššího počtu radikálů v evropské společnosti. Tato část práce bude zahrnovat přehled konkrétních případů, které se od roku 2011 uskutečnily včetně jejich výčtu. Praktická část bude založena na analýze pojmu "osamělý vlk" a konkrétních rozborech vybraných případů. Cílem praktické práce bude vybrané činy rozebrat, kvantifikovat a provést jejich analýzu včetně číselných výstupů, a na základě získaných dat provést hodnocení. Práce přinese přehled těchto útoků, rozbor důvodů proč k nim došlo, dopady na společnost a na funkčnost vybraných složek IZS. Výstupem práce bude identifikace a posouzení měkkých cílů, které jsou v ohrožení ze strany extrémistů, a bude proveden jejich konkrétní výčet na půdě České republiky. V práci bude také zhodnocen současný stav zabezpečení těchto měkkých cílů, a to jak na úrovni fyzické bezpečnosti tak právních norem.

Seznam odborné literatury:

- [1] SPAAIJ, Ramón, *Understanding lone wolf terrorism global patterns, motivations and prevention*, ed. 1., Dordrecht: Springer, 2012, ISBN 978-940-0729-810
- [2] ABBAS, Tahir (ed.), *Islamic political radicalism: a european perspective*, ed. 1., Edinburgh: Edinburgh University Press, 2011, ISBN 978-0-7486-2528-4
- [3] ŘEHÁK, David, FOLTIN, Pavel, STOJAR, Richard, *Vybrané aspekty soudobého terorismu*, ed. 1., Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2008, ISBN 978-80-7278-443-1

Vedoucí: PhDr. Václav Adámek

Zadání platné do: 20.08.2018

.....
vedoucí katedry / pracoviště

.....
děkan

V Kladně dne 12.12.2016

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem **Evropská radikalizace po roce 2011** vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Kladně dne 19. května 2017

.....

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu PhDr. Václavovi Adámkovi za pomoc, cenné rady a podněty při vedení mé diplomové práce. Poděkování si také zaslouží mé nejbližší okolí, které mi poskytlo důležité informace a připomínky.

Abstrakt

V diplomové práci s názvem Evropská radikalizace po roce 2011 se zabýváme problematikou radikalizace, jejich příčin a také jejího procesu u potenciálních útočníků. V práci je dán důraz na charakteristiku a identifikaci osamělých vlků, kteří se po roce 2011 zaměřují zejména na měkké cíle typu školská zařízení, kulturní centra či náboženské objekty. Tito jedinci pak nejčastěji páchají útoky s náboženským motivem, nebo se jedná o projevy pravicových extrémistů. Součástí diplomové práce je také výčet teroristických útoků spáchaných na evropském území po roce 2011 pomocí databáze Global Terrorism Index, z nichž vybrané útoky jsou důsledněji rozebrány a v další části práce komparovány.

Jedním z cílů práce je výčet měkkých cílů na území České republiky, které by se mohly stát objektem možného útoku. Jejich konkrétní výčet je rozřazen do oblastí dle charakteru místa a také dle jednotlivých krajů, což slouží k porovnání a stanovení nejohroženějšího kraje. K potřebnému výčtu měkkých cílů na území České republiky jsme ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR definovali body zájmu, které jsme následně rozřadili do jednotlivých oblastí dle krajů České republiky. Výsledkem tak bylo zjištění, že co se týče počtu měkkých cílů, nejohroženějším krajem se stává Středočeský kraj, a že není možné zajistit jejich ochranu pouze na základě aktivity státu.

Metodou k dalšímu cíli práce bylo nejdříve z celkového výčtu útoku stanovit podmínky k výběru útoků vhodných pro komparaci. Následně jsme útoky porovnávali za účelem zjištění odchylek a stanovení, které útoky jsou nejnebezpečnější. Výsledek komparace je zjištění, že nejnebezpečnější hrozbou je útok pomocí motorového vozidla.

Klíčová slova

Radikalizace, osamělý vlk, teroristický útok, terorismus, měkký cíl

Abstract

The diploma thesis named “The European Radicalisation after 2011” deals with radicalization, its causes and the process related to potential attackers. The thesis puts an emphasis on the characteristics and identification of “lone wolves” who mostly focused on soft targets such as schools, cultural centres or religious buildings after 2011. These individuals mostly commit attacks with religious motives or manifest right-winged extremism. The thesis also lists terrorist attacks committed in Europe after 2011 with the use of the Global Terrorism Index database. Selected incidents were analysed in more details and subsequently used for comparisons in the following section of the thesis.

One of the goals is to provide a list of soft targets in the Czech Republic that might be subject to a possible attack. The listed items are categorized based on the type of the location and the region, which makes it possible to compare and identify the most endangered region. In order to list the soft targets in the Czech Republics, we worked with the Directorate General of Fire Rescue Service of the CR to define points of interest which were then categorized as areas according to the Czech Republic’s regions. This resulted in the conclusion that regarding soft targets, the Central Bohemian region sees the greatest threat and it is impossible to provide the protection only with the state’s activity.

Another method used in order to reach conclusions was using the whole list of attacks for selecting those appropriate for comparison. Subsequently, we compared the attacks and identified the most dangerous ones. The result of the comparison suggests that the biggest threat is an attack made with the use of a motor vehicle.

Keywords

Radicalization, Lone wolf, Terrorist attack, Terrorism, Soft target

Obsah

1	Úvod.....	10
2	Současný stav.....	11
2.1	Příčiny radikalizace	11
2.1.1	Radikalizace a militantní islamismus.....	11
2.1.2	Teorie vysvětlující příčiny radikalizace a její proces	13
2.2	Pojem osamělý vlk.....	20
2.2.1	Pojem terorismus a osamělý vlk.....	20
2.2.2	Všeobecný model osamělého vlka	21
2.2.3	Sociální a psychologické okolnosti	23
2.2.4	Proces online radikalizace	24
2.3	Měkké cíle.....	25
2.3.1	Charakteristika měkkých cílů	25
2.3.2	Legislativní prostředí ochrany měkkých cílů	28
2.4	Popis jednotlivých útoků	30
2.4.1	Frankfurt, březen 2011 (útok na americké letce na letišti)	40
2.4.2	Oslo a Utöya, červenec 2011 (výbuch a střelba na ostrově)	41
2.4.3	Liege, prosinec 2011 (útok na Vánočních trzích)	43
2.4.4	Toulouse a Montauban, březen 2012 (střelba na vojáky, útok na školu).....	44
2.4.5	Londýn, květen 2013 (útok na vojáka Lee Rigbyho).....	46
2.4.6	Brusel, květen 2014 (útok na židovské muzeum).....	48
2.4.7	Dánsko, únor 2015 (útok na kulturní centrum a synagogu)	49
2.4.8	Švédsko, říjen 2015 (útok ve škole Trollhattan)	50
2.4.9	Essen, duben 2016 (útok na Sikhskou svatbu)	52
2.4.10	Nice, červenec 2016 (nájezd kamionu do průvodu lidí)	52
2.4.11	Berlín, prosinec 2016 (útok na Vánočních trzích)	53
2.4.12	Londýn, březen 2017 (útok na Westminsterský palác)	55
3	Cíl práce a hypotézy	56
4	Metodika	57

5	Výsledky	58
5.1	Měkké cíle a jejich ochrana	58
5.1.1	Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 - 2020	58
5.1.2	Metoda stanovení vhodných opatření.....	60
5.1.3	Způsoby ochrany měkkých cílů	62
5.2	Metody řešení incidentů	66
5.3	Výčet měkkých cílů na území České republiky.....	67
5.4	Komparace vybraných útoků	72
6	Diskuze	78
7	Závěr	86
8	Seznam použitých zkratk	87
9	Seznam použité literatury	88
10	Seznam použitých obrázků.....	99
11	Seznamu použitých tabulek.....	100

1 ÚVOD

Po 11. září 2001 byla za největší hrozbu považována aktivita teroristických organizací. Rok 2011 je však zlomový v několika ohledech. V tomto roce přišlo Arabské jaro, které se stalo zásadním okamžikem pro budoucnost několika států, a to zejména v největším měřítku pro Sýrii. Jejího oslabení v podobě občanské války využila teroristická organizace, dne nazývaná Islámský stát. V této době mnohé teroristické organizace uvědomily výhody sociálních sítí, které začaly využívat k náboru nových členů, a tímto postupem tak zasáhli i evropské státy. Na základě tzv. online radikalizace tak vzrostl počet evropský džihádistů, kteří se začali od roku 2011 aktivně činit. Výrazný podíl má na tom i ilegální migrace, díky které se mohou potenciální útočníci pohybovat po evropském území. Prvním výrazným incidentem nebyl však útok militantního islamistického charakteru, ale útok pravicového radikála, Anderse Breivika. Ten svým postojem a činem podpořil odhodlání radikálních jedinců v řadách islamistických radikálů.

Důsledkem událostí od roku 2011 se dá vysledovat souvislá linie mezi sociálními sítěmi, které pomáhají šíření radikalizace, strategií teroristických organizací, osamělými vlky a měkkými cíli. Tyto organizace si uvědomily, že působit teror nemusí jen jimi vycvičení islamisté, ale i další jedinci, které mohou z dálky ovlivňovat. Právě tyto jedinci, nazývaní osamělými vlky, si nejčastěji vybírají objekty, které řadíme do skupiny měkkých cílů.

V posledních 6 letech jsme tak zaznamenali neobvyklý počet útoků tzv. osamělých vlků, jejichž problematikou se v diplomové práci zabýváme. V první části práce se budeme věnovat především příčinám radikalizace a vyvrácením nejčastějším mýtům. Na základě těchto poznatků pak věnujeme část práce osamělým vlkům, jejich identifikaci a charakteristice, která se od roku 2011 následkem dění hrubě změnila.

Výrazný podíl práce bude zaměřen výčtu teroristických útoků provedených na Evropském území po roce 2011. Na základě tohoto výčtu vybereme zásadní teroristické útoky provedené osamělými vlky, které rozebereme a v praktické části srovnáme ve stanovených oblastech. Součástí diplomové práce bude i výčet měkkých cílů na území České republiky, které se úzce vážou k problematice osamělých vlků.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Příčiny radikalizace

2.1.1 Radikalizace a militantní islamismus

Jedenáctého září roku 2001 je přelomovým dnem v mnoha směrech. Tento den byl často spojován se začátkem nové války, války civilizací aneb termínem „střet civilizací“, se kterým je spojován americký politolog Samuel Huntington. Terorismus se tak stal celosvětovým tématem. Po této události administrativa George Bushe mladšího přijala celou řadu opatření, která zahájila mezinárodní boj proti islámskému terorismu. Ještě před zahájením operace „Global War on Terror“ vyvstaly otázky typu „Proč se tyto události dějí?“, „Kdo za ně konkrétně zodpovídá?“, „Co a kdo je k tomu navedlo?“. Odpovědi na tyto otázky ani dnes nejsou zcela jasně zodpovězeny. Víme jen to, že za těmito útoky stojí zejména militantní islamistické organizace a další zradikalizované osobnosti.

V této kapitole bych se ráda věnovala možným příčinám zmiňované radikalizace. Zejména s narůstající migrací, problematikou evropských džihádistů a kvůli útokům, za kterými stojí islamistické skupiny, se stává téma radikalizace téma, které je často probírané nejen v řadách expertů.

Pro začátek je nutné definovat si užívané pojmy. V této práci je za terorismus považována hrozba nebo užití nelegálního násilí nestátním aktérem k dosažení politických, ekonomických, náboženských nebo společenských cílů skrze strach, donucení nebo zastrášení. (The Institute for Economics and Peace, 2016)

Nejčastěji se v souvislosti s radikalizací muslimů mluví o „islámském fundamentalismu“, „islámském terorismu“ či „muslimských radikálech“. Ani jeden z těchto zmiňovaných termínů není vhodný, protože nevystihuje správnou skupinu osob nebo ideologii. Islámským fundamentalismem v probíraném tématu se v této práci myslí vírou v neomylnost textů, které jsou fundamentalistou považovány za nábožensky posvátné. (Moghadam, 2013) Fundamentalismus tedy zahrnuje veškeré myšlenky, které jsou klíčové i pro aktéry, kteří nemají s terorismem nic společného. Pojem radikalizace popisuje proces získávání názorů, které lze považovat za extrémní,

navíc u islámu radikalizace předchází fundamentalistické pojetí náboženství. Opět ale mezi radikální muslimy tedy zahrneme i osoby, které ve fundamentálním přístupu vyrůstali, ale nepáchají teroristickou činnost (radikální přístup je pro ně obvyklou normou). Pokud budeme tento rozdíl přehlížet, zbytečně tím posílíme radikální anti-muslimské skupiny, které se podílí na šíření strachu hrozby terorismu. (Githens-Mazer, 2010) V kontextu práce pojem radikalizace znamená proces, který vede k přijetí fundamentálního pojetí islámu a použití násilných aktů k dosažení cílů.

O teroristické ideologii se mluví někdy jako o salafismu nebo wahhábismu. Tyto pojmy označují fundamentalistické pojetí islámu, kdy jeho vyznavatelé vyznávají praktiky první generace muslimů. Ačkoliv jde o velmi radikální výklad a inspiraci pro Islámský stát, zdaleka ne všichni salafisté nebo wahhábisté jednohlasně podporují teroristické útoky a násilné činy.

Asi nejčastější termín používání v souvislosti s terorismem a islámem je pojem „islamismus“. Jedná se o moderní fenomén, který se začal hojně vyskytovat právě po roce 2001. Islamismem se myslí spojení islámu jako víry a islámského, politického, ekonomického a společenského systému, jehož hlavní rys je oddanost svatému právu, odmítnutí západního vlivu a transformace víry v ideologii. (Pipes, 2000) Dle akademika Quintaina Wiktorowicze jsou islamisté muslimové, kteří věří, že v rámci islámu by měli být politicky a sociálně aktivní s cílem vytvořit islámský stát, rozšířit počet muslimů a prohloubit víru v islám mezi jinými muslimy. Hlavní cílem je přitom vytvořit společnost, která se řídí právem šaría. (Wiktorowicz, 2004)

Pokud hledáme termín vystihující ideologii, ke které se hlásí muslimští teroristé snažící se o plošné použití islámského práva včetně takových prvků, které jsou v rozporu se základními liberálními principy demokratického státu, nejuvýstižnější označení bude „militantní islamismus“. Tento pojem obsahuje politický podtext ideologie, a to včetně odhodlání použití násilí k dosažení cílů jejich příznivců.

V souvislosti s militantním islamismem se hovoří také o pojmu „boj proti radikalizaci“. V tomto kontextu se pojmem radikalizace myslí proces přijímání radikálních militantních islamistických názorů.

2.1.2 Teorie vysvětlující příčiny radikalizace a její proces

Existuje mnoho teorií vysvětlujících proces radikalizace a její příčiny, avšak všechny jsou velmi nepřesné z důvodu chybějících primárních zdrojů. Do těchto zdrojů pro toto téma řadíme právě militantní islamisty a také empirická data zpravodajských služeb. Jelikož počet militantních islamistů komunikujících s veřejností je minimum a výsledná data zpravodajských služeb nejsou veřejná, teorie tak zůstávají pouhými teoriemi, na kterých však do budoucna můžeme stavět výzkum.

V práci se budu věnovat třem nejpůvodnějším přístupům. Mezi ně patří socio-psychologický přístup hledající patogenní důvod k radikalizaci, dále francouzská sociologie zmiňující identitu radikalizujících se jednotlivců a na závěr i teorie sociálního hnutí, která je tematicky zřejmě nejpřesnější.

1. Z hlediska času je nejpůvodnější socio-psychologický přístup, který pracuje s radikalizací jako s produktem osobních pobouření jednotlivců s jednou nebo více nezávislými příčinami. Proces začíná u znepokojení a pokračuje emocionálním rozhořčením (typy jsou dále popsány), kvůli kterým jedinec bude hledat možná řešení. Znepokojení může pocházet z mnoha příčin, u kterých se bude jedinec snažit o jejich ovlivnění nebo odstranění. Reakce na rozhořčení může mít pak mnoho podob, například osobní komunikace, politický tlak nebo i členství v militantních organizacích, které považuje za relevantní vzhledem ke svému pobouření. (Stern, 2003) Tato teorie však je nedostatečná z hlediska hlavních příčin rozhořčení, které k radikalizaci směrem k militantnímu islámu nestačí.

Nejčastější zmiňovanou příčinou je získaný odpor k nejen historickým imperialistickým intencím západních zemí směrem k Blízkému východu a jižní Asii. V historii nalezneme mnoho příčin, které mohly vyvolat stejnou reakci. Příklad budiž vznik prvních islamistických stran, které se podle Rona Geavesse formovaly již v 19. století, a to v Indii, v té době podléhající britskému mandátu. (Abbas, 2007) Důvodů pro tehdejší adopci radikalismu směřující k islamismu bylo více, pracuje se tak s několika možnostmi. První důvod se prezentuje jako odpor proti západnímu vlivu aneb reakce na modernitu. Lidé ze střední ekonomické třídy na Blízkém východě si uvědomovali možnosti tehdejší modernity, nicméně scházely jim prostředky k jejímu plnému využití. Proto u nich docházelo k již zmiňovanému

morálnímu rozhořčení. Dalším důvodem je reakce na západní postmodernismus, která se projevovala jako snaha o osobní originalitu, společenský život a filosofii. (Bayat, 2005)

Jedna z posledních vln islamismu proběhla na začátku 21. století, kdy se západní země opět zasadili o změnu situace na Blízkém východě. Reakce evropských muslimů byla totožná jako v 19. století - muslimové pocítovali solidaritu s jinými muslimy, což u nich vyvolalo odpor vůči nemuslimským zemím, které vedly invazi do muslimských zemí (Irák a Afghánistán). (Pape, 2006) Dále podle studie Roberta Papea 95 % případům ze všech v historii známých provedených sebevražedných atentátů předcházelo rozhořčení způsobené zahraniční politikou některého z demokratických států. Tyto útoky byly následně provedené jako nátlak na státy s cílem omezit jejich invazivní činnost. Z uvedených důvodů se ve studii hovoří o zapojení západních zemí do situace na Blízkém východě jako o iniciačním bodě. Tento důvod byl podpořen videem zveřejněným v roce 2005 islamisty zodpovědnými za teroristické útoky v Londýně. (Pape, 2006)

Co se týče opomíjení jedinců vzhledem ke skupině a naopak, je teorii vyčítáno hledání společných znaků rozhořčení jednotlivců a skupin, kterým následně přičítá příčinu radikalizace. Zapomíná tak na jedince/skupiny, které mají stejný důvod k rozhořčení jako militantní islamisté, ale nedochází u nich k radikalizaci, a také na zradikalizované osoby, které nesdílejí daný příznak. (Wiktorowicz, 2004)

Druhý kritický argument zmiňuje kontroverzní dopady chování západních zemí. Ne ve všech zemích totiž existují militantní organizace vzniklé jako následek zahraniční politiky západních států. Tyto skupiny totiž v daných zemích (Afghánistán, Irák, Sýrie, Nigérie, Pákistán) existují bez rozdílu na vlivu chování západních států. Navrch, co se týče teroristických útoků v roce 2013 ve výše zmíněných zemích (v každé z nich západní státy vedou rozdílnou politiku), 80 % z nich bylo provedeno na jejich území a na jejich občany. Těžko lze tedy chápat útoky jako činnost proti Západu. (The Institute for Economics and Peace, 2014) Pokud bychom vzali v příklad útok na evropském území, útok na redakci vydávající magazín Charlie Hebdo se dá klasifikovat jako útok na svobodu vyjadřování. To nezapadá do premisy studie, která

zmiňuje jako důvod rozhořčení výsledek chybné zahraniční politiky západního světa. (Stehlík, 2015)

Další důvod spadající do teorie o socio-psychologickém přístupu a příčinách rozhořčení jedinců je ekonomická nejistota a společenské vyloučení (důsledky islamofobie). Po roce 2001 se vztah společnosti k islámu rapidně zhoršil, což vedlo u muslimů k pocitu nedostatečné společenské reprezentace a následně k zakládání politických skupin vymezujících se proti západu. (Abbas, 2011) Studie zmiňující tuto teorii tak víceméně nabízí jako jedno z řešení radikalizace politické omezení nenásilných forem islamistických organizací. V reálné situaci se však situace zhorší, což se potvrdilo u studie Johna Entelise, který na „Front Islamique Du Dalut“ v Alžírsku poukázal na vyvolání silnější a militantnější vlnu islamistické radikalizace. Pokud bychom si tedy měli vybrat z těchto dvou řešení, je vhodnější zvolit otevřenou komunikaci s organizacemi z důvodu zabránění organizace opozice založené na militantní strategii. (Moghadam, 2013)

V tomto případě je teorii předložena ekonomická stránka muslimů žijících v Británii, avšak pocházejících z Bangladéše. Jedná se o nejchudší skupinu obyvatel, ale procento zastoupení v militantních organizacích a v dalších radikálních činnostech je téměř nulové. (Samuel, 2012) Samotná ekonomická nejistota nevysvětluje odhodlání k sebevražedným aktům. Ani sociální vyloučení není dostatečným argumentem pro socio-psychologickou teorii. Evropští muslimové většinou nepochází ze zvláště segregovaných oblastí, terorismus jako takový je největší měrou problémem zemí s vyšším zastoupením muslimské populace, kde by místní obyvatelé neměli mít problém s pocitem sociální menšiny či vyloučení ze společnosti. (Finney, 2006)

Výsledek teorie a opoziční argumenty značí, že univerzální profil militantních islamistů nelze určit, jelikož klíčový důvod vedoucí k rozhořčení jedinců a následné radikalizace je u daných jedinců rozdílný. (Precht, 2007) K tomuto závěru napomáhá i fakt, že radikalizace u sledovaných jedinců pokaždé probíhala rozdílnou dobu. Teorie dále nevysvětluje, proč by si jedinci se stejným důvodem pro rozhořčení měli vybrat rozdílné militantní organizace. (Wiktorowicz, 2004)

2. Přístup francouzské sociologie zmiňuje radikalizaci jako důsledek krize identity

V interpretaci studie s názvem „škola francouzské sociologie“, za kterou stojí tři francouzští akademici Gill Kepel, Farhad Khosrokhavar a Oliver Roy, je radikalizace pojata jako výsledek hledání ztracené jedincovy identity. Mezi vybrané jedince patří zejména evropští muslimové, kteří patří do druhé nebo třetí generace muslimů pocházejících z Blízkého východu a jižní Asie. U právě této skupiny osob je často shledáván vnitřní konflikt mezi výchovou v evropském prostředí a kulturními tradicemi jejich rodičů, na kterou zmiňované generace evropských muslimů ve srovnání s první generací nelpí. Problematické je však i evropské prostředí, ve kterém evropští muslimové vyrůstali, přesto se s ním zcela neztotožňují a vnímají se tak jako cizinci. Studie tuto situaci popisuje jako příčinu procesu hledání vlastní identity, díky kterému dochází k radikalizaci (účast v militantních skupinách). Právě islamismus nabízí daným jedincům východisko z pocitu odloučení, a mimo jiné i společenské, kulturní a politické řešení jejich problémů. Tyto problémy jsou militantními skupinami označovány za výsledek chování rozpínajícího se Západu a globalizace. (Roy, 2004) Na rozdíl od socio-psychologické studie jsou zde zohledněny zeměpisné rozdíly (mladí muslimové v Evropě i v ostatních muslimských zemích přijímají silnou náboženskou identitu, odlišnou od identity předchozí generace muslimů, na základě kulturních většinových zvyklostí evropské společnosti), a interpretace teorie je aplikována na širší skupinu muslimů, kteří jsou k radikalizaci stejně náchylní (radikalizace jako výsledek nějakého nedostatku lze použít i u muslimů ze středních ekonomických vrstev, kterým se dostává dobré vzdělání a ekonomické prostředky). (Abbas, 2007) Přesto všechno francouzské studii lze vytknout chyby, například v hledání příčin radikalizace u jednotlivců, kteří radikalizaci už podlehli. (Gilles Kepel, 2007) Ve studii jsou tak opomenuti jednotlivci trpící podobnou krizí identity, ze kterých se však militantní islamisté nestali. Hlavním důvodem ke kritice francouzské školy je úzký výběr pozorovaných jednotlivců. Studie je tak založena na situaci evropských muslimů, kteří tvoří pouhou část problému militantního islámu. Její předpoklad diskriminace muslimů žijících v muslimských zemích zůstal neosvětlen. (Spaaij, 2012)

3. Přístup teorie sociálních hnutí: radikalizace jako důsledek socializace

Teorie o sociálních hnutích, na rozdíl od dvou předchozích studií, nevznikla za účelem vysvětlení militantního islamismu, původně šlo o pokus vysvětlit důvody vzniku různých sociálních hnutí od 50. let 20. století (afroamerické hnutí za občanská

práva v USA, studentské protesty atd.). Předchozí dvě studie by za počátek vzniku sociálních hnutí označily iracionální rozhořčení nějakým problémem, který se dotčení jednotlivci snaží odstranit. V teorii sociálních hnutí bylo však vyzorováno, že před vznikem hnutí se budoucí členové chovají přísně racionálně, zvažují náklady a přínosy svého chování a prakticky se organizují. Dle Williama Gamsona a Davida Meyera se členové v sociálních hnutích mobilizují ke kolektivní akci v případě, že se politický prostor otevře, a naopak v případě uzavřeného politického prostoru pak setrvávají v defenzivní pozici. (Gamson, 1996) (Morris, 2000) Za příčinu vzniku sociálních hnutí je považována potřeba vytvoření mezilidské sociální sítě, která má soužití ke komunikaci mezi jejími členy. Tento poznatek vedl k závěru studie, která označila za nejčastější důvod k připojení ke skupině osobní kontakt s jejími členy. (Olofsson 1988) (McAdam, 1993) Jelikož se v poslední době sociální hnutí rozšiřují zejména pomocí sociálních sítí, je jejich mobilizace více horizontální. Sociální sítě tak zastávají význam hierarchických organizací, čehož se využívá zejména ve státech, kde je sociální hnutí státem omezeno. (McAdam, 1996) Důležitým pojmem v činnosti sociálních hnutí je ideové rámcování, které označuje chování sociálních hnutí při mobilizaci potenciálních členů. Jedná se o proces, kdy hnutí sdílí ideovou strukturu s ostatními členy jiných skupin či i jejich celé sítě za účelem dosáhnout vyšší mobilizace. Často se tak jedná o využívání populárních názorů, náboženských textů či kulturních a historických symbolů a událostí. (Morris, 1992) Například násilí je interpretováno jako poslední možnost pro boj s nespravedlností, což je důvodem vzniku mnoha sociálních hnutí. (Morris, 2000) Některé zdroje identity (například, náboženství, národnost, jazyk nebo i pohlaví) jsou energií, která může být využita proti politickému problému, pokud je daná identita základem sociálního hnutí. (Tarrow, 2011)

Teorie sociálních hnutí zmiňuje proces strukturálních procesů, při kterých dochází k mobilizaci a sjednocování do hierarchických organizací, přičemž k dosažení cílů využívají politické příležitosti. Mobilizace do sociálních hnutí probíhá skrze aktivitu na sociálních sítích (socializace se členy hnutí). Tento jev je rychlejší, pokud jedinec s hnutím sdílí ideovou strukturu či identitu (národnost, jazyk, společný přítel/nepřítel, společní přátele či dokonce rodinní příslušníci). Quintan Wiktorowicz aplikoval teorii sociálních hnutí na militantní islamistickou skupinu al-Muhajiroun ve Velké Británii. Proces mobilizace a radikalizace odpovídal teorii: radikalizace začala u skupiny přátel a rodinných příslušníků, kteří sdílí stejnou identitu (přátelé,

rodinní příslušníci, negativní pohled na zahraniční politiku západních zemí na Blízkém východě) a následně i ideovou strukturu s militantní islamistickou skupinou. Fáze radikalizace proběhla skrze neformální rozhovory, kdy militantní islamisté jednotlivcům podsouvali radikální úhly pohledů na svět (nespravedlnost vůči muslimům v Evropě, diskriminace, odsouzení jiných forem islámu). Jakmile jednotlivec tyto názory a celou ideovou strukturu přijme za své, začlení se do militantní skupiny. (Wiktorowicz, 2005) Během celého procesu probíhá osobní sbližování mezi jednotlivcem a militantní islamistickou skupinou, kdy nejdůležitějším článkem je právě aktivista, který radikalizuje své okolí – radikalizace tedy probíhá v horizontální úrovni. (Neumann, 2007)

Studie Wiktorowicze byla potvrzena několika dalšími výzkumnými studii. Jedna z nich je založena na pohovorech s islamisty, které vedli Peter Neumann a Brooke Rogers v roce 2007 pod záštitou Evropské komise. V další studii (vydána Change Institutem) bylo zkoumáno skrze pohovory s islamisty i s náhodnými muslimy, do jaké míry mají obyčejní muslimové sklon k radikalizaci právě skrze sociální sítě. Skupina náhodných muslimů odmítla použití násilí k dosažení nejen politických cílů, nicméně vykazala mnoho znaků, které jsou pro islamistickou radikalizaci hledaným faktorem pro možnou mobilizaci. Mezi hledané faktory patří právě pocit diskriminace a nepřátelského okolí, ale také obavy o průběh politických událostí v konfliktních oblastech. Change Institut na závěr své studie uvedl varování evropským zemím, aby nepodnikaly opatření vedoucí k prohloubení pocitů diskriminace u muslimů, které vede k možné islamistické radikalizaci. (Dalgaard-Nielsen, 2010)

Mark Sageman ve studii o porozumění teroristické síti poukázal na společné pojítko všech militantních islamistů – společná ideologie a sociální síť. Za příčinu radikalizace nepovažuje tedy socio-psychologické rozhořčení či krize identity, ale osobní kontakt s již zradikalizovanými jedinci, kterým chtějí pomoci v boji s nespravedlností. (Sageman, 2004) Edwin Bakker ve své studii uvádí více než 200 případů jednotlivců, kteří byli v Evropě odsouzeni či obviněni za teroristickou činnost. V závěru studie poukazuje na důležitost osobních pout a sociálních sítí v procesu radikalizace. Ve většině případů totiž docházelo k radikalizaci v zemích, ve kterých jedinci déle přebývali ve skupinách se stejnou identitou a ideovou

strukturou. V těchto skupinách se jedinci od sebe lišili věkem, ekonomickou a rodinnou situací, vzděláním a i pracovním zaměřením. Právě tato diferenciací podtrhuje nedostatečnost socio-psychologických teorií. (Bakker, 2006)

Teorie o sociálních hnutích na rozdíl od ostatních přístupů se nestaví jen na charakteru obviněných teroristů, nýbrž zahrnuje i analýzu jednotlivců nebo celých skupin, kteří vykazují vztah k militantnímu islámu či s ním nemají vůbec nic společného. Tato teorie vysvětluje i sebe-radikalizaci. Tito jedinci se nazývají „osamělí vlci“, a i u těch dochází k radikalizaci skrze komunikaci s někým, kdo už radikálním je. Jedná se o případy lidí, kteří se přes internet připojili k sociálním sítím militantních radikálů. (Horowitz, 2014) V teorii není věnován prostor pro otázku, proč se někteří jednotlivci, kteří jsou v kontaktu s radikálními jedinci, také neradikalizují. Tento prostor by však mohl být zaplněn studií Kimem Craginem z RAND Corporation, který zkoumal situace, kdy k radikalizaci může dojít, avšak nedojde. Z výsledků studie se dá vyčíst, že na jedince, kteří by mohli snáze radikalizaci podlehnout, působí negativní efekt ideového rámce militantních islamistických skupin. Tito jedinci se zřejmě identifikují více s anti-islamistickými skupinami, a tudíž se stávají odolní vůči radikálním militantním vlivům. (Cragin, 2013)

Ze srovnání výše uvedených teorií vyplývá, že pouze teorie sociálních hnutí pokrývá problematiku militantního islamismu v celé jeho šíři. Výsledkem studie je fakt, že radikalizace probíhá skrze komunikaci ideových rámců, a to pomocí sociálních sítí. Hlavním faktorem, zda jedinec podlehne radikalizaci, je prostředí a kolektiv, ve kterém žije. Proces radikalizace poté probíhá skrze podsouvání myšlenek ideologie militantního islamismu, které podtrhují propagandami, důrazem na solidaritu s ostatními muslimy či vysvětleními důvodů pro jejich činnost. Všechny tyto akty jsou popisovány jako nutná obrana a ospravedlnění teroristických činů. Výsledky teorie lze použít k tvorbě protiradikalizačním programům. Ty by měly být postaveny na omezení ideových struktur militantních islamistů a potírání jejich sociálních sítí, a zároveň by měly podporovat ideové struktury, které se vůči militantnímu islamismu vymezují. Protiradikalizační programy by pak jednotlivcům, kteří jsou náchylní k přijetí ideových struktur militantních islamistů, měly nabídnout jinou ideovou strukturu, která je lepší než radikální postoj. (Wiktorowicz, 2005)

2.2 Pojem osamělý vlk

2.2.1 Pojem terorismus a osamělý vlk

Pro potřebu této práce je podstatné si definovat klíčový pojem celé diplomové práce: terorismus. Vystihnout ovšem jeho pravou podstatu je problematické nejen v akademickém prostředí, ale i ve světovém měřítku. Příčiny tohoto neúspěchu vězí v jeho rozšíření. Problematika definice terorismu je v akademické sféře známé a diskutované téma. Neúspěchy při snahách o vytvoření jednotné a všeobecně uznávané definice terorismu mají několik příčin – např. pojem je používán v mnoha rozličných výkladech (politologický, trestně-právní, veřejný). Důležitou příčinou jsou také zájmy států, každá země zaujímá k terorismu jiný postoj (útočník je v jednom státu nazván teroristou, v druhém povstalec či bojovník za svobodu) a tudíž si pojem upraví dle její potřeby. (Mareš 2005) Výsledkem těchto jevů je nejednotný postoj k problematice jako takové. V této práci budeme pracovat se Strmiskovou definicí terorismu: Podle Strmisky (2001) *„politický terorismus představuje politicky motivovanou a zdůvodňovanou metodu (způsob, strategii) víceméně systematického používání násilí (nejčastěji ozbrojeného násilí, záměrně nerespektujícího válečné konvence), jejímž hlavním cílem je dosažení určitého zamýšleného psychického efektu svým dosahem obvykle výrazně překračujícího okruh přímých obětí či svědků útoku, efektu, vzhledem k jehož předpokládanému politickému významu je bezprostřední fyzický účinek násilné akce druhořadý. Organickou součástí tohoto psychického efektu je moment zastrasování, terorizování cílového publika nebo alespoň určitého sektoru cílového publika, což ovšem neznamená, že se jedná o součást jedinou nebo nezbytně dominantní“*. Tuto definici považujeme za vhodnou vzhledem k zdůraznění psychického efektu jako cíle útočníků, a to přesto, že některé teroristické útoky osamělých vlků se vyznačují svou nesystematičností.

Dalším důležitým pojmem jsou osamělí vlci. Mohlo by se zdát, že terorismus osamělých vlků je novodobý fenomén, nicméně podobnost s tímto druhem terorismu bychom mohli najít v anarchistickém terorismu v 19. století, který prosazoval strategii Michaila Bakunina „propaganda činem“. Ta byla založena na útocích individuálních osob nebo malých skupin proti představitelům vládní třídy. Ve druhé polovině 20. století se osamělí vlci objevovali zejména v souvislosti s rasovými a protivládními

extrémisty ve Spojených státech a zejména se strategií „odporu bez vůdce“. Odpor bez vůdce je charakterizovaný jako násilný čin proti státu nezávislý na jakémkoliv hnutí, vůdci nebo síti, kterými se zabývají jednotlivci nebo velmi malé soudržné skupiny.(Spaaij, 2012)

Taktéž s definicí osamělých vlků je podobný problém jako u pojmu terorismus. Osamělým vlkem jsou dle Spaaije (2010) nazývány „osoby, které (a) operují individuálně, (b) nepatří k organizované skupině nebo síti a (c) jejichž modi operandi jsou pojaty a řízeny jednotlivcem bez žádných přímých vnějších povelů nebo hierarchie“. (Spaaij, 2010) Pro doplnění této definice lze využít studie think tanku COT. V té je osamělý vlk mimo jiné popisován jako osoba, která „a) jedná individuálně; b) nepatří k teroristické skupině nebo síti; c) jedná bez přímého vlivu vůdce nebo hierarchie; d) její taktiky a metody jsou započaty a řízeny jednotlivcem bez jakéhokoliv přímého vnějšího vedení či řízení“ (COT 2007). Na rozdíl od roku 2010, kdy byl vydán článek obsahující definici Ramóna Spaaije, dnes jsou útočníci, kteří v době plánování i v době provedení útoku měli kontakty na militantní radikální organizace, taktéž považovány za osamělé vlky. Tuto skutečnost však pro potřebu práce zohledníme, neboť i COT zdůrazňuje, že nepřislusnost k teroristické organizaci se vztahuje pouze ke konkrétnímu činu, tudíž se nevylučuje přislusnost v útočnickově minulosti. Útočník označený jako osamělý vlk tedy může být součástí teroristických hnutí a projevovat se v rámci svého vlastního politického aktivismu. Pokud bychom přihlédli k současné situaci (hojný výskyt náboru a radikalizace skrze sociální sítě), dá se předpokládat, že většina osamělých vlků bude mít kontakty na militantní radikální organizace prosazující například islamistickou nebo krajně pravicovou/levicovou ideologii.

2.2.2 Všeobecný model osamělého vlka

V práci Rodger A. Batese je cílem vytvoření všeobecného modelu osamělého vlka. Model se skládá ze spojení několika ideologií, čímž vytvořil komplexní obraz, který byl dále využit k analýze a tvorbě typologie osamělých vlků. Bates uchopil několik jednostranných popisů a zkombinoval je s oblastmi, které nejsou popisovány pouze v problematice terorismu.

Jak jsme uváděli na začátku, nedostatkem na definici osamělého vlka dle Ramóna Spaaije je nezohlednění chaotického přístupu k útokům. Bates však tento přístup vzal

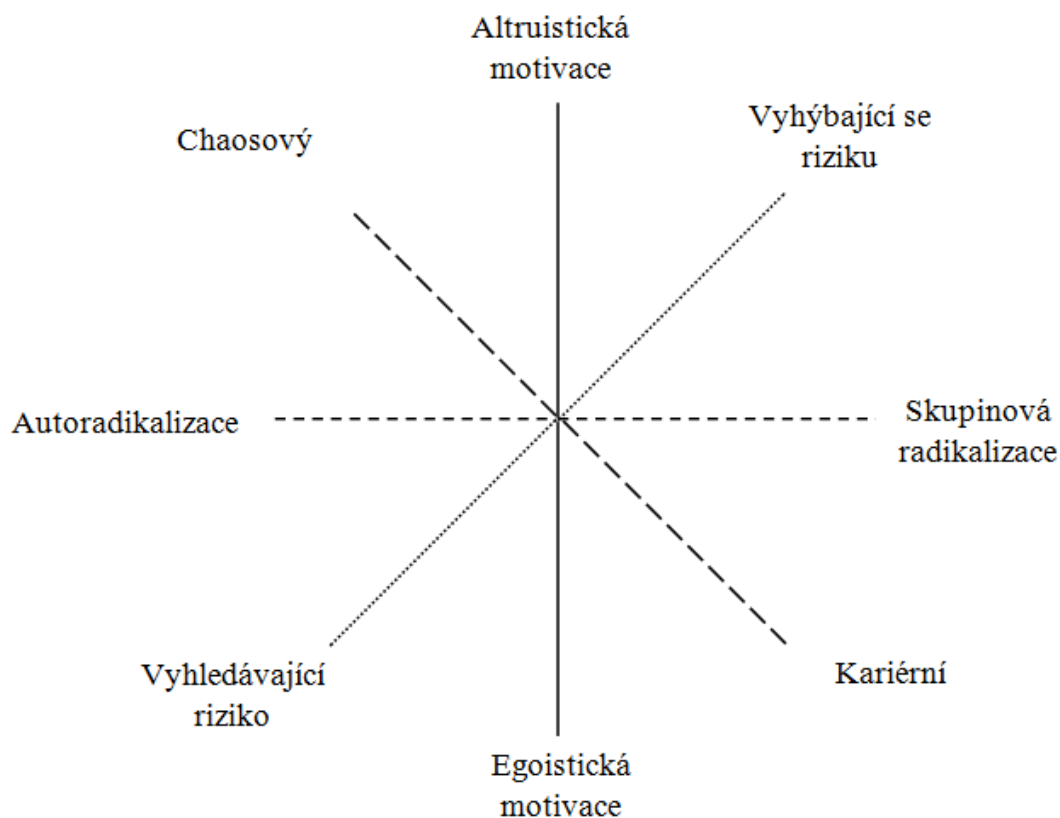
v potaz a nezapomněl tedy přidat rozdělení vlků na chaosové a kariérní typy. (Bates 2012, 5-6). Typickým chaosovým typem osamělého vlka je Anders Breivik, jehož cílem byl jeden rozsáhlý útok s prioritou co největší destrukce s mediálním a společenským dopadem. Na rozdíl od kariérního typu vlka, Breivik si nedělal starosti s jeho dopadením, naopak ho využil k další propagandě a vyslání zprávy nejen adresátům, ale i k jeho sympatizantům.

Kariérním typem vlka můžeme označit například Mohammeda Meraha, který má na svědomí smrt několika vojáků v Toulouse a v Montauban a útok na židovskou školu v Toulouse. Tento typ útočníka plánuje útoky jako dlouhodobou záležitost, soustředí se přitom na několik menších útoků. Při plánování a provádění útoků věří, že je natolik schopný, že dokáže uniknout bezpečnostním složkám a nebýt při útocích zabit/zraněn. Bates dále s pomocí studie napsanou Peterem J. Phillipsem pokračuje v rozdělení osamělých vlků na útočníky vyhledávající riziko (ozbrojené útoky, zhářství, atentáty, únosy) a na ty, kteří se mu vyhýbají. (Phillips 2011: 18). Tito útočníci se od sebe liší převážně výběrem cílů i naplánováním útoku (vyhledávači rizik mají mentalitu hráče, se zájmem provokují bezpečnostní složky, za útokem stojí dlouhodobější plánování, snaží se o co nejvyšší dopad). (Phillips, Pohl 2012, 166-167)

Další rozdělení osamělých vlků vidí Bates v rozsahu radikalizace (skupinová radikalizace vs. autoradikalizace). Určujícím faktorem pro analýzu v tomto rozdělení jsou kontakty na extrémistické skupiny s radikálním ideologickým pozadím. (Bates 2012, 8)

Nejdůležitější faktor v rozdělení osamělých vlků vidí Bates v motivaci (egoistická vs. altruistická). Mezi egoistické osamělé vlky řadí útočníky s antisociálním charakterem, útoky jsou páčány z důvodu útočnickova pocitu nadřazenosti a jedinečnosti. Naopak altruistickým osamělým vlkem Bates označuje osobu, která útok provede z pocitu konání „dobrého skutku“ v prospěch „vyššího dobra“ (sebevražední atentátníci).

Přestože je Batesova studie obsáhlá a teoreticky kvalitně opodstatněna, lze ji vytknout určité nedostatky. Hlavním z nich je obtížnost rozhodnutí a vyhodnocení analýzy osamělého vlka (pokud tedy máme dostupná data), zda u útočníka převládá jeden nebo druhý typ rozdělení, ať už se jedná o motivaci, rozsahu radikalizace atd.

Obrázek 1 Všeobecný model osamělého vlka (zdroj: Bates 2012)

2.2.3 Sociální a psychologické okolnosti

Závěry pokusů o vysvětlení psychologického pozadí útočníků byly označeny psychické poruchy za hlavní příčinu útoků, což však bylo později označeno pouze za jeden z faktorů ovlivňující mysl útočníků. Tyto pokusy se prováděly pouze na členech teroristických organizací a ne na osamělých vlčích. Později se na výzkumech osamělých vlků (studie Gruenewalda z roku 2013) ukázalo, že u 40 % osob byly v minulosti nalezeny psychologické poruchy. (Gruenewald et kol. 2013) Výskyt psychopatologických jevů (narcistická porucha osobnosti, nedostatek empatie, paranoia) byly uvedena i v dalších výzkumech (COT 2007). Na psychickou stránku útočníků poukázal Raffaello Pantucci, který osamělé vlky označil za osoby, které mají problematickou charakteristiku jejich psychiky a kteří se hůře socializují či mají nedostatky v sociální interakci. Tyto faktory mohou za vyšší náchylnost podlehnout propagandě. Důvodem pro jejich následné rozhodnutí pro osamělou akci může být také jejich neschopnost úspěchu nebo nezdárné začlenění v kolektivu. (Pantucci, 2013) (Spaaij, 2012)

2.2.4 Proces online radikalizace

Problematice radikalizace a jejích příčin jsme se věnovali v předchozí kapitole, nicméně jak už bylo zmíněno, novodobým nástrojem nynější radikalizace jsou online sociální sítě. Proto se dále budeme věnovat hlouběji procesu radikalizace skrze internet.

K odhalování motivu a zdroje radikalizace útočníka, a zda se jedná o osamělého vlka nebo člena teroristické organizace, dochází bezprostředně po provedeném nebo zmařeném útoku. Dle Pantucciho se často na začátku chybně přiklání k jednodušším a zdánlivým řešením – například že útočník je člen teroristické organizace, nebo častěji – útočník je osamělým vlkem bez kontaktu na radikální a militantní organizace. Ve většině případů se na závěr nalezne spojení s teroristickou organizací. (Pantucci, 2011)

V roce 2012 Nizozemský bezpečnostní institut vydal zprávu pojednávající o modelu, dle kterého probíhá online radikalizace. Dle studie je teroristy hojně využíván tzv. „neviditelný web“ (webové stránky s omezeným přístupem a dostupné pouze pro přihlášené), jehož součástí jsou i fóra militantních islamistů. Skrze ně probíhá radikalizace potencionálních radikálů, ale i nábor nových členů teroristických organizací. Existují ústřední fóra, která jsou využívána k šíření propagandy a radikálních myšlenek. Ty se pak dále dostanou skrze náboráře na dílčí fóra, další sociální sítě či blogy. (AIVD, 2012) Proces radikalizace probíhá stejnou cestou, nicméně z opačného konce. Oslovené osoby se seznamují s poselstvím militantních radikálních organizací někdy i na viditelném webu, avšak častěji k tomu dochází již na zmiňovaných neviditelných dílčích fórech. Jak začne být jedinec radikálnější v názorech, které na webu publikuje, dostává se blíže k ústřednímu online prostředí (ty jsou nejradikálnější a pro potencionální osamělé vlky nejvíce inspirující). Tato ústřední fóra si pak kladou za cíl donutit své členy k útokům, zároveň přinášejí potencionálním osamělým vlkům inspiraci a udržují je v radikálním smýšlení. Po čase tyto členové opouští původní sociální sítě, které využívali (např. Facebook, který začne považovat za nebezpečný a nově získané ideologii nevyhovující) a stanou se posedlí aktivitou na radikálních fórech. (AIVD, 2012)

Dle modelu radikalizace islamistických teroristů dochází u potencionálních útočníků ke čtyřem fázím radikalizace. Každá fáze nemusí ihned navazovat na tu předchozí, celý proces je v každém momentě zvrtný. První fáze je tzv. předradikalizace – do této fáze řadíme prostředí, osobnost jedince a okolnosti, které mají vliv na další postup. Druhou fází je sebeidentifikace – proces kdy dochází přeměně identity. Tuto fázi můžeme přiřadit k době, kdy se potencionální radikál seznamuje s poselstvím militantních radikálních skupin a utváří si svůj vlastní názor. V tomto období si jedinci hledají informace a navazují kontakty. Pokud podlehnou propagandě, začnou upouštět od svých předchozích aktivit a seznamují se s radikální ideologickou komunitou. Třetí fáze se nazývá indoktrinace. K ní dojde v případě, že nové prostředí a aktivity radikálních skupin jedinec přijme za své a považuje je za jediné správné. U militantního islamismu lze za indoktrinaci považovat přijetí militantního džihádu jako jediného správného řešení. Během indoktrinace jedinec tráví mnoho času na radikálních fórech, kde nezastává už pouze pasivní roli, ale podílí se na aktivní propagandě. Pakliže tento stav není přerušen, může u některých jedinců následovat fáze džihádizace, ve které militantní radikál uzná roli mučedníka jako potřebné východisko, a začne plánovat provedení útoku. Na internetových fórech pak sbírá informace a ospravedlňuje své plánované činy. (Silber, Bhatt, 2015) Spolu s online radikalizací mají vliv na jedince tzv. radikalizační inkubátory, které samotný proces posouvají dále. Mezi inkubátory můžeme zařadit mešity, kluby, organizace, ale i vězení a internetové stránky. (Silber, Bhatt, 2015)

2.3 Měkké cíle

2.3.1 Charakteristika měkkých cílů

Pojem měkký cíl, tzv. „soft target“, představuje označení místa s vysokou koncentrací osob, které se vyznačuje nízkou úrovní zabezpečení (či je ho obtížné zajistit). Tato místa jsou pro svůj charakter často vybírána jako místo ideální k provedení nejen teroristických útoků. Tvrdé cíle, tzv. „hard target“, mezi které patří například státní a vojenské objekty, jsou na rozdíl od měkkých cílů dobře chráněné a střežené, proto nejsou ani v hledáčku útočníků.

Vzhledem k vývoji terorismu a bezpečnostní situace ve světě, po roce 2011 byly spáchány zejména destrukční útoky a sebevražedné atentáty. Motivace útočníků byla

různorodá – nejčastěji je zmiňované náboženské pozadí, nesmíme však zapomínat na ideologický nebo politický podtext, který stojí za mnoha útoky.

Měkké cíle se dají rozdělit do několika skupin. První rozlišení je zdroj nebezpečí. Cíle se dělí na ty, které jsou ohrožené osamoceným aktivním útočником bez ohledu na motivaci, ohrožené teroristickou skupinou a ohrožené jinou specifickou skupinou. Dalším faktorem je jejich dočasnost. Existují cíle, které jsou trvalé (venkovní prostory – stadiony, tržiště, náměstí, vnitřní prostory – hotely, restaurace, školy, nemocnice), a které jsou dočasné, což jsou především venkovní akce (festivaly, demonstrace, trhy, sportovní události).

- Muzea, galerie, nákupní centra, kina, divadla, koncertní sály a další zábavní centra,
- Školská zařízení, knihovny, koleje,
- Církevní památky a další náboženské objekty,
- Shromáždění, průvody, demonstrace, veřejná shromáždění, poutě,
- Restaurace, hotely, kluby, bary, diskotéky,
- Parky, náměstí, úřady,
- Sportovní haly, stadiony,
- Objekty spjaté s veřejnou dopravou (nádraží, letiště,...) a významné dopravní uzly,
- Kulturní, sportovní, náboženské a další akce
- Komunitní centra

Atraktivita měkkého cíle pro útočníky je dána několika faktory. Za použití například SWOT analýzy může útočník zhodnotit, na jaké cíle je výhodné se zaměřit. Ta samá analýza však slouží i pro stanovení nutných ochranných zabezpečení. V analýze rizik zkoumající míru ohrožení se vyhodnocuje stav objektu v případě konkrétních hrozeb (útok nožem, střelba a bomba v denním provozu, nebo na soukromé akci). Zkoumá se především pravděpodobnost útoku (dostupnost objektu, jeho složitost a atraktivita) a dopad (poškození budovy, ohrožení životů, dopadu na komunitu, ekonomické důsledky), na základě těchto výsledků se stanoví míra ohrožení.

Významným hlediskem se tak stává otevřenost pro veřejnost. Čím je objekt dostupnější (bez kontroly vstupu, bez možnosti objekt uzavřít), tím se stává pro

útočníky atraktivnější. Z pohledu jeho ochrany je pak nutné zabezpečit ochranná opatření zejména u vstupu a na otevřených prostranstvích.

Množství a koncentrace osob na místě je bezpochyby jeden z nejdůležitějších činitelů pro potenciální útok, zejména z důvodu menší efektivity ochrany bezpečnostního personálu. Pro útočníky je větší počet osob na menším území vhodná jednak z hlediska účinnosti útoku, ale i z nižší efektivity bezpečnostních složek.

Atraktivitu měkkého cíle snižují odstrašující prvky, mezi které se řadí přítomnost Policie ČR či dalších bezpečnostních složek, ale i stálého bezpečnostního personálu. Naopak lákavým prvkem měkkého cíle je přítomnost médií a symboličnost objektu (spjaté s židovskou, americkou nebo romskou komunitou).

Důležitým a již zmiňovaným prvkem ovlivňujícím atraktivitu měkkého cíle pro potenciální útočníky je schopnost ochrany a zabezpečení objektu. Tato schopnost závisí na organizační struktuře (formulace a realizace bezpečnostních postupů, spolupráce a koordinace s dalšími přilehlými objekty), zdrojích a prostředcích k ochraně (rozpočet, určení zodpovědnosti za ochranu) a identifikace konkrétních hrozeb a rizik (určení reálných hrozeb a prioritních opatření). Pokud jsou tyto prvky efektivně naplňovány, měkký cíl snižuje pravděpodobnost možného incidentu.

V Evropě od roku 2011 bylo provedeno mnoho útoků na měkké cíle, například:

- školská zařízení: Žďár nad Sázavou v roce 2014 (útok nožem), v Brindisi (Itálie) v roce 2012 (bomba před školou), či v Toulouse (Francie) v roce 2012 (střelba);
- náboženské objekty: v Toulouse v roce 2012 (střelba v židovské škole), v Bruselu (Belgie) v roce 2014 (střelba u židovského muzea), v Kodani (Dánsko) v roce 2015 (střelba u synagogy);
- sportovní a kulturní akce: v Kodani (Dánsko) v roce 2015 (střelba v kulturním centru);
- obchodní centra a restaurace: v Kodani (Dánsko) v roce 2015 (střelba), v Uherském Brodě v roce 2015 (střelba).

2.3.2 Legislativní prostředí ochrany měkkých cílů

Problematika ochrany měkkých cílů je téma, které se koncepčně začalo řešit od roku 2013. Tehdy se tato záležitost dostala do bezpečnostních dokumentů jako je Strategie ČR pro boj proti terorismu (Ministerstvo vnitra ČR), Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030 (Hasičský záchranný sbor ČR), přičemž v dubnu 2017 byla vládou schválená Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020, která vychází ze stejnojmenné metodiky vydané Ministerstvem vnitra ČR. Ve školním roce 2016/2017 byla za podpory MŠMT vydaná technická norma (ČSN 73 4400) Prevence kriminality, ve které je pojednáváno o řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení.

V případě koordinace IZS u zásahu jsou využívány typové činnosti jako například STČ 09/IZS (zásah složek IZS u mimořádné události s velkým počtem zraněných osob) nebo STČ 14/IZS (Amok – útok aktivního střelce). Policejní prezidium ČR a Magistrát hl. m Prahy spolu uzavřelo Memorandum o spolupráci při zajišťování bezpečnosti židovských institucí, na jehož základě vznikla i Bezpečnostní rada Federace židovských obcí v ČR, která je složena ze zástupců jednotlivých židovských organizací, a také pozice koordinátora bezpečností této federace (zastupuje jednotlivé židovské organizace). Společně se signatáři se společně setkávají za účelem řešení bezpečnostních opatření během významných židovských svátků. Policejní prezidium také v rámci podpory měkkých cílů zajišťuje nepřetržité fungování horké linky, jejíž účel je podpora nejen provozovatelů a vlastníků měkkých cílů, ale i organizátorů velkých kulturních a sportovních akcí.

Ministerstvo vnitra v rámci boje proti terorismu řeší téma ochrany měkkých cílů skrze systémová opatření, mezi které patří vytvoření nového bezpečnostního útvaru – Centra proti terorismu a hybridním hrozbám, který má za úkol řešit tuto problematiku.

Co se týče právního prostředí ochrany měkkých cílů, neexistuje žádný zákon řešící specificky měkké cíle. Právní instituty jsou tak identické s prostředím pro ochranu soukromých fyzických a právnických osob, které řeší zabezpečení proti protiprávnímu jednání. Ochrana tedy stojí na vlastnických právech vlastníka/zřizovatele objektu, který si stanoví pravidla a podmínky jeho užívání (návštěvní řád, bezpečnostní

pokyny). V případě jejich porušení tak může osoby z objektu vykázat. Pokud se jedná o závažný případ, vlastník může využít práva nutné obrany (a krajní nouze), osobu podezřelou z trestného činu může omezit na osobní svobodě a předat policejnímu orgánu (stejně tak může přiměřeným způsobem jednat v případě podezření z přestupku). Kromě nutné obrany může vlastník/zřizovatel/organizátor využít možnost ozbrojené ochrany nebo obrany (v mezích zákona o střelných zbraních a střelivu za účelem držení zbraně k ochraně života, zdraví a majetku). Vlastníci/zřizovatelé/organizátoři, kteří mohou legálně držet zbraň, mohou pomoci s okamžitou reakcí na potenciální útok, nesmí však zapomenout na podmínky legálního použití. Otázka však zůstává, jak se k aktuální problematice držení zbraně parlament v budoucnu postaví.

Zásadní roli v ochraně měkkých cílů zastupují bezpečnostní složky, do které se řadí i obecní policie (její přítomnost je odstrašujícím prvkem), dále také samotná obec (pracovníci úřadů mají přehled o území, jsou v kontaktu s vlastníky a provozovateli objektů řadících se do měkkých cílů), a v neposlední řadě i soukromé bezpečnostní služby (ostraha např. obchodních center, nemocnic, pořadatelé akcí).

2.4 Popis jednotlivých útoků

O roku 2011 do března roku 2017 proběhlo na území Evropy mnoho uskutečněných útoků, které můžeme považovat za teroristického charakteru. Celkem jsme jich zaznamenaly 102, pokud vyčleníme ty útoky, které byly provedeny na území Turecka a Ruské federace. Do výčtu jsme také nezapočítávali ty útoky, které jsou spjaté s válečnou činností na území Ukrajiny, protože incidenty tohoto charakteru nezapadají do charakteru této práce. Během těchto útoků bylo zabito na 502 osob, 2012 jich bylo zraněno. Nejvíce útoků přitom proběhlo na území Francie (30), Německa (15), Severního Irska (IRA, 9) a Belgie (9), Anglie (8) a Itálie (7).

Tabulka 1: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2011 (zdroj: Global Terrorist Index)

Den	Země, místo	Druh útoku	Popis	Útočník (národnost, původ)	Mrtví	Zranění	Skupina
2. 3.	Německo, Frankfurt	Střelba	Letiště, střelba na autobus převážející americké letce	Arid Uka (Kosovo)	2	2	osamělý vlk
2. 4.	Sev. Irsko, Omagh	Výbuch	Bomba v autě policisty	/	1	0	Dissident republicants
9. 4.	Nizozemí, Alphen aan den Rijn	Střelba	Střelba v obchodním domě	Tristan van der Vlis (Nizozemí)	6	17	osamělý vlk
11. 4.	Bělorusko Minsk	Výbuch	Výbuch bomby na eskalátorech v metru	Uladzislau Kavalyou, Dzmitry Kanavalau (Bělorusko)	14	200+	osamělý vlk
9. 5.	Sev. Irsko, Derry	Granát	Nezdařený útok na 4 policisty a dva školáky	/	0	0	IRA
22. 7.	Norsko, Oslo	Výbuch, střelba	Masivní výbuch bomby před vládní budovou, střelba na ostrově Utøya	Anders Behring Breivik (Norsko)	77	319+	osamělý vlk
4. 9.	Bosna a Hercegovina, Mostar	Požár	Zapálení 3 vládních a 3 civilních aut	/	0	0	/
9. 12.	Itálie, Řím	Výbuch	Výbuch balíčku v kanceláři výběrčího daně	italští anarchisté	0	1	italští anarchisté
13. 12.	Belgie, Liege	Granát, střelba	Výbuch granátu a střelba na Vánočních trzích	Nordine Amrani (Belgie, Maroko)	6	125	osamělý vlk
13. 12.	Itálie, Florencie	Střelba	Střelba na trhu sympatizantem pravice strany	Gianluca Casseri (Itálie)	2+1	3	osamělý vlk

Tabulka 2: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2012 (zdroj: Global Terrorist Index)

Den	Země	Druh útoku	Popis	Útočník (národnost, původ)	Mrtví	Zranění	Skupina
11. 3.	Francie, Toulouse	Střelba	Střelba na uniformovaného vojáka	Mohammed Merah (Francie, Alžírsko)	1	0	osamělý vlk
12. 3.	Belgie, Anderlecht	Výbuch	Výbuch benzínové láhve v šíitské mešitě, smrt imáma	/	1	1	
15. 3.	Francie, Montauban	Střelba	Střelba na dva uniformované vojáky	Mohammed Merah (Francie, Alžírsko)	2	1	osamělý vlk
19. 3.	Francie, Toulouse	Střelba	Střelba v židovské škole	Mohammed Merah (Francie, Alžírsko)	4		osamělý vlk
27. 4.	Ukrajina, Dnipropetrovsk	Výbuch	4 výbuchy v rodišti Timoshenkové	/	0	27	/
19. 5.	Itálie, Brindisi	Výbuch	3 výbuchy plynových bomb ukrytých v koších ve škole	Giovanni Vantaggiato (Itálie)	1	5	osamělý vlk
18. 7.	Bulharsko, Burgas	Výbuch	Sebevražedný výbuch v blízkosti autobusu převážející turisty z Izraele	Mohammad Hassan El-Husseini (Francie, Libanon)	6+1	34	Hizbaláh
1. 9.	Sev. Irsko, Armagh	Střelba	Zastřelení příslušníka vězeňské služby	/	1	0	IRA

Tabulka 3: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2013 (zdroj: Global Terrorist Index)

Den	Země	Druh útoku	Popis	Útočník (národnost, původ)	Mrtví	Zranění	Skupina
28. 4.	Itálie, Řím	Střelba	Nezdařený útok na vládu během přísahy v Quirinalském paláci	Luigi Preiti (Itálie)	0	4	osamělý vlk
29. 4.	Anglie, Birmingham	Útok nožem	Ubodání 80 letého Mohammeda Saleema, součást 4 útoků	Pavlo Laphsyn (Ukrajina)	1	0	osamělý vlk
22. 5.	Anglie, Londýn	Útok nožem	Ubodání britského vojáka Lee Rigbyho dvojicí radikálů	Michael Adebolajo, Michael Adebowale (VB, Nigérie)	1	0	osamělý vlk
25. 5.	Francie, Paříž	Útok nožem	Pobodání uniformovaného vojáka v metru	Alexandre Dhaussy (Francie)	0	1	osamělý vlk
21. 6.	Anglie, Walsall	Výbuch	Po domácímu vyrobená bomba vybuchla v blízkosti mešity během pátečních modliteb	Pavlo Laphsyn (Ukrajina)	0	0	osamělý vlk
28. 6.	Anglie, Wolverhampton	Výbuch	Po domácímu vyrobená bomba v blízkosti mešity během pátečních modliteb	Pavlo Laphsyn (Ukrajina)	0	0	osamělý vlk
12. 7.	Anglie, Tipton	Výbuch	Po domácímu vyrobená bomba v blízkosti mešity během pátečních modliteb	Pavlo Laphsyn (Ukrajina)	0	0	osamělý vlk
19. 9.	Kosovo, Zvecam	Střelba	Střelba na auto převážející členy EULEX	/	0	0	/

Tabulka 4: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2014 (zdroj: Global Terrorist Index)

Den	Země	Druh útoku	Popis	Útočník (národnost, původ)	Mrtví	Zranění	Skupina
24. 5.	Rakousko, Vídeň	Střelba, výbuch	Výbuch granátu uvnitř auta převážející rakouského a německého politika	/	2	0	/
24. 5.	Belgie, Brusel	Střelba	Střelba u židovského muzea	Mehdi Nemmouche (Francie, Alžírsko)	4	0	osamělý vlk

20. 12.	Francie, Joue-les-Tours	Útok autem	Útok na obyvatele města, přejíždění chodců	/	0	11	osamělý vlk
21. 12.	Francie, Dijon	Útok nožem	Útok na policisty na policejní stanici	Bertrand Nzohabonayo (Francie, Burundi)	0+1	3	osamělý vlk
22. 12.	Francie, Nantes	Útok autem	Útok na návštěvníky Vánočního trhu v centru města - nájezdy dodávkou	Sébastien Sarron (Francie)	1	9+1	osamělý vlk

Tabulka 5: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2015 (Zdroj: Global Terrorist Index)

Den	Místo	Druh útoku	Popis	Útočník (národnost, původ)	Mrtví	Zranění	Skupina
7. 1.	Francie, Paříž	Střelba	Útok na běžce v parku před útokem na redakci Charlie Hebdo	Amedy Coulibaly (Francie, Mali)	1	0	Islámský stát
7. 1.	Francie, Paříž	Střelba	Útok na redakci satirický magazín Charlie Hebdo,	Chérif a Said Kouachi (Francie, Alžírsko)	12	11	Al-Kajda
8. 1.	Francie, Paříž	Střelba	Útok na neozbrojenou policistku,	Amedy Coulibaly (Francie, Mali)	1	1	Islámský stát
9. 1.	Francie, Porte de Vincennes	Střelba	Útok na košer obchod, zabití 4 osob + zadržení rukojmích	Amedy Coulibaly (Francie, Mali)	4+1	9	Islámský stát
13. 1.	Ukrajina, Volnovakha	Střelba	Dělostřelecký útok na autobus převážející civilisty	/	12	18	Doněcká lidová republika
22. 1.	Ukrajina, Donetsk	Střelba	Dělostřelecký útok na autobus převážející civilisty	/	13	0	Doněcká lidová republika
14. 2.	Dánsko, Kodaň	Střelba	Střelba na účastníky události v kulturním centru	Omar Hamid El-Hussein (Dánsko, Jordánsko)	1	6	osamělý vlk
15. 2.	Dánsko, Kodaň	Střelba	Zabití židovského bezpečnostního pracovníka u synagogy	Omar Abdul Hamid El-Hussein (Dánsko, Jordánsko)	1	0	osamělý vlk
22. 2.	Ukrajina, Kharkiv	Výbuch	Výbuch po domácímu vyrobené bomby na proukrajinském pochodu	/	4	12	Anti-majdan

3. 2.	Francie, Nice	Útok nožem	Útok na tři vojáky střežící židovské centrum	Moussa Coulibaly (Mali)	0	3	osamělý vlk
19. 4.	Francie, Paříž	Pokus o útok, střelba	Pokus o útok na dva kostely, zabití jedné ženy, útočník se postřelil do své nohy	Ahmed Ghlam (Alžírsko)	1	0	osamělý vlk
27. 4.	Bosna a Hercegovina, Zvornik	Střelba	Člen wahhábistického hnutí napadl policisty	Nerdin Ibrić (Bosna)	1+1	2	Wahhábistické hnutí
26. 6.	Francie, Saint-Quentin	Výbuch, dekapitace	Skupina osob zaútočila na továrnu, kde pracoval jeden z útočníků. Během útoku dekapitovali 1 osobu a nechaly vybuchnout několik náloží	Yassin Salhi (Francie, Alžírsko)	1	2	Islámský stát
21. 8.	Francie, Pas-de-Calais	Útok nožem, střelba	Pokus o útok ve vlaku z Amsterdamu do Paříže, útočník zneškodněn třemi Američany	Ayoub El Khazzani (Maroko)	0	3+1	
17. 9.	Německo, Berlín	Útok nožem	Útok na německou policistku	Rafik Y (Irák)	0+1	1	osamělý vlk
22.10	Švédsko, Trollhattan	Útok mečem	Útok ve škole na žáky a učitele, protest proti imigraci, imitace Breivika	Anton Lundin Pettersson (Švéd)	3+1	1	osamělý vlk
13. 11.	Francie, Paříž	Střelba, výbuch	Série koordinovaných útoků na jednotlivá místa v Paříži (včetně koncertní síně Bataclan)	Salah Abdeslam (Belgie), Mohamed Abrini, Bilal Hadfi (Francie), Ahmad al-Mohammad (Sýrie), Mohammed al Mahmod, Chakib Akrouh, Abdelhamid Abaaoud, Brahim Abdeslam (Belgie), Omar Ismail Mostefai (Francie, Alžírsko), Samy Amimour (Francie), Foued Mohamed-Aggad (Francie, Maroko)	130+7	368	Islámský stát
18. 11.	Bosna a Herceg. Sarajevo	Střelba, výbuch	Střelba na vojáky a civilisty, poté sebevražedný útok	Enes Omeragić (Bosna)	2+1	5	Salafistické hnutí

Tabulka 6: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2016 (Zdroj: Global Terrorist Index)

Den	Místo	Druh útoku	Popis	Útočník (národnost, původ)	Mrtví	Zranění	Skupina
1. 1.	Francie, Valencie	Útok autem	Útok nájezdem auta na mešitu a policisty	Tunisan	0	2+1	osamělý vlk
7. 1.	Francie, Paříž	Útok nožem	Útok na policejní stanici, střelba	Tarek Belgacem (Tunis)			osamělý vlk
11. 1.	Francie, Marseille	Útok nožem	Nezdařený útok na učitele v židovské škole	15letý Turek kurdského původu	0	1	osamělý vlk
18. 2.	Anglie, Manchester	Útok chladnou zbraní	Útok na imáma na dětském hřišti - ubití kladivem k smrti	Mohammed Syeedy a Mohammed Abdul Kadir (VB)			osamělý vlk
26. 2.	Německo, Hanover	Útok nožem	Útok na policistu 15letou muslimkou	Safia S (Německo, Maroko)	0	1	Islámský stát
27. 2.	Nizozemí, Enschede	Výbuch	Útok na mešitu pravicovými extrémisty (benzínové lahve)	/	0	0	osamělý vlk
4. 3.	Sev. Irsko, Belfast	Výbuch	Útok na příslušníka vězeňské služby Adriana Ismaye (výbuch auta)	/	1	0	IRA
22. 3.	Belgie, Brusel	Výbuch	Tři sebevražedné útoky v Bruselu na letišti a v metru	Ibrahim El Bakraoui (Belgie, Maroko), Najim Laachraoui (Belgie, Maroko), Mohammed Abrini (Belgie, Maroko), Khalid El Bakraoui (Belgie, Maroko), Osama Krayem (Švédsko, Sýrie)	32+3	340	Islámský stát
16. 4.	Německo, Essen	Výbuch	Útok na sikhskou modlitebnu, kde probíhal svatební obřad	2 mladí přívrženci salafismu (Yusuf T.)	0	3	osamělý vlk
10. 5.	Ukrajina, Donbas	Výbuch	Výbuch nástražného zařízení, který zabil 1 vojáka, tři další zranil. Další dvě oběti byli civilisté	/	1	5	/

13. 6.	Francie, Magnaville	Útok nožem	Útok na policistu a jeho rodinu, zadržení jeho rodiny jako rukojmí	Larossi Abballa (Francie, Maroko)	2+1	0	Islámský stát
15. 6.	Belgie, Brusel	Útok nožem	Útok na transvestitu	údajně islamisté	0	1	
16. 6.	Anglie, Birstall	Útok nožem, střelba	Útok neonacisty na člena Labouristické strany	Thomas Mair (VB)	1	1	
14. 7.	Francie, Nice	Útok kamiónem, střelba	Útok na průvod oslavující Den pádu Bastily	Mohammed Lahouaij-Bouhlel (Tunis)	86+1	434	osamělý vlk
18. 7.	Německo, Würzburg	Útok chladnou zbraní	Útok na cestující ve vlaku - 17letý muž zaútočil se sekerou a nožem	Afghánec	0+1	5	osamělý vlk
22. 7.	Německo, Mnichov	Střelba	Střelba v blízkosti obchodního domu	David Sonboly (Německo, Írán)	9+1	36	osamělý vlk
24. 7.	Německo, Reutlingen	Útok nožem	Napadnutí spolupracovnice a dalších lidí	Žadatel o azyl (Sýrie)	1	2+1	osamělý vlk
24. 7.	Německo, Ansbach	Výbuch	Sebevražedný útok ve vinárně	(Sýrie)	0+1	15	osamělý vlk
26. 7.	Francie, Saint-Etienne-du-Rouvray	Útok nožem	Útok v Normandském kostele - zabití kněze	Adel Kermiche, Abdel Malik Petitjean (Francie)	1+2	1	Osamělý vlk
6. 8.	Belgie, Charleroi	Útok nožem	Napadnutí dvou policistek	Khaled Babbouri (Alžírsko)	0+1	2	osamělý vlk
19. 8.	Francie, Štrasburg	Útok nožem	Napadnutí rabbiho	/	0	1	osamělý vlk
23. 8.	Belgie, Brusel	Útok nožem	Napadnutí tří lidí na autobusové zastávce	/	0	3+1	osamělý vlk
27. 8.	Německo, Oberhausen	Útok nožem	Napadnutí dvojice na hudebním festivalu	/	0	2	osamělý vlk
30. 8.	Francie, Toulouse	Útok nožem	Napadnutí policistů na policejní stanici	Abderrahmane Amar (Alžírsko)	0	1	osamělý vlk
2. 9.	Francie, Vincennes	Útok nožem	Napadnutí zdravotní sestry a policisty	/	0+1	2	osamělý vlk
4. 9.	Francie, Osny	Útok nožem	Napadnutí dvou příslušníků vězeňské služby	Bilal T (Belgie, Maroko)	0	2	osamělý vlk
6. 9.	Itálie, Taranto	Útok nožem	Napadnutí dvou příslušníků vězeňské služby	/	0	2	osamělý vlk
9. 9.	Srbsko, Raska	Útok nožem	Napadnutí samozvaného salafisty na policistu policisty mačetou	/	0	1+1	osamělý vlk

24. 9.	Maďarsko, Budapešť	Výbuch	Po domácímu vyrobená bomba vybuchla v centru, zranila 2 policisty	pravicovní radikálové	0	2	/
27. 9.	Itálie, Rimini	Útok nožem	Napadnutí policisty	/	0	1	Islámský stát
29. 9.	Německo, Oersdorf	Útok chladnou zbraní	Napadnutí starosty Joachima Kepschulla	pravicovní radikál	0	1	/
5. 10.	Belgie, Brusel	Útok nožem	Napadnutí tří policistů	Hicham D. (Belgie)	0	3+1	osamělý vlk
17. 10.	Francie, Nice	Útok nožem	Napadnutí dvou policistů na letišti Cote d'Azur	/	0	2	/
18. 10.	Německo, Hagen	Útok nožem	Napadnutí osoby, policisté útočnicka zastřelili	/	0+1	1	/
29. 10.	Německo, Frankfurt	Útok nožem	Napadnutí čtyř osob na nádraží	/	0	4	/
31. 10.	Německo, Mullheim	Útok nožem	Napadnutí dvou policistů členem IS	/	0	2+1	/
10. 11.	Řecko, Atény	Výbuch	Útok na francouzskou ambasádu, ruční granát, jeden policista zraněn	/	0	1	/
11. 11.	Švédsko, Malmo	Výbuch	Výbuch granátu u půjčovny aut	/	0	0	Severské hnutí odporu
20. 11.	Nizozemsko, Amsterdam	Útok chladnou zbraní	Útok na 80 letého muezzina	salafistický extrémista	0	1	/
27. 11.	Itálie, Bologna	Výbuch	Výbuch bomby před policejní stanicí	militantní anarchisté	0	0	/
19. 12.	Německo, Berlín	Útok autem	Nájezd kamiónem do lidí na Vánočním trhu	Anis Amri (Tunis)	12+1	56	osamělý vlk
23. 12.	Malta, Luqa	Únos letadla	Útočníci (militantní radikálové podporující bývalý režim Kaddáfího) únosem letadla požadovali uznání skupiny Brigády 93	/	0	0	Brigáda 93

Tabulka 7: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2017 (Zdroj: Global Terrorist Index)

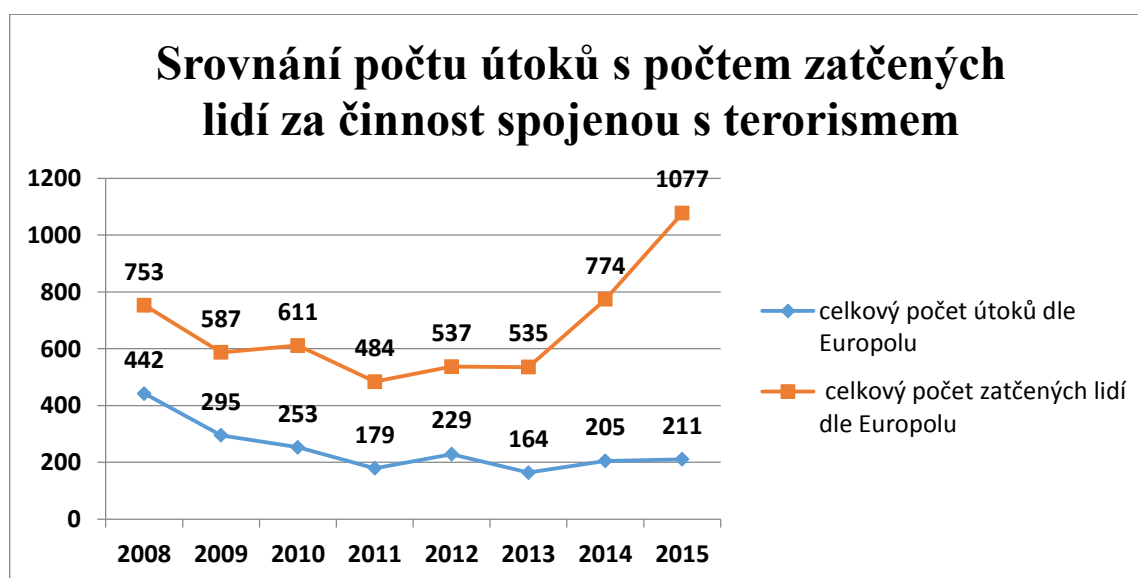
Den	Země	Druh útoku	Popis	Útočník (národnost, původ)	Mrtví	Zranění	Skupina
5. 1.	Švédsko Goteborg	Výbuch	Výbuch bomby před uprchlickým centrem, zraněný zaměstnanec	/	0	1	Severské hnutí odporu
22. 1.	Sev. Irsko, Belfast	Střelba	Napadení policisty na benzínové pumpě	/	0	1	IRA
3. 2.	Francie, Paříž	Útok nožem	Pokus o útok v Louveru. Útočník napadl mačetou přítomné vojáky	Abdullah Reda Refaie al-Hamahmy (Egypt)	0	1+1	osamělý vlk
21. 2.	Sev. Irsko, Bangor	Výbuch	Výbuch auta způsobený zápalnou lahví	/	0	0	Dissident republicans
16. 3.	Francie, Paříž	Výbuch	Výbuch následovaný po otevření obálky směřované do sídla Mezinárodního měnového fondu	/	0	1	Konspirace ohňových buněk
18. 3.	Francie, Paříž	Útok, Střelba	Útok na tři policisty a vojáka na letišti Orly	Ziyed Ben Belgacem (Francie, Tunis)	0+1	4	osamělý vlk
21. 3.	Sev. Irsko, Strabane	Výbuch	Útok na policejní stanici	/	0	0	IRA
22. 3.	Anglie, Londýn	Útok autem, útok nožem	Útok na Westminsterský palác. Útočník autem najížděl na chodce, poté pobodal strážného policistu před branami paláce	Adrian Russell Ajao / Khalid Masood (VB)	5+1	49	osamělý vlk
30. 3.	Belgie, Brusel	Útok nožem	Napadnutí tři Kurdů před Tureckým velvyslanectvím kvůli hlasování v referendu	/	0	3	Turečtí nacionalisté

Pro doplnění našich dat můžeme využít statistické údaje spravované Europolem (organizace spadající pod Evropskou unii, která se zabývá prevencí a potíráním organizované trestné činnosti). (Europol, 2017) Je však potřeba myslet na to, že tato organizace má jiné parametry na hodnocení útoků (útok je zaznamenán až poté, co ho stát Europolu nahlásí a případně ho označí za teroristický), a že jejich metodika

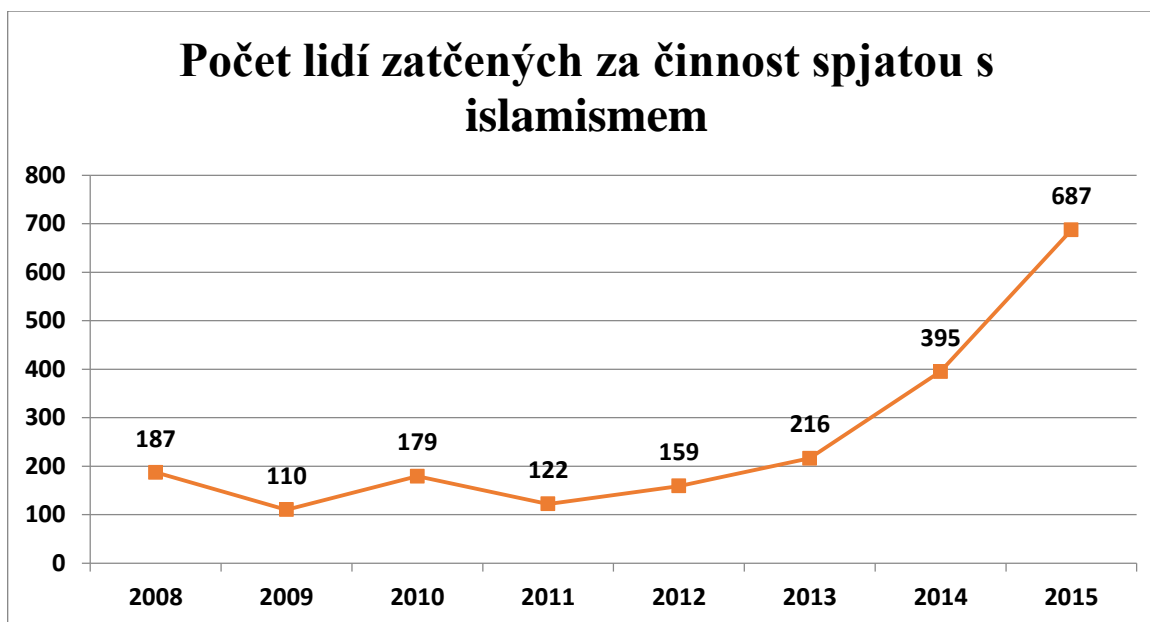
získávání dat je jistě hodnotnější, jelikož funguje na bázi komunikace státního charakteru.

Mezi nosné informace patří například porovnání počtu útoků s počtem zatčených lidí za činnost spojenou s terorismem. Evidentní posun je v počtu zatčených lidí od roku 2011, kdy bylo zatčeno 484 osob, v porovnání s rokem 2015, kdy se povedlo zatknout 1077 osob. V grafu jsou zaneseny další informace, konkrétně o celkovém počtu útoků. Europol však do tohoto počtu řadí všechny možné útoky na území Evropské Unie, a ty včetně těch neúspěšných a zmařených i dalších méně významných.

Z dalšího grafu můžeme vyvodit stoupající počet zatýkání osob, které měly co dočinění s islamistickou činností. Tato informace vypovídá o činnosti bezpečnostních složek, ale také o množství osob, kteří jsou potenciálními radikály.

Obrázek 2: Přehled počtu útoků a počtu zatčených osob za činnost spojenou s terorismem (Zdroj: Europol)

Obrázek 3: Přehled počtu lidí zatčených za činnost spjatou s islamismem (Zdroj: Europol)

2.4.1 Frankfurt, březen 2011 (útok na americké letce na letišti)

Německo žilo od roku 1996 bez teroristického útoku, nicméně tuto skutečnost přerušil kosovský militantní islamista jménem Arid Uka, který na frankfurtském letišti střílel v blízkosti autobusu převážejícího americké letce. Údajně tehdy jednadvacetiletý Arid, jako zaměstnanec letištní pošty, přistoupil k jednomu letci, kterého nejdříve požádal o cigaretu a následně se ho zeptal, zdali měl co dočinění s válkou v Afghánistánu. Poté, co letec souhlasně odpověděl, Arid Uka počkal, než se letec otočil, a poté ho střílel zezadu přímo do hlavy. Následně vstoupil do autobusu, zastřelil řidiče a dál pokračoval v střelbě na dva další letce. Při pokusu o střelení páté osoby mu selhala zbraň a útočník se dal na útěk. Brzy byl však dostihnout letištními zaměstnanci a byl předán do rukou německé policie. Arid Uka byl odsouzen na doživotí pro teroristický útok, při kterém zemřely dvě osoby a další dvě byly těžce zraněny. (BBC News, 2011)

Arid Uka, v době útoku jednadvacetiletý zaměstnanec frankfurtského letiště, nebyl německým úřadům do útoku dle médií znám. Veřejnosti byl představen jako etnický Albánc pocházející z Kosova, a jako silně věřící muslim. Arid vyrůstal v rodině, která v Německu pobývala skoro 40 let. Při výslechu trval na tom, že nespolupracuje s žádnou militantní islamistickou skupinou, nicméně na jeho facebookovém profilu byly nalezeny vazby na islamisty ze salafistického hnutí včetně kontaktu na marockého

islamistického kazatele, který pobýval v Německu. (Spiegel online, 2011) Co se týče motivace k útoku, Arid Uka zmínil video na Youtubu, které zabírá americké vojáky znásilňující muslimky. Až později se ukázalo, že šlo o americký protiválečný film s názvem „Zredigováno“. (Spiegel online, 2011)

2.4.2 Oslo a Utöya, červenec 2011 (výbuch a střelba na ostrově)

Za jedním z nejhorších teroristických útoků spáchaných v severní Evropě stojí norský pravicový a křesťanský radikál, v době útoku dvaatřicetiletý Anders Behring Breivik. Ten 22. července 2011 odpálil bombu v centru Osla před vládní budovou, přičemž se následně přesunul na ostrov Utöya, kde během 90 min postřílel celkem 69 mladistvých. Během jeho útoků bylo 77 lidí zabito a 319 lidí zraněno. (Česká televize, 2011)

Anders Behring Breivik se narodil v roce 1979 v Norsku. Když mu byl jeden rok, rodiče se rozešli a soud přiznal Anderse do péče matky. V 16 letech se přidal k mládežnické organizaci norské pravicové Pokrokové strany, která byla proti imigraci. Později začal kontaktovat další ultrapravicové skupiny po celé Evropě včetně srbských radikálů. Podle jeho názoru jeho sestra i matka dělaly ostudu jemu i jeho rodině. Přestože byl heterosexuál, někdy o sobě předstíral, že je homosexuál, aby tento fakt mohl využít ke svým cílům. Tvrdil: „lidé se pak přestanou vyptávat na Váš program ve volném čase a mohou lhát ve váš prospěch...“. Podobně zneužil i prohlášení, že je závislý na počítačové hře World of Warcraft. Breivik po jeho zatčení a ve svém manifestu tvrdí, že je proti tomu, aby gayové měli stejná práva jako ostatní a homosexualitu považuje za nepřijatelnou.

Krátce vlastnil zemědělskou firmu, což mu umožnilo přístup k průmyslovému hnojivu, který lze používat k výrobě výbušniny. Podle norského listu Verdens Gang měl v úmyslu zaútočit na Královský palác v Oslu a na sídlo vládní sociálně-demokratické strany. V roce 2009 Breivik dokonce navštívil Prahu, protože měl zkreslené představy o trhu se zbraněmi, a tak se s prázdnou vrátil do Norska. Dále pak provozoval svou firmu, díky které mohl nakoupit 6 tun hnojiva bez jakéhokoliv podezření. (Směšný, 2016)

Své útoky plánoval dlouhá léta, první výbušninu pak použil právě 22. července 2011. Ještě před jejím odpálením Breivik zveřejnil pod modifikovaným jménem vlastní manifest o délce 1500 stran. Při výbuchu před vládní budovou zahynulo 8 osob. Bezprostředně po útoku norská armáda obsadila ulice a vyzvala obyvatele z blízkého okolí k evakuaci. Mezitím se Anders Breivik přesunul k ostrovu Utöya, kde se konal tábor Norské dělnické strany. Tam přijel útočník v policejní uniformě, a vydával se za bezpečnostního příslušníka. Následně zahájil palbu na všechny osoby, které se vyskytovaly v jeho blízkosti. Mnoho napadených dětí se snažilo ukrýt v jeskyních, chatkách, budovách, nebo dokonce se snažily uplat, nicméně Breivik střílel i na osoby v moři. Během útoku měl u sebe celkem 4 zbraně. Dle BBC střelba trvala celkem 90 minut, protože bezpečnostní a ozbrojené složky neměly prostředky, které by umožnily transport k ostrovu. (BBC, 2011) Dalším důvod, proč zásah bezpečnostního systému měl takové zpoždění, byl ten, že tísňové linky, na které napadené osoby volaly, odbývaly volající s tím, že nemají zatěžovat linku, která se momentálně soustředí na útok v centru Osla. (Česká televize, 2011)

Norská policie se po oznámení snažila dostat k vrtulníkům, nicméně nakonec musela k transportu využít pouze motorová vozidla. Dle médií policie měla problémy i s motorovými čluny. Po příjezdu na místo činu se Anders Breivik policii ihned vzdal.

Útočník nebyl bezpečnostním složkám neznámý, norská policie se na něj zaměřila z důvodu podezřelého nákupu chemikálií, nicméně důkazy byly pro policejní dohled nedostatečné. (Směšný, 2016)

Soudní řízení s Andersem Breivikem bylo zahájeno již v pondělí 25. července, v ten den se Breivik dostal na 8 týdnů do vyšetřovací vazby. Během vyšetřování se útočník přiznal k teroristickému útoku v centru Osla i ke střelbě na ostrově Utöya. (Česká televize, 2012)

Názory psychologů a psychiatrů se různí. Nicméně se shodují, že Breivik byl nadprůměrně inteligentní, jinak by těžko mohl vše tak detailně promyslet a dobře zorganizovat. Jeho útoky mohly být podloženy tím, že patřil k outsiderům společnosti a být projevem komplexu méněcennosti. Motivem byla bezpochyby jeho ideologie,

která se zakládala na odporu proti multikulturalismu. Věřil, že jeho činy jsou z vyššího pověření a k prospěchu společnosti.

Dne 22. června 2012 byl Anders Behring Breivik odsouzen za vraždu a terorismus k 21 letům vězení s možností prodloužení trestu. Breivik se proti rozsudku neodvolal a prokura, přestože požadovali jeho prohlášení za nepřičetného (na základě psychiatrického vyšetření - paranoidní schizofrenie) požadovali jeho umístění do psychiatrické léčebny, se taktéž neodvolala. (Směšný 2016)

V měsících následujících po útoku zaznamenaly hlavní norské politické strany zvýšený zájem o členství (včetně pravicových a levicových extrémistických stran a organizací). (BBC, 2011)

2.4.3 Liege, prosinec 2011 (útok na Vánočních trzích)

Pár dní před Vánocemi v roce 2011 Nordine Amrani zaútočil na lidi nacházející se na Vánočních trzích na náměstí belgickém Liege. Při útoku zemřelo 6 lidí, dalších 125 jich bylo zraněno.

Nordine Amrani (v době útoku mu bylo 33 let) byl Belgičan marockého původu, který vyrostl v pěstounské péči. V minulosti byl trestán za nelegální držení velkého množství zbraní, nelegální pěstování marihuany, násilí, obchodování s kradeným zbožím a sexuální obtěžování. Celkem si ve vězení odseděl skoro 5 let. Policii byl známý jako velký fanatik do zbraní. Motiv útoku není přesně znám, nicméně dle belgické policie se Nordine Amrani už nechtěl znovu vrátit do vězení a trpěl silnou nenávisť vůči všem lidem z jeho okolí. (BBC News, 2011)

Pár dní před útokem poslal veškeré své peníze na účet jeho přítelkyně. Ráno před útokem pak vylákal sousedovu uklízečku do svého bytu, kde ji zavraždil. Její tělo ukryl a vydal se se zbraněmi do centra města. (The Telegraph, 2011) Krátce po poledni pak Nordine Amrani odhodil na náměstí a k autobusu 4 granáty, a ze střechy pekařství, kde se ukryl, začal střílet do lidí. Policie zasáhla do dění velice rychle, náměstí bylo brzy vyklizeno. Útočníka však už zneškodnit nestihla, Nordine Amrani se mezitím zastřelil. (BBC News, 2011)

Náhodnou, v ten samý den se stal podobný teroristický útok na území italské Florencie, kde Gianluca Casseri zaútočil na 3 Senegalce a další tři zabil. I v tomto případě se pachatel po útoku zastřelil. (The Guardian, 2011)

2.4.4 Toulouse a Montauban, březen 2012 (střelba na vojáky, útok na školu)

Střelba ve francouzských městech Toulouse a v Montauban v březnu 2012 byla série útoků spáchána tehdy třiatdvacetiletým Mohammedem Merahem. Prvně zaútočil na vojáky francouzské armády, později na žáky a učitele v židovské škole. Celkově má na svědomí život sedmi osob, dalších 5 vážně zranil. Po třicetihodinovém pronásledování byl pachatel zastřelen. Tyto události následně ovlivnily výsledek francouzských prezidentských voleb.

Mohammed Merah byl francouzský občan s alžírskými předky, který byl odsouzen za méně závažnou kriminální činnost. Ve vězení údajně konvertoval k salafismu, přičemž po osvobození podnikl cestu do Afghánistánu a Pákistánu.

První útok proběhl 11. března ve městě Toulouse, kde Merah zastřelil uniformovaného francouzského výsadkáře islámského vyznání. Údajně ho léčkou vylákal na domluvené místo (Mohammed měl od výsadkáře odkoupit motocykl). Při setkání (Mohammed přijel na motocyklu) byl francouzský voják střelen do hlavy. Další dva francouzští uniformovaní vojáci islámského vyznání byli zastřeleni (třetí voják byl vážně zraněn) 15. března 2012 u obchodního domu v Montauban (město 50 km od Toulouse). Mohammed Merah na ně zaútočil ze svého motocyklu u bankomatu, kde si vojáci vybírali hotovost. Třetí útok proběhl 19. března brzy ráno v Toulouse ve škole sdružující děti židovského vyznání od 11 do 17 let. Útočník přijel opět na svém motocyklu a zahájil střelbu už na školním dvoře ihned po příjezdu. První obětí se stal rabbi, místní učitel, který chránil své dva syny. I ti byli následně zastřeleni. Ze dvora dále naháněl střelbou lidi do budovy. V budově střílel po zaměstnancích, rodičích a studentech. Následně se rozhodl pronásledovat ven na dvůr osmiletou holčičku (shodou okolností dceru ředitele školy), kterou po doběhnutí vyzdvihl za vlasy do výšky a chtěl zastřelit. Zasekla se mu ale zbraň, proto ji vyměnil za jinou a střelil dívku z bezprostřední blízkosti do jejího spánku. Následně usedl na svůj motocykl

a odjel pryč. Po tomto útoku francouzská vláda okamžitě vyhlásila nejvyšší stav ostrahy v regionu. Po dopadení Mohammeda Meraha byla zveřejněna informace, že Merah v den útoku na židovskou školu měl naplánovaný útok na dalšího vojáka v Toulouse, ale jelikož se zpozdil a vojáka nezastihl, rozhodl se pro alternativní plán. V dějinách Francie se jedná o nejbrutálnější útok ve škole, který byl kdy proveden. Zahynul při něm jeden dospělý muž, tři děti byly zabity na místě. (BBC News, 2012)

V době 19. - 22. března proběhlo jedno z největších francouzských pátrání – byly zataraseny všechny silnice vedoucí z Toulouse ven, navíc se po celé Francii zabezpečily židovské a muslimské školy. Vzhledem k etnické identitě všech obětí, byli nejdřív podezřívání neonacisté. (Haaretz, 2012) Mohammed Merah vzhledem ke své mírné minulosti nebyl zpočátku považován za podezřelého. Navíc byl vždy velmi důsledný při čištění nábojnic a zásobníků od otisků DNA. Policie se na něj zaměřila ve chvíli, kdy se Mohammedův bratr v půjčovně motocyklů vyptával, jak se vypíná GPS lokátor. Provozovateli se tato situace stala podezřelá a kontaktoval proto francouzskou policii. Policie si tuto informaci spojila dohromady s výsledky hledání IP adresy, ze které Mohammed Merah psal své první oběti, od které chtěl pod záminkou setkání koupit motocykl. (The Jerusalem Post, 2012) Zátah na Mohammeda Meraha byl velmi zdoluhavý, náročný, pod tlakem médií a neobešel se bez dalších zraněných na straně zasahujících. Nakonec během vpadnutí elitní protiteroristické složky do bytu, kde se ukrýval, byl Mohammed postřelen. Mohammed v posledních sekundách ještě vyskočil z okna, nicméně policejní odstřelovač ho stihl střelit do hlavy. V bytě a autě Mohammeda se následně našlo velké množství zbraní, nechyběly ani výbušniny. Z dalších zdrojů na veřejnost pronikly informace, že Mohammed měl v plánu zaútočit na další konkrétní francouzské vojáky. Během obléhání také Mohammed mluvil o vazbě na teroristickou skupinu Al-Kajda, tyto informace se však nepodařily potvrdit. Hodinu před začátkem obléhání jeho bytu, Merah volal francouzskému televiznímu novináři, kterému vysvětlovat důvody svého předchozího chování. Činy ospravedlňoval obranou islámu. Mstil se prý za účast francouzských vojáků ve válce v Afghánistánu. Útok na židovskou školu vysvětlit jako pomstu za smrt palestinských dětí. V rodině Merahů nebyl Mohammed jediný, kdo podlehl radikálním hnutím. Také jeho bratr, který se vyptával na vypnutí GPS lokátoru, byl příznivcem salafistické formy islámu. Co se týče dětství Mohammeda, údajně rodina vyrůstala v chudobě, bez otce a v atmosféře plné rasismu a nenávisti. (BBC News, 2012) (CNN, 2012)

Krátce po útoku se udál další podobný útok. Dne 25. května byl pobodán uniformovaný voják Cedric Cordiér, tentokrát v pařížském metru.

2.4.5 Londýn, květen 2013 (útok na vojáka Lee Rigbyho)

Dne 22. května 2013 ve čtvrti Woolwich, která se nalézá v jihovýchodní části Londýna, byl brutálně zavražděn britský voják, Lee Rigby. Za útokem stojí dvojice mužů s britsko-nigerijským původem, kteří z křesťanství konvertovali k islámu - Michael Adebolajo (28 let) a Michael Adebowale (22 let). (BBC News, 2013) V Británii pracovali v bezpečnostní službě, a oba dva byli několikrát zatčeni za násilné protesty. Starší z útočnicků, Michael Adebolajo, byl navíc na seznamu nebezpečných osob, několikrát podnikl cestu do konfliktních oblastí a byl znám jako radikální islamista. (BBC News, 2013) Útok proběhl v době, kdy se Lee Rigby vracel ze služby. Vojáka Rigbyho nejdříve útočníci srazili v padesáti kilometrové rychlosti autem, poté vystoupili a usmrtili ho pomocí nože a sekáčku (přestože u sebe měli střelné zbraně). Následně tělo vojáka dotáhli doprostřed ulice, kde zůstali až do příjezdu policie. Bezprostředně po útoku k již mrtvému muži přispěchalo několik osob s úmyslem poskytnout mu první pomoc, v domněnání, že se stala dopravní nehoda. Následně oba útočníci lidem oznamovali, že mrtvého vojáka úmyslně zabili. Několik dalších osob událost natočilo na mobilní telefon. V jednom záběru je zřetelné, co útočníci k v povzdálí sledujícím osobám sdělovali. *„Jediný důvod, proč jsme dnes zabili tohoto vojáka, je ten, že rukama britských vojáků dennodenně takto umírá nespočítaně muslimů. A my jsme zabili pouze jednoho britského vojáka. U Alláha, přísaháme, že nikdy s vámi nepřestaneme bojovat, dokud nás nenecháte na pokoji. No a co, že chceme v našich zemích žít dle práva šaría? Proč nás hned musíte pronásledovat, zabíjet a nazývat nás extrémisty? Co si myslíte, že koho zabijete, když na našem území shodíte bombu? Jednoho člověka? Nebo celou rodinu? Několik pasáží Koránu nás učí, že máme bojovat s nepřáteli stejně, jako oni bojují s námi. Omlouvám se této ženě, která se dnes stala svědkem této události, ale v našich zemích jsou ženy těmto útokům také neustále vystavovány. Vy, lidé, vy nikdy nebude v bezpečí. Zbavte se této vlády, oni se o vás nestarají. Myslíte si, že David Cameron vyjde do ulic bránit vás, až proti vám vytasíme zbraně? Domníváte se, že politici jsou ochotni za vás zemřít? Ne, budou to obyčejní odvážní muži, jako jste vy nebo vaše děti. Zbavte se vlády. Donuťte je vojáky stáhnout zpět do vlasti, odejděte z naší země a budete žít v míru.“* (The Telegraph, 2013) Po

příjezdu neozbrojené policie, která zatarasila možné únikové cesty, dvojice útočníků zaútočila i na členy zásahových jednotek. Následně byli oba muži během střelby postřeleni a odvezeni každý do jiné nemocnice. (The Economist, 2013) Po jejich zotavení proběhla vyčerpávající soudní řízení, na jejichž závěru 26. února 2014 byl Michael Adebolajo odsouzen na doživotí a nad Michaelem Adbowalem byl vyřčen 45letý trest. (BBC News, 2014) Během vyšetřování události bylo následně zatčeno dalších osm lidí, přičemž šest z nich bylo propuštěno na kauci a další dvě osoby odešli bez obvinění. Po této události se strhla řada vyhrocených protestů, které se neobešly bez násilných činů. Na jedné straně šlo o protimuslimské demonstrace, avšak objevily se i radikální postoje obhajující činy útočníků. David Cameron se vyjádřil k situaci následovně: *“Když se z mladých a v Británii narozených mužů stávají zradikalizovaní zabijáci, musíme si položit otázku, co se v naší zemi právě odehrává. Je tu nějaký vliv, který mladé muže zradikalizoval skrze otrávené myšlenky plné zvrácených nápadů. Musíme to z naší společnosti vymýt, a to zejména ze základní a středních škol, univerzit, z internetu, z vězení a dalších, kde tento vliv našel své místo. Tato země si bude dál přísně stát za svým protiextremistickým a stanoviskem a dál bude bojovat proti terorismu. Tento násilný akt byl zradou vůči islámu a muslimským komunitám, které toho tolik naší zemi dávají. Porazíme tento násilný extrémismus tím, že budeme stát při sobě. Nedopřejeme si odpočinku, dokud událost důsledně nevyšetříme. Útočníci jedné z přihlížejících žen řekli, že tímto v Londýně započala válka. Ona na to odpověděla, že prohrají, neboť ve válce jsou jenom Oni proti Nám všem. Tímto se k situaci vyjádřila za nás za všechny.”* (BBC News, 2013) Téměř dva roky po útoku na Lee Rigbyho byl 19. února 2015 byl obviněn z přípravy teroristického útoku devatenáctiletý Brusthom Ziamani, kterého se na ulici v Londýně podařilo zatknout v době, kdy měl u sebe dlouhý nůž, kladivo a džihádistskou vlajku. Ziamani následně vypověděl, že měl v úmyslu zaútočit na některého z vojáků, jako kdysi zaútočil v jeho očích hrdina Michael Adebolajo. O rok později byl odsouzen k výkonu trestu odnětí svobody na dvacet dva let. (BBC News, 2015) Podobně byl osmnáctiletý Kazi Islam odsouzen na osm let za přípravu vraždy dvou vojáků a za přípravu výroby bomby. V souvislosti s vraždou Lee Rigbyho byl také odsouzen šestadvacetiletý extrémista Zack Davies, který z rasistických důvodů zaútočil v supermarketu mačetou a kladivem na sikhského zubaře. Při soudním řízení se obhajoval tvrzením, že šlo o pomstu za vraždu Lee Rigbyho. (BBC News, 2013)

Krátce po útoku na Lee Rigbyho byl napaden další voják. Dne 25. května 2013 byl pobodán uniformovaný voják Cedric Cordiér, tentokrát v pařížském metru. Útočník byl jednadvacetiletý Francouz Alexandre Dhaussy, původně křesťan, který konvertoval k islámu.

2.4.6 Brusel, květen 2014 (útok na židovské muzeum)

Další teroristický útok se stal na půdě sídla Evropské unie. V odpoledních hodinách 24. května 2014 přijel k židovskému muzeu devětadvacetiletý Mehdi Nemmouche (Francouz s alžírským původem) a zahájil střelbu, při které usmrtil 4 osoby. Útočník byl zatčen až o 6 dní později v Marseille. Mehdi Nemmouche se narodil ve městě Roubaix, které leží na hranicích s Belgií. Byl vychováván v neúplné rodině, jeho nejbližším rodinným příslušníkem byla jeho babička. Vyrůstal v takzvaných skupinových domovech pro mladistvé. Ještě před útokem na židovské muzeum spáchal několik trestných činů, za které byl poslán do vězení – ozbrojená loupež, krádež auta, vandalismus. Právě ve vězení mělo údajně dojít k jeho radikalizaci, neboť po jeho opuštění odešel do Sýrie, kde strávil jeden rok v době syrské občanské války (2012). (BBC News, 2014) (CNN, 2014) Po jeho zadržení v Marseille policisté u Mehdiho objevili video, kde nese vlajku ISILu. Toto video posloužilo později k obvinění ze spolupráce s členy teroristické organizace. (Le Monde, 2014) z jeho pobytu v Sýri se také podařilo zjistit, že po návratu do Paříže měl v plánu zaútočit na svátek Dobytí Bastily, který připadá na 14. července. Přestože nakonec zaútočil o dva měsíce dříve, jedná se o prvního evropského džihádistu, který po návratu z konfliktních oblastí spáchal teroristický čin. Později se také zjistilo, že Mehdi Nemmouche byl také v kontaktu s Abdelhamidem Abaaoudem, který má na svědomí sérii teroristických útoků v Paříži v listopadu 2015 (4 bombové útoky a 6 střeleckých útoků včetně útoku v koncertní síni Bataclan, při útocích zemřelo 130 osob, 350 jich bylo zraněno).

V den útoku přišel Mehdi Nemmouche ke vchodu muzea, z brašny si vyndal zbraň a postřelil 4 osoby. Poté opět odešel, útok byl velice rychlý - trval asi 90 vteřin. (CNN, 2014) Incident byl zaznamenán na kamery muzea, stejně jako Mohammed Mera si Mehdi opatřil baseballovou čepici a na hrud' si připevnil svou vlastní kameru. (Fox News, 2014) Mezi oběti patřili dva Izraelci, jeden Belgičan a jeden Francouz.

2.4.7 Dánsko, únor 2015 (útok na kulturní centrum a synagogu)

Ve dnech 14. až 15. února 2015 byly zaznamenány tři samostatné útoky střelnou zbraní v dánské Kodani. Celkem byly zabity tři osoby (včetně pachatele) a pět policistů utrpělo zranění.

Pachatelem byl Omar Abdel Hamid El-Hussein, kterému v době útoku bylo 22 let. Narodil se v obci Vordingborg v Dánsku jordánsko-palestinským rodičům, vyrůstal v Kodani a Jordánsku. Když byl na základní škole, rodiče se rozvedli a Omar dále žil se svou matkou, která ho ve 12 letech poslala na tři roky do Jordánska. Po návratu do Dánska měl problémy ve škole i se zákonem. Dvakrát byl odsouzen za násilí, nelegální držení zbraně a hašiše (v roce 2013). V listopadu 2013 byl hledán policií pro útok nožem na strojvedoucího příměstského vlaku v Kodani. Zatčen byl v lednu 2014. V obavě z jeho nábožensky fanatického chování vedení věznice podalo zprávu Dánské zpravodajské službě. Propuštěn byl na začátku roku 2015. CNN oznámilo, že „přísahal věrnost vedoucímu ISIS Abu Bakr al-Bagdádímu ve vysílání zveřejněném na jeho facebookové stránce těsně před víkendovou střelbou“ (CNN, 2015)

Prvně pachatel zaútočil na kulturní centrum Krudttonden, kde měla proběhnout událost pod taktovkou Larse Vikse. Švédský karikaturista Lars Viks byl obětí výhrůžek smrti od islámských extremistů v důsledku sporů o jeho kresbách Mohameda už od roku 2007. Dne 14. února 2015 odpoledne se v kulturním centru Krudttonden ve městě Osterfælled Torv uskutečnila událost s názvem „Umění, rouhání a svoboda projevu“, jednalo se především o diskusi, kterou pořádal Lars Vilks na téma lednový útok proti francouzskému satirickému týdeníku Charlie Hebdo. Ozbrojený muž se pokoušel dostat do kulturního centra a zároveň se chtěl vyhnout hlavnímu vchodu. U vchodu se setkal s 55letým filmovým režisérem Finnem Norgaardem, který se ho pokoušel zastavit, ale byl zastřelen. Útočník pak vypálil 27 ran z téže zbraně skrze okno kulturního centra a zranil tři policejní důstojníky. Tři dánští policisté spolu se dvěma švédskými důstojníky z Vilksovy ochranky opětovali palbu a útočník utekl. V okně střediska bylo vidět nejméně 30 průstřelů.

Krátce po půlnoci dne 15. února 2015 se uskutečnil druhý útok, a to ve Velké synagoze na Krystalgade v centru Kodaně. Na tomto místě se konal obřad mitzvah, kterého se

zúčastnilo 80 lidí. Střelec předstíral, že je opilý, aby se přiblížil k cíli, aniž by vyvolával počáteční podezření, načež vystřelil a zasáhl Dana Uzana, 37letého člena židovské komunity v bezpečnostní službě do hlavy. Útočník také střelil a zranil dva důstojníky dánské bezpečnostní a zpravodajské. Útočník unikl, aniž by vstoupil do budovy a nebyl zraněn. Policisté evakovali nedalekou stanici Norreport, nevytíženější železniční uzel v zemi a neumožnili, aby tam zastavovaly vlaky. Bezpečnostní složky zpozorovaly střelce na bezpečnostních kamerách. V ranních hodinách 15. února se blížil muž k obytné budově, sledované policií. Když na něj zavolali, začal střílet. Při přestřelce ho pak policie zastřelila.

Předseda vlády Helle Thorning-Schmidt odsoudil "cynický akt teroru" a uvedl: „Neznáme motiv k útokům, ale víme, že existují síly, které chtějí poškodit Dánsko, které chtějí zničit naši svobodu projevu, naši víru ve svobodu. Nejsme v boji mezi islámem a Západem, není to boj mezi muslimy a nemuslimy.“ (Haaretz, 2015). Dánský velvyslanec v Izraeli Jesper Vahr vyzval dánské Židy, aby neopustili Dánsko a řekl: „*Uděláme vše, co je v našich silách, aby se židovská komunita v Dánsku cítila bezpečně.*“ Rabí Jála Melchior ze synagogy uvedl: „*Teror není důvod k přesunu do Izraele. Doufejme, že [policie] bude konat svou práci, přičemž náš život musí pokračovat přirozeně. Cílem teroru je změnit náš život, a to my neuděláme. Ztratili jsme drahého člena komunity a teď musíme pokračovat v tom, co dělal, co nám pomáhá pokračovat v běžném životě Židů v Dánsku. To je skutečná odpověď na tento zlý, krutý a zbabělý teroristický čin.*“ (The Guardian, 2015)

Dánská islámská rada tento útok odsoudila a řekla: „Dánská islámská rada vyzývá všechny, aby se v dánské společnosti spojili v boji proti extremismu a terorismu.“

2.4.8 Švédsko, říjen 2015 (útok ve škole Trollhattan)

22. října 2015 v době útoku 21letý Anton Lundin Pettersson zaútočil ve škole Kronan v Trollhattanu ve Švédsku mečem. Zabil vyučujícího asistenta a studenta, bodl jiného žáka a učitele a zemřel později na střelné poranění. Druhý učitel, který byl zraněn, zemřel v nemocnici šest týdnů po útoku. Tento útok byl prvním smrtícím útokem ve Švédsku na školu od roku 1961, kdy byla zabita jedna osoba a šest zraněno. Byl to také nejnebezpečnější útok na školu ve švédských dějinách. Počáteční policejní

vyšetřování dospělo k závěru, že Pettersson byl motivován rasismem a že si vybral školu jako svůj cíl kvůli své poloze v oblasti s vysokým podílem imigrantů v populaci.

Pettersson vstoupil do školy v německé helmě z druhé světové války a masce, jakou nosí postava z hvězdných válek Darth Vader. Zpočátku očití svědci věřili, že se jedná o Halloweenový žert. Učitel ve třídě, do které útočník vstoupil, nařídil, aby Pettersson odstranil masku a prosil studenty, aby utekli. Petterson mezitím zaútočil na jednoho studenta, Kurda pocházejícího z Iráku, který tak zemřel na místě. Pettersson poté napadl i dalšího studenta, 15letého studenta narozeného v Somálsku. Hassan následkem zranění zemřel v nemocnici. Jeden syrský migrant stejného věku byl napaden a skončil v nemocnici také. Pettersson byl postřelen policií, přičemž zemřel v nemocnici na následky zranění.

Ráno 23. října švédská policie a média potvrdily, že útok měl "rasistický motiv" a že to byl "zločin z nenávisti". Nicolas Hallgren, šéf policie města, uvedl, že všechny oběti byly tmavé pleti. Vedoucí vyšetřování Thord Haraldsson uvedl, že záběry bezpečnostních kamer ukazují, že Pettersson ušetřil život studentů s bílou kůží. (The Dailymail online, 2015) Nazir Amso, další učitel, který se vyskytoval na půdě školy během incidentu, byl bodnut a zemřel na zranění v nemocnici.

Anton Nicolas Lundin Pettersson (v době útoku mu bylo 21 let) pravidelně navštěvoval stránky pravicově extremistické skupiny podporující Adolfa Hitler a nacistické Německo. Také se připojil ke skupině na Facebooku, která chce zastavit přistěhovalectví do Švédska. Pettersson neměl záznam v trestním rejstříku a nebyl členem žádné politické organizace, ale podpořil petici švédských demokratů k zahájení referenda o přistěhovalectví. Zanechal v jeho domě ručně psaný vzkaz, v němž prohlásil, že je třeba něco dělat s přistěhovalectvím a že nečekal, že přežije jeho naplánovaný útok. (The Guardian, 2015)

Předseda vlády Stefan Lofven odcestoval do Trollhattanu po zprávách o útoku a nazval jej "černým dnem". Král Carl XVI. Gustaf řekl, že královská rodina obdržela zprávu s velkým zděšením a smutkem. Ve dnech následujících po útoku se objevily zprávy o osobách, které nosily podezřelé oblečení nebo zbraně, jaké nosí lidé oslavující Halloween. Policie varovala veřejnost, aby nedělala imitace zbraní svými

Halloweenovými kostýmy, aby se vyhnuli potenciálním nebezpečným nedorozuměním. Škola zůstala uzavřena až do 2. listopadu, kdy se znovu otevřela s vyšším zabezpečením. (The Local, 2015)

2.4.9 Essen, duben 2016 (útok na Sikhskou svatbu)

Bombový útok na sikhskou svatbu v západoněmeckém Essenu spáchali dva němečtí mladíci s iráckým původem, Yusuf T. a Mohammed B. Chlapci se hlásili k salafismu, a jejich čin byl vyšetřován jako projev náboženského teroru. Výbuch benzínové lahve zranil tři osoby.

Jeden z mladíků se po zhlédnutí fotografie, na které byly zachyceny obličeje pachatelů, dobrovolně přihlásil policii. Soud rozhodl o poslání do vazby tří mladíků, a to až na sedm let (třetí mladík, Tolga I., se neúčastnil přímo útoku, ale podílel se na jeho plánování). (The Guardian, 2016)

Motivem pro útok bylo přesvědčení mladíků, že Sikhové jsou nevěřící. Dle dostupných informací se útočníci zradikalizovali přes sociální sítě. Matka Yusufa T. po události napsala knihu s názvem „Můj syn, salafista“, kde vysvětluje, jak vypadal proces radikalizace (Yusuf T. se začal učit arabsky, začal mluvit ve verších, začal sledovat kázání arabských duchovních, oženil se s dívkou nosící burku,...) (The Local, 2016)

2.4.10 Nice, červenec 2016 (nájezd kamionu do průvodu lidí)

V rámci oslavy Dne pádu Bastily, které se konalo jako vždy 14. července, islamistický radikál původem z Tunisu, Mohammed Lahouaij-Bouhlel, zaútočil v Nice na průvod lidí. Využil k tomu kamion, kterým zabil 86 osob a 434 jich zranil. Dosud panují dohady, zda se jedná o útok osamělého vlka, nebo radikála konajícího převážně na rozkaz dalších radikálů a organizací. (BBC, 2016)

Útočník, Mohammed Lahouaij-Bouhlel, pocházel z Tunisu, avšak od roku 2005 žil ve francouzské Nice. Dle rodiny před odstěhováním do Francie podstoupil psychiatrickou léčbu. V Nice poté žil se svou manželkou, se kterou vychovával tři děti. Po čase se s ní rozvedl, důvodem bylo především jeho násilné chování. (BBC, 2016) Dle zpráv a informací před Lahouaij-Bouhlel byl nepraktikující muslim, který nevykazoval žádné

islamistické znaky, a proces radikalizace proběhl velice rychle (3 měsíce). V jeho počítači se po útoku našlo mnoho videí, fotek a dalších dokumentů odkazujících na Islámský stát a militantní islamisty. Na útok se intenzivně připravoval několik dní, místo si pečlivě objížděl v půjčeném nákladním autě. (The Telegraph, 2016)

Dne 14. července 2016 pak přijel k zaparkovanému nákladnímu autu na kole, aby nebudil pozornost přihlížejících a bezpečnostních složek. Z jeho mobilního telefonu později policie zaznamenala četnou konverzaci s dalšími osobami, a to zejména v době před samotným útokem. V půl jedenácté poté vyrazil k hlavní třídě v Nice, kde právě procházel průvod oslavujících osob. Celý útok trval celkem 5 min, během kterých Lahouaij-Bouhlel najížděl na osoby vyskytující se na bulváru. Několik osob se ho snažilo v průběhu zastavit, nicméně útočník na ně vytáhl zbraň a střílel. Po ujetém 1,7 kilometru se ho podařilo zneškodnit francouzské policii. Během těchto 5 minut zranil 434 osob a 86 zabil. (BBC News, 2016)

Po tomto útoku následoval třídní státní smutek (16. -18. 7. 2016) a byl prodloužen stav pohotovosti. Policie se také zaměřila na osoby, se kterými Mohammed Lahouaij-Bouhlel udržoval v posledním roce kontakt. Zadrželi tak mnoho osob včetně jeho manželky, nicméně všichni byli po krátké době propuštěni. (BBC News, 2016)

2.4.11 Berlín, prosinec 2016 (útok na Vánočních trzích)

Další útok, který byl cílen na Vánoční trhy, se tentokrát stal v Berlíně, opět pár dní před Vánocemi. Při tomto útoku byla zabita i jedna Češka. Za tímto incidentem stál 24letý Anis Amri, původem z Tunisu, který ukradl polskému řidiči kamion a v podvečerních hodinách zaútočil na lidi nacházející se na náměstí.

Anis Amri v roce 2011 utekl z Tunisu před výkonem trestu (krádež nákladního auta) na ostrov Lampedusa. Tam byl přeřazen do tábora pro dočasně umístěné uprchlíky, kde se přidal k jedné z násilných buněk, která v táboře zavinila požár. Anis Amri byl za požár a krádež odsouzen na 4 roky, které si odseděl na Sicílii. Během výkonu trestu byl několikrát napomínán za šikanu, špatné chování, několikrát byl proto přeložen do jiných věznic. (Reuters, 2016) Po vykonání trestu se úřady snažily Amriho poslat zpět do Tunisu, nicméně byl odmítnut a Amri byl propuštěn na svobodu. Poté se (2015) vydal do Německa, kde si požádal o azyl pod 14 různými jmény (jako občan Sýrie,

Egypta, Libanonu atd). (CNN, 2017) Od začátku se postavil do role rekruta potenciálních teroristů. Jednou se dokonce pokoušel odkoupit zbraň od utajeného policisty. Přes všechny jeho činy však nebyl uvězněn, neboť úřady ho považovaly za „neškodného chlapce“. Německá tajná služba v březnu 2016 informovala úřady, aby Anis Amriho deportovali pro podezření z úmyslu spáchání sebevražedného útoku. Úřady toto doporučení však zamítly. Anis Amri se v Německu živil především prodejem drog, policie se po něm začala shánět po podezření z ublížení na zdraví v rámci rvačky v baru, nicméně Amriho nedostihla. Ve snažení o deportaci německá tajná služba pokračovala i nadále, nicméně chyběl jim souhlas Tuniských úřadů, které popíraly fakt, že Anis Amri je jejich občanem. Jeho přijetí potvrdily dva dny před útokem. (CNN, 2017)

V Berlíně v den útoku Anis Amri za účelem krádeže auta zabil polského řidiče (kolem 16:30 – 17:30). Ve 20:02 Amri přes chodník vjel s kamionem naloženým ocelí do davu lidí na adventních trzích. Díky automatickým brzdám, které se aktivují při nárazu, kamion zastavil po poměrně krátké dráze, přesto zemřelo 12 osob a 48 jich bylo zraněno. (Česká televize, 2016) Dvě minuty po útoku tísňové linky zaznamenaly první volání, na místo vyrazili všechny složky integrovaného záchranného systému. Obyvatelům Berlína bylo doporučeno nevycházet z domovů, některé polikliniky vyhlásily nouzový stav, aby mohli povolát lékaře do služby. Ministerstvo zahraničí pár dní po útoku potvrdilo, že během incidentu zemřela i jedna Češka dlouhodobě žijící v Berlíně – jedná se tak o první úmrtí Čecha zaviněné teroristickým útokem na území Evropské Unie. (Aktuálně.cz, 2016) Během prvotního vyšetřování se počítalo i s možností, že šlo o nehodu. Policie se zprvu zaměřila na falešného útočníka, provedla několik razíí v ubytovnách a v uprchlických centrech, kde vyslýchala podezřelé Afghánce, Pákistánce a další. V kabině kamionu se následně našly dokumenty patřící tuniskému Ahmedovi A., což byla jedna z identit Amriho. Policie po něm dva dny po útoku začala pátrat, dokonce na něj byla vypsaná odměna ve výši 100 tisíc eur. Před útokem varovala marocká tajná služba, která potvrdila vazby Amriho s Islámským státem. Anis Amri byl dopaden o 4 dny později v milánském Sesto San Giovanni, kde ho policie při kontrole dokladů zastřelila (Anis Amri postřelil policistu a dal se na útek). (Česká televize, 2016)

Anis Amri dle své rodiny nebyl praktikujícím věřícím, oddával se alkoholu a drogám, a žil nezřízeným životem. K radikalizaci zřejmě docházelo po celý život Amriho – začala v Tunisu a pokračovala ve vězení na Sicílii. Anis Amri se také považoval za evropského „emíra“ všech džihádistů“, ovlivňoval tak několik dalších osob včetně své rodiny. Několikrát se během pobytu v Německu hlásil jako dobrovolník pro sebevražedný atentát. Po útoku vyšlo najevo, že Anis Amri jednal také dle instrukcí Islámského státu. (iDnes.cz, 2016)

2.4.12 Londýn, březen 2017 (útok na Westminsterský palác)

Dne 22. března byl opět spáchán teroristický čin islamistického charakteru, opět za ním stál osamělý vlk, militantní islamista Adrian Russell Ajao (Khalid Masood), kterému v době útoku bylo 52 let (pro evropské džihádistů atypické). (The Guardian, 2017) Během útoku bylo zabito 5 osob a 49 jich bylo zraněno.

Adrian Ajao se narodil ve Velké Británii. V mládí byl závislý na drogách, dokonce byl dvakrát uvězněn, pokaždé za násilný útok bodnou zbraní. Nedlouho po jeho propuštění prý Adrain Ajao konvertoval k islámu (a změnil si jméno na Khalid Masood), tudíž se předpokládá, že proces radikalizace započal právě ve vězení. Jako druhá možnost se nabízí jeho pobyt v Saudské Arábii, kde strávil jako učitel angličtiny dva roky. (The Guardian, 2017) PO jeho návratu se o jeho osobu zajímala MI5, nicméně nakonec nebyl vyhodnocen jako potencionální hrozba. (The Guardian, 2017)

Khalid Masood si pronajal den před útokem v Birminghamu auto, druhý den pak kolem 14:40 dorazil do centra Londýna. Poté se rozjel přes Westminsterský most, kde dosáhl rychlosti až 120 km/hod, a srážel kolemjdoucí osoby. Následně na konci ulice narazil do zábradlí hradící Westminsterský palác, vylezl z auta a běžel ke vstupu paláce, který hlídal neozbrojený policista. Toho Masood smrtelně pobodal, avšak mezitím k útočnickovi dorazila ozbrojená policie a Masooda zastřelila. (BBC News, 2017)

Ihned po útoku byla evakuována britská premiérka Theresa May, která se nacházela v dolní sněmovně. Ostatní poslanci a novináři byli po nějaký čas uzamčeni v budově. (BBC News, 2017) Policie následně zahájila vyšetřování, a v jeho rámci zatkla několik osob, které byly později propuštěny.

3 CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

Předmětem diplomové práce je zhodnocení aktuální situace na poli radikalizace evropské společnosti. Ke zpracování této problematiky jsme si za cíl určili komparaci vypracovaného a uceleného přehledu konkrétních teroristických útoků provedených na evropském území po roce 2011. Rozbor je přitom podložen číselnými výstupy, příčinami útoků a také dopady na společnost. Dalším cílem je (na základě vypracovaného přehledu) identifikace a kvantifikace měkkých cílů na území České republiky, které jsou nejčastějším cílem osamělých vlků. Pro doplnění této oblasti jsou také stanoveny aktuální možnosti ochrany měkkých cílů na fyzické a mechanické úrovni, ale i v legislativním prostředí.

Pro potřebu této práce a zvolené problematiky jsme si stanovili dvě hypotézy, které se vztahují k vybraným teroristickým útokům, ale i k měkkým cílům na území České republiky.

V posledních letech byly zaznamenány jako nejčastější metody útoků a) střelba, b) nájezd pojízdným vozidlem, c) výbuch. Dle našeho názoru je útok střelnou zbraní nejničivější způsob, neboť v kriminálním prostředí není obtížné získat zbraň.

Hypotéza č. 1: Aspoň polovina zkoumaných útočníků si ke svému útoku vybrala střelnou zbraň, a dosáhla tak v průměru vyššího počtu obětí než pachatelé, kteří použili jinou metodu útoku.

Vzhledem k počtu obyvatel a potřebě poskytování služeb se domníváme, že na území hlavního města Prahy bude nejvíce objektů, které můžeme považovat za měkké cíle.

Hypotéza č. 2: Největší počet měkkých cílů v České republice bude na území hlavního města Prahy.

4 METODIKA

Jak jsme psali v předešlé kapitole, cílem diplomové práce je srovnání jednotlivých útoků spáchaných osamělými vlky v Evropě po roce 2011. V návaznosti na tuto problematiku jsme si zvolili jako další cíl diplomové práce stanovení výčtu měkkých cílů na území České republiky, protože právě tyto místa jsou výše zmíněnou skupinou jedinců nejvíce ohrožena.

Pro srovnání jednotlivých oblastí vybraných útoků jsme si vybrali takové útoky, které splňovaly další podmínky mimo určený čas a polohu. Na jejich základě jsme provedli pečlivou analýzu všech provedených útoků, a to zejména s pomocí internetu. Hlavní instrument byla světová databáze teroristických útoků Global Terrorism Index a databáze Europolu, která však byla použita jen pro doplnění informací, jelikož funguje podle vnitřních pravidel pro určování teroristických útoků. Pro vykonání komparace jsme si stanovili několik oblastí, mezi které patří hodina útoků, cíl útočníků, adresát útočníků, věk a pohlaví útočníků, místo útoku, způsob útoků, typ zbraně vybrané pro útok, motiv útočníka, původ útočníka, jeho radikalizace a napojení na teroristické organizace, jejich minulost, počet zraněných a mrtvých s ohledem na typ útoku, typ radikála, aktivita IZS a dopady na zasaženou společnost.

Pro stanovení přesného výčtu měkkých cílů jsme si nejdříve určili typy objektů a událostí, které splňují definici měkkých cílů, a které odpovídají i reálným možnostem k jejich číselné identifikaci a potřebě diplomové práce (např. – do našeho výběru měkkých cílů jsme nezařadili vlakové soupravy). V tomto úkolu jsme se obrátili na Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, s jehož spoluprací jsme si definovali dané cíle. Objekty byly vyhledávány a identifikovány pomocí nástrojů, které nám dovolují výsledky zveřejnit. Mezi tyto nástroje patří zejména katalog objektu ZABAGED a technická dokumentace společnosti CEDA. Tyto nástroje jsme dále pro zpětnou kontrolu doplnili daty z Českého statistického úřadu. Uvědomujeme si, že nejde o nástroje, které by nám přinesly přesné výsledky, nicméně pro potřebu práce nám tyto hrubé informace stačí.

5 VÝSLEDKY

5.1 Měkké cíle a jejich ochrana

5.1.1 Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 - 2020

Tak jako mnoho dalších států, i Česká republika patří mezi země, které se aktuálně věnují prevenci teroristických útoků a jiných závažných násilných činů spáchaných na tzv. měkkých cílech. Jedním z čerstvých dokumentů, které vláda schválila, je Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 – 2020. Jedná se o důležitý dokument už z toho důvodu, že stanovuje jisté body prevence, ale i další konkrétní kroky. Dle ministra vnitra Milana Chovance žádná jiná evropská země nemá podobně zpracovaný dokument, který by stanovil všeobecné postupy prevence a chování dotčených subjektů v případě teroristického útoku. Důvodem pro vytvoření koncepce je mimo jiné také zvyšující se intenzita útoků na dostupná místa bez zajištěného zabezpečení (Od roku 1998 do 2014 bylo 55 % teroristických útoků v Evropě provedeno na měkké cíle). Mezi její principy ochrany spadá uvědomění si, že bezpečnost měkkého cíle se dotýká všech dotčených subjektů, dále proaktivní přístup k ochraně subjektu, spolupráce a kooperace mezi vlastníky, správci, bezpečnostními složkami a obcemi v lokalitě subjektu a na závěr také nastavení komunikačních procesů a organizace a koordinace činností. (Česká televize, 2017)

Jak už jsme se zmiňovali v předchozích kapitolách, pojem měkký cíl, tzv. „soft target“, představuje označení místa s vysokou koncentrací osob, které se vyznačuje nízkou úrovní zabezpečení (či je ho obtížné zajistit). Tato místa jsou pro svůj charakter často vybírána jako místo ideální k provedení nejen teroristických útoků.

Mezi měkké cíle řadíme především:

- Muzea, galerie, nákupní centra, kina, divadla, koncertní sály a další zábavní centra,
- Školská zařízení, knihovny, koleje,
- Církevní památky a další náboženské objekty,
- Shromáždění, průvody, demonstrace, veřejná shromáždění, poutě,
- Restaurace, hotely, kluby, bary, diskotéky,
- Parky, náměstí, úřady,
- Sportovní haly, stadiony,
- Objekty spjaté s veřejnou dopravou (nádraží, letiště,...),

- Kulturní, sportovní, náboženské a další akce
- Komunitní centra

Co se týče přístupu k ochraně měkkých cílů, v Koncepti ochrany měkkých cílů je vyzdvihován přístup „public private partnership“, který zmiňuje důležitost vlastního zájmu o ochranu objektu a spoluodpovědnosti vlastníka/zřizovatele/správce (množství měkkých cílů je neúměrné k možnostem kapacity ochrany ze strany státu). Nesmíme však opomenout, že mezi vlastníky objektů patří například i kraje, města a obce. K účasti na ochraně subjektu má i ekonomické důvody – pokud se zřizovatel pojistí ve smyslu škody způsobené teroristickým útokem, zajistí si tím finanční krytí případných ztrát.

Smyslem opatření, které jsou v Koncepti uvedeny, není nahrazování bezpečnostního systému, ale jeho doplnění. Není totiž možné na násilné útoky čekat a reagovat na ně ve chvíli, kdy přijdou, ale je potřeba se na ně připravovat dlouhodobě a systematicky (příčemž iniciativa musí přijít ze strany zřizovatele). Do přípravy patří především funkční komunikační kanály, díky kterým se může zřizovatel a zasahující složky vzájemně obeznámit o nastalé situaci a spolupracovat. Zvýšením odolnosti cíle se nemyslí pouze investice do techniky a materiálu, důležitým aspektem je také nastavení komunikačních procesů, organizace a koordinace osob a také jejich příprava na možnou mimořádnou událost.

Mezi konkrétní kroky k zvýšení ochrany měkkých cílů, které jsou v Koncepti zmíněny, patří například vytvoření série vzdělávacích kurzů k ochraně měkkých cílů. Tyto kurzy budou poskytovány veřejnosti, přičemž jejich cílem je rozšíření základních znalostí zřizovatelů objektů z oblasti ochrany měkkých cílů. Dalším bodem je vytvoření dotačních programů pro jednotlivá ministerstva, které by měly motivovat zřizovatele k reakci na možné teroristické útoky. Prvním takový program již funguje od roku 2014, a to pod záštitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

V rámci podpory komunikace a spolupráce bude dle Konceptu vytvořen stálý poradní sbor Ministerstva vnitra pro ochranu měkkých cílů. Ten má být složený ze stálých členů a dobrovolných členů vybraných z odborné veřejnosti. Jeho úkolem bude zejména výměna užitečných informací pro zlepšování ochrany a standardizace bezpečnostních plánů měkkých cílů. Dále se bude zabývat vytvoření expertní

konzultační platformy pro problematiku měkkých cílů. V případě mimořádné události pak zastoupí koordinační roli pro tuto problematiku (úzká spolupráce mezi územně samosprávnými celky a vybranými soukromými aktéry). Dalším bodem podporujícím komunikaci je vytvoření návrhu systému zasílání varování o bezpečnostní situaci či některých bezpečnostních incidentech, které by měly obdržet vybrané subjekty. Záměrem je zvýšení efektivity, rychlosti přijímání bezpečnostních opatření a posílení informovanosti o nastalé situaci.

Poslední zmiňovaným opatřením je aktivní přístup Policie České republiky k ochraně měkkých cílů. Role PČR je v tomto případě nezastupitelná. Úkoly Policie jsou jednak v oblasti přípravy opatření (funkce odborného poradce) tak i v oblasti realizace opatření (v případě potřeby je možná spolupráce s Armádou ČR). (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

5.1.2 Metoda stanovení vhodných opatření

Za útoky na měkké cíle stojí různé typy jedinců a skupin s rozlišnou motivací. Abychom tedy zajistili efektivní ochranu objektu, je potřeba postupovat systematicky a na základě získaných znalostí o objektech a možnostech útoků. Z bezpečnostní teorie vycházejí kroky, které je potřeba podniknout v případě snahy o zabezpečení jakéhokoliv objektu. Prvně je potřeba si uvědomit, co chceme chránit (osoby, majetek, informace), načež nastává otázka, proti komu nebo čemu objekt chráníme. Na základě znalosti možných útočnicků pak můžeme stanovit možný postup útoku (modus operandi) a analýzu hrozeb a rizik. Až v této části teprve nastává prostor pro určení strategie a metod zabezpečení, jejich vymezení a aplikace. Aby tyto postupy fungovaly, musí být stanoven způsob jejich kontroly a řízení. Nejčastěji se pak stanoví tým pracovníků, jejichž náplň práce je právě bezpečnostní management. Ten spočívá v ujasnění si časové osy a stanovení jednotlivých opatření v konkrétní čas. První oblast je čas před incidentem, kdy je potřeba věnovat se prevenci a odstrašení možných útočnicků. Tato opatření vedou ke snížení pravděpodobnosti výskytu útoku, nebo zvýšení rychlosti a efektivity reakce (a zmírnění následků). Po čas začátku incidentu je hlavní úkol co nejrychleji detekovat narušení chráněných zón a okamžitá reakce bezpečnostních pracovníků dle zpracovaných plánů. V čase po mimořádné události je potřeba postupovat dle připravených plánů a stanovených priorit (např. rychlá obnova činnosti organizace). Existují i metodické nástroje, které testují účelnost

bezpečnostních opatření nebo řešení hrozeb. Za zmínku stojí metoda OORZ (odstrašení, odhalení, reakce, zmírnění dopadu), která slouží jako doplnění k analýze a vyhodnocení potenciálních útoků. Po jejich sloučení jen otestujeme, zda navržený bezpečnostní systém zahrnuje řešení situace ve fázi před, během i po útoku. Okamžitou reakci mohou zajistit pouze bezpečnostní složky, které jsou schopny mimořádnou situaci vyřešit (eliminace útočnicka, záchrana ohrožených osob), včasná reakce a zmírnění dopadu je však otázkou preventivních opatření. Poučení lidé mohou přivolat pomoc, ochránit kolemjdoucí, varovat další jedince a pomoci ostatním osobám, ochránit objekt jeho uzavřením či zlikvidovat útočnicka vlastními silami. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

Na základě výsledků databáze Global Terrorism Database Marylandské univerzity byly určeny nejčastější a prioritní způsoby provedení útoků. Prvně zmiňovaný způsob je útok s použitím výbušniny, a dále následuje sebevražedný útok s použitím výbušniny, použití výbušniny v poštovní zásilce, použití výbušniny v zaparkovaném autě, nájezd auta s výbušninou a sebevražedným útočnickem, žhářský útok, útok střelnou zbraní, braní rukojmí a barikádová situace, napadení chladnou zbraní, napadení měkkého cíle davem a útok nájezdem vozidla. (The Softest of Targets, 2009)

Pro plánování ochrany měkkých cílů je také potřeba brát v potaz poznatky, které vyplynuly z již provedených teroristických útoků. Například – v případě mimořádné události je nutné vzít na vědomí, že útoky bývají koordinované, z toho důvodu je potřeba myslet na ochranu i dalších blízkých měkkých cílů (v rozsahu města). Nejčastějším provedením útoků je využití výbušniny, proto je důležité naučit personál a další osoby, jak se chovat a postupovat v případě nalezení podezřelého předmětu. To souvisí i s naučením reakcí na probíhající útok. Lidé vyskytující se v ohroženém objektu by měli mít možnost nácviku reakce na zjevné i neobvyklé události bez ohledu na nejasnost situace (střelba, výbuch, zvuk pyrotechniky, panika davu).

Co se týče chování útočníků, je nutné uvědomit si, že tito jedinci si vybírají jednoduché cesty – první otevíratelné dveře. Proto není nutné všechny dveře vyměnit za jiné s nejvyšší bezpečnostní třídou. Útočníci bývají v době útoku nabuzeni alkoholem a drogami, nebo jde o psychicky nemocné jedince, tudíž není možné zcela předvídat

jejich reakce a počítat s pravděpodobností vyjednávání. (Ministerstvo vnitra České republiky, 2016)

5.1.3 Způsoby ochrany měkkých cílů

Základní rozdělení bezpečnostních opatření obsahuje prvky fyzické, elektronické a mechanické bezpečnosti. Pro patřičné zabezpečení objektu je ideální kombinace těchto opatření, které musejí být účelné a kompatibilní.

Fyzickými prvky bezpečnosti se převážně myslí bezpečnostní pracovníci a další personál. Bezpečnostní pracovníci, ať už se jedná o zaměstnance organizace či soukromou bezpečnostní službu, mohou vykonávat například vstupní kontrolu, obsluhu velínu, pochůzkovou činnost a další činnost spjatou s technologiemi zajišťujícími bezpečnost. Tyto osoby jsou nejlepším možným nástrojem pro zajištění reakce na mimořádnou událost, neboť jsou schopny včasné či okamžité reakce, působí při odstrašení a mohou zabránit vážným dopadům. Jejich činnost vyplývá z připravených plánů určujících postupy jednání v jednotlivých fázích zabezpečení objektu. Ve fázi prevence se jedná o stereotypní postupy, ale i o taktické nácviky na případnou událost. Další personál pohybující se v okolí objektu je v pasivní roli zabezpečení ochrany. Jedná se především o školníky, vrátné, pořadatele akcí, učitele, dobrovolníky či uklízeče. Tyto prvky zabezpečení by měly být součástí ochrany většiny měkkých cílů, ať už se jedná o školská a nemocniční zařízení, muzea, stadiony nebo hotely a restaurace. Minimální zabezpečení by mělo proběhnout na úrovni školení zaměstnanců a dalších pravidelných jedinců nacházejících se v objektu. Velice specifické jsou školní zařízení. Útoky na školy jsou ve společnosti brány za jedny z nejhorších z důvodu přítomnosti dětí. V minulosti proběhlo několik útoků, za kterými stáli i samotní žáci, proto je nutné přistupovat k ochraně školy specifickým způsobem. Co se týče preventivních opatření, měla by proběhnout školení určená pro zaměstnance i žáky, která by byla zaměřená na rozpoznání podezřelých situací, ale i osob, zavazadel, vozidel či zásilek. V programu školení by nemělo chybět poučení o způsobech chování a postupech v případě závažného incidentu. Žáci, ale i pedagogický personál, by měl umět reagovat na závažnou situaci.

Další kategorií jsou prvky elektronických opatření, do kterých spadá zejména kamerový systém, poplachové zabezpečovací a tísňové systémy, dohledové

a poplachové přijímací centrum, vnitřní rozhlas, rentgen, detektory kovů a výbušnin, přístupové a docházkové systémy, čtečky dokladů, systémy šíření varování a také osvětlení.

Kamerový systém se využívá zejména k zajištění neustálého přehledu na frekventovaných místech a tam, kde může dojít k potenciálnímu incidentu. Nejúčinněji systém funguje ve spolupráci s fyzickou obsluhou, která funguje jako rozhodovací prvek o následné reakci v případě podezřelé situace. Mnoho kamerových systémů je nyní vybaveno analytickou funkcí, která vyhodnocuje objekty, které zaznamená. Může tak rozpoznat podezřelou aktivitu, obličeje útočníků atd.

Poplachový zabezpečovací a tísňový systém slouží zejména k ohlášení narušení vstupu do chráněné zóny. Existuje několik druhů systémů dle jejich možností – předmětové, plášťové, prostorové a také perimetrické. Tyto systémy obvykle poskytují detekci pohybu, tříštění skla, přezení plotu či pouhé otevření oken a dveří. Informace o narušení prostoru jsou předávány ústředně objektu, pomocí telefonické zprávy na mobilní telefon nebo dohledovému a přijímacímu centru. Toto centrum slouží jako centrum pro sběr dat z hlídaných objektů a jako dálkový střežící a kontrolní prvek. Tento systém je náročný nejen z finančního hlediska, ale také z pohledu zajištění stálé obsluhy, zároveň však funguje i na ochranu proti vandalismu. Z hlediska účelnosti se systém hodí do velkých a často navštěvovaných objektů jako jsou obchodní centra, muzea, případně vybrané školy a úřady.

Významný prvek zabezpečení je vnitřní rozhlas, skrze který je umožněno informovat o nebezpečí a vyzývat k určitému chování (evakuace, uzamčení objektů a místností). Podobně fungují i systémy šíření varování, které fungují na bázi aplikací a sms brány. Zprávy obsahující včasné varování jsou distribuovány osobám v dané lokalitě nebo organizace, čímž se předejde případnému ohrožení osob v nebezpečných zónách, nebo se zamezí šíření paniky. Přednostmi těchto systémů je především finanční a personální náročnost. Obě dvě složky vyžadují minimální náklad a obsluhu, dají se ovládat dálkově a jsou vhodné do všech typů měkkých cílů, včetně škol, nemocnic, hotelů, restaurací, nádraží, letišť, ulic atd.

Detektory kovů, výbušnin a rentgen nejsou bezpečnostními opatřeními jen na letištích a ve vládních budovách, ale i v dalších významných objektech (průmyslové areály atd.) Slouží především ke kontrole zavazadel, ale i samotných jedinců. Jejich účelem je rozpoznání zbraně, bomby, výbušniny, kovových částí atd. Jejich účinnost je podmíněna obsluhou zaučené osoby, která může kontroly provádět i namátkově, což se samozřejmě projeví na finanční náročnosti pořízení a obsluhy zabezpečení.

Pro ochranu před vstupem do objektu neoprávněnými osobami slouží přístupové a docházkové systémy a čtečky dokladů. Tyto systémy jsou však účinné při ochraně proti běžným kriminálním činům jako je například vandalismus. V případě útoku aktivního střelce tyto prvky nezabrání útočnickovi pohybovat se po areálu, přesto se hodí například do školských zařízení, které jsou určeny pro specifickou skupinu obyvatelstva, a do dalších organizací jako jsou obchodní centra a letiště.

Nejjednodušším elektronickým prvkem je zajištění osvětlení, které slouží jako efektivní nástroj pro odstrašení. Tento systém funguje na bázi fotočidla, nebo pohybového čidla. Díky jednoduchosti zařízení je umožněno pořízení všem typům měkkých cílů, zejména jsou doporučována do okolí měkkých cílů, kde se nic jiného nenachází a vybízí se tím k potenciálním kriminálním činům.

Aktuálně nejpoužívanějšími mechanickými prvky zabezpečení jsou bezpečnostní dveře a okna, turnikety, sloupky, betonové bloky a ploty. Bezpečnostní dveře zabraňují násilným vstupům a zároveň zajišťují posílení ochrany celého objektu. Dveře jsou často konstruovány tak, aby odolaly výbuchům nebo střelbě. Patří mezi doplňkové nástroje k přístupovým a docházkovým systémům, které slouží k zabránění vstupu neautorizovaným osobám. Ideální forma zabezpečení pomocí dveří je jejich zapuštění do přilehlých stěn, což je ovšem u historických staveb problematické. Stejně tak fungují bezpečnostní okna, jejichž účelem je ochrana před střelbou, výbuchem nebo vhození nebezpečného předmětu. I u oken je potřeba myslet na jejich instalaci – ideální je opět možnost jejich ukotvení do přilehlých stěn. Tento prvek systémů se hodí do většiny uzavřených objektů, ať už se jedná o banky, školy, pošty, úřady nebo muzea a galerie.

Turnikety jsou interním i externím bezpečnostním prvkem, který mimo jiné doplňuje ochranu objektu s pomocí bezpečnostních dveří. Jejich přítomnost zamezí rychlému příchodu, ale zejména odchodu z budovy, časté je tak jejich doplnění čtečkou osobních dokladů. Turnikety musejí být instalovány tak, aby jejich překonání bylo obtížné, případně nemožné bez povšimnutí bezpečnostního personálu. Kombinace turniketů a bezpečnostních dveří je vhodná zejména pro školní zařízení, sportovní haly a stadiony, úřady, pošty a některé části bank.

Po teroristických útocích v Nice a v Berlíně v roce 2016 se začaly opět hojně využívat sloupky a betonové bloky, které by měly zabránit parkování či nájezdu vozidel. Stejně jako u dalších mechanických prvků, i u nich je důležitý použitý materiál, ukotvení a jejich rozmístění. Jejich umístění se doporučuje do bezprostředního okolí měkkých cílů, zejména pak u velkých náměstí, úřadů, škol, muzeí, letišť atd.

Každý prvek sloužící k zabezpečení má svá pozitiva i negativa, každý se hodí do jiného prostředí a pro jiný objekt. Pro správný výběr bezpečnostních zabezpečení či jejich posílení je nutné si zprvu ujasnit, co potřebujeme tedy primárně chránit, respektive kde objektu hrozí nejvážnější důsledky v případě mimořádných událostí. K tomu slouží především analýza rizik a další metody rozpoznání hrozeb. Po rozpoznání rizik je potřeba stanovit si možné prvky, které by riziko měly eliminovat, a zvážit jejich silné a slabé stránky. Společně s určením konkrétních rizik je potřeba uvědomit si scénáře mimořádných událostí, a až na jejich stanovení aplikovat bezpečnostní prvek. Jak už jsme zmiňovali výše, nejefektivnějším bezpečnostním nástrojem jsou lidé, tudíž bychom na ně neměli zapomínat při tvoření bezpečnostního systému. Vhodným bodem je tedy zaškolení personálu a dalších dobrovolníků do preventivních opatření, které by měly zahrnovat i taktické nácviky k včasné reakci a ke zmírnění dopadů incidentů. Právě prevence a zmírnění dopadů incidentů jsou oblasti, které můžeme napřímo ovlivnit, k dalším činnostem jsou vyhrazeny bezpečnostní složky. Mezi preventivní opatření patří například ověřování návštěv, kontrola dokladů nebo reakce na neobvyklé situace. Nutným předpokladem k zajištění bezpečnosti je nácvik evakuace, a to jak dovnitř (v případě střelby, přepadení), tak i ven z objektu. V případě vyskytnutí mimořádné situace je nutná rychlá reakce, ale jelikož jsou tyto situace náročné na psychiku zúčastněných, nemůžeme spoléhat na pouhé nácviky. Je potřeba

si jasně stanovit a rozdělit úkoly, za které budou dané osoby zodpovědné a budou je koordinovat.

V oblasti zabezpečení objektů mohou zřizovatelům pomoci i bezpečnostní složky, zejména Policie ČR. S její spoluprací může být dosaženo kvalitního zhodnocení ochrany, na jehož základě můžeme ochranu objektu posílit (například ochrana okolí měkkého cíle). Spolupráce však nemusí probíhat pouze se složkami IZS, ale i s dalšími zřizovateli měkkých cílů, zvláště pak v případě, kdy jsou dva měkké cíle v bezprostřední blízkosti.

5.2 Metody řešení incidentů

Nejčastěji vyučovaný model určený nejen pro školská zařízení zní: Naslouchej a pokus se zmírnit konflikt → varuj ostatní a zabraň přístupu k incidentu → utíkej → schovej se a zamkni se → bojuj. V případě paniky nebo nejasného incidentu by zúčastnění neměli řešit, co se stalo, ale především jednat – rozhodnou se, kde je bezpečněji (venku nebo vevnitř), navigovat ostatní do bezpečnějšího prostoru, dát o sobě vědět osobám zajišťujícím ostrahu, bezpečnostním složkám nebo jiným nadřízeným osobám. Pokud nastalý incident bude charakteru verbálního útoku, jedinci by se měli nejprve pokusit o uklidnění situace a až poté ji řešit. Zároveň by měli informovat bezpečnostní personál. Častým typem incidentu je fyzický konflikt o nízké intenzitě. V tomto případě by měli jedinci postupovat následovně: Informovat ostrahu, případně kontaktovat Policii ČR, izolovat od konfliktů ostatní osoby, zvážit zapojení se do řešení situace s ohledem na sílu a schopnosti. Pokud se jedinec dostane do situace, kdy fyzický konflikt nabyde ozbrojeného charakteru, jeho první reakcí by měl být útek a varování ostatních. Dále by měl najít prostor, kde se může schovat, zamknout a lehnout si. Pokud není možnost útěku nebo schování se, nezbyvá mu nic jiného, než bojovat. Ozbrojený útok může mít i povahu hrozícího výbuchu. V tuto chvíli by se ohrožené osoby měly především krýt dle pravidla „zed' je dobrá, sklo špatné“.

Mimořádná situace může nastat z příčiny technické havárie. Pravidla chování v případě této situace zní: dbej na vlastní bezpečnost, informuj bezpečnostní personál, varuj ostatní a ukaž jim bezpečný prostor.

5.3 Výčet měkkých cílů na území České republiky

Dne 23. dubna 2017 vystoupili v rámci pořadu na ČT24 Otázky Václava Moravce poslanec Alexandr Černý a ministr vnitra Milan Chovanec. V reakci na schválení Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017 – 2020 zmínili, že není v možnostech České republiky napřímo ochránit všechny měkké cíle, tudíž zodpovědnost za jejich ochranu spadá i na hlavy zřizovatelů a vlastníků. Důvodem je zejména jejich počet a státní rozpočet, který by nedokázal pokrýt výdaje na jejich ochranu. (Otázky Václava Moravce, 2017) Přesná identifikace měkkých cílů není momentálně veřejný údaj, a to z principu jejich ochrany. Pro představu o jejich množství jsme ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky vybrali oblasti měkkých cílů, díky kterým jsme mohli stanovit jejich konkrétní počet v jednotlivých krajích. Pokud bychom chtěli být naprosto přesní, museli bychom využít technologicky a procesně náročných systémů, které spadají nejen pod státní útvary, ale i další celosvětové organizace. Abychom však získali aspoň nějakou představu o počtu, využili jsme dostupných nástrojů (katalog objektů Zabaged, technická dokumentace, dokumentace Českého statistického úřadu, rejstříky). Dále jsme si určili charakter objektů, které spadají do našeho zájmu a skrze výše zmíněné nástroje vyhledali jejich počet. Pro jejich určení jsme nehleděli na důvod či motivaci k útoku, který nemusí nutně spadat do kategorie militantního islamismu. V České republice máme zkušenosti spíše s aktivními střelci a útoky psychicky nemocných jedinců (útok ve škole v Žďáru nad Sázavou v roce 2014), což jsme zahrnuli do rozhodování o typech měkkých cílů.

Do první kategorie měkkých cílů jsme zařadili objekty spjaté s dopravou. Do této oblasti spadají autobusová nádraží, zastávky metra, letiště, železniční stanice a velké železniční stanice (nádraží). V posledních letech proběhlo několik útoků na ploše výše zmiňovaných objektů, naposledy například na pařížském letišti Orly, kde útočník zaútočil na policistku s cílem získat zbraň.

Z analýzy počtů daných objektů vychází, že nejvíce autobusových nádraží se nachází v Jihočeském kraji, nejméně pak v Praze. V počtu letišť a železničních stanic, první pozici zaujímá Středočeský kraj. Nejvíce velkých železničních stanic je pak

v Jihomoravském a v Jihočeském kraji. Co se týče stanic metra, Praha nemá konkurenta.

V další kategorii se nacházejí úřady, pošty, banky, náměstí a parky, školská a nemocniční zařízení. Školská zařízení jsou považovány z hlediska výše dopadů incidentu za jedny z nejhroženějších objektů. Na území Evropy proběhly i teroristické útoky na školská zařízení (naposledy ve Švédsku v roce 2015), s útokem jsme se setkali i v ČR (Žďár nad Sázavou, 2014). Nejvíce úřadů, pošt, náměstí a parků se nachází na území Středočeského kraje. Praha vede před ostatními v počtu bank. Co se týče školských zařízení, nejvíce jich je v opět v Středočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji. U počtu nemocničních zařízení je markantní rozdíl mezi Moravskoslezským krajem (103 zařízení) a ostatními kraji (25-71 zařízení).

Do třetí kategorie byly zařazeny hotely a restaurace, muzea, divadla a další kulturní centra, náboženské objekty, obchodní centra, sportovní haly, stadiony a pořádané kulturní akce. Tato kategorie objektů je specifická pro jejich minimální zabezpečení, v minulosti byly několikrát cílem teroristických útoků (například střelba v restauraci v Uherském Brodě v roce 2015). Obdobně jako obchodní centra, sportovní haly nebo muzea, jsou ohrožené i hotely, které jsou využívány například jako místo pořádání konferencí a dalších významných akcí. Důvodem pro útok na tyto místa může být i osobnost zřizovatele nebo vlastníka, což se stalo například při útoku v koncertní síni Bataclan v Paříži.

Významný prvek, který postrádá dostatečnou úroveň zabezpečení, jsou náboženské objekty. V těchto místech v minulosti proběhlo několik incidentů, například útok v Kodani v únoru 2015 nebo ve Francii v červenci 2016. Na tyto objekty, nejčastěji židovské, útočí islamističtí a pravicoví extrémisté. Ochrana těchto objektů stojí zejména na bezpečnostním personálu, který by měl zaručit včasnou reakci (varování osob, navigace do bezpečného prostoru, eliminace incidentu), a také na mechanickém zabezpečení (bezpečnostní dveře a okna). V minulosti proběhlo několik útoků, jejichž dopad mohl být zmírněn, pokud by objekty byly vybaveny právě zmiňovanými dveřmi a okny.

Z výsledků můžeme určit Prahu jako kraj s největším počtem hotelů, restaurací a obchodních center. Na území Středočeského kraje je nejvíce muzeí, divadel, kulturních center. Nejvíce náboženských objektů nalezneme v Jihočeském kraji, sportovních hal a stadionů zase v Jihomoravském kraji. Olomoucký kraj je regionem s nejvíce pořádanými kulturními akcemi.

Tabulka 8: Přehled počtu měkkých cílů v ČR v kategorii 1 (zdroj: vlastní)

	Autobusová nádraží	Letiště	Železniční stanice	Velké železniční stanice	Zastávky metra
Hl. m. Praha	8	4	29	10	58
Středočeský kraj	27	16	165	51	0
Jihočeský kraj	38	7	110	64	0
Plzeňský kraj	19	9	83	36	0
Karlovarský kraj	15	4	58	20	0
Ústecký kraj	26	7	121	45	0
Liberecký kraj	26	3	58	25	0
Královéhradecký kraj	30	9	71	41	0
Pardubický kraj	25	9	62	36	0
Kraj Vysočina	24	6	60	33	0
Jihomoravský kraj	32	6	98	62	0
Olomoucký kraj	25	8	85	34	0
Zlínský kraj	20	3	48	18	0
Moravskoslezský kraj	32	4	86	27	0
Celkem	347	95	1134	502	58

Tabulka 9: Přehled počtu měkkých cílů v ČR v kategorii 2 (zdroj: vlastní)

	Úřady	Pošty	Banky	Náměstí a parky	Školy	Nemocniční zařízení
Hl. m. Praha	75	104	371	240	968	41
Středočeský kraj	1167	465	195	571	1557	71
Jihočeský kraj	649	260	150	212	760	31
Plzeňský kraj	539	232	114	156	622	50
Karlovarský kraj	142	108	62	101	315	19
Ústecký kraj	386	242	135	239	930	40
Liberecký kraj	232	156	83	106	560	25
Královéhradecký kraj	464	251	121	207	802	64
Pardubický kraj	482	200	104	138	705	62
Kraj Vysočina	727	223	94	136	676	42
Jihomoravský kraj	743	352	213	301	1431	66
Olomoucký kraj	444	231	107	181	926	68
Zlínský kraj	329	156	101	118	685	48
Moravskoslezský kraj	375	313	210	192	1374	103
Celkem	6754	3293	2060	2898	12311	730

Tabulka 10: Přehled počtu měkkých cílů v ČR v kategorii 3 (zdroj: vlastní)

	Hotely, restaurace	Muzea, divadla, kulturní centra	Náboženské objekty	Obchodní centra	Sportovní haly, stadiony	Kulturní akce
Hlavní město Praha	6749	97	208	50	80	745
Středočeský kraj	5607	119	1040	29	160	1865
Jihočeský kraj	4356	53	1165	19	52	702
Plzeňský kraj	3039	37	646	13	34	896
Karlovarský kraj	2436	27	228	11	21	85
Ústecký kraj	3861	51	652	30	53	1237
Liberecký kraj	3097	42	330	15	32	376
Královéhradecký kraj	3052	72	498	14	63	852
Pardubický kraj	2105	35	469	13	67	289
Kraj Vysočina	2067	46	680	14	76	223
Jihomoravský kraj	5540	74	770	25	170	1828
Olomoucký kraj	2885	63	719	20	75	3211
Zlínský kraj	2738	39	359	12	86	193
Moravskoslezský kraj	4772	58	676	34	88	403
Celkem	52304	813	8440	299	1057	12905

Celkový počet měkkých cílů po sečtení všech výsledků činí 106 000. Častým argumentem některých obyvatel ČR je názor, že stát by měl nést plnou zodpovědnost za ochranu všech osob na jeho území. Tyto hrubé výsledky však poukazují na absurdnost tohoto tvrzení, neboť za předpokladu, že nejúčinnější nástroj pro ochranu je fyzická ochrana a okamžitá reakce, musel by stát nabrat dalších 60 tisíc policejních nebo armádních příslušníků, což odpovídá 160% navýšení stávajícího počtu policejních příslušníků (pro porovnání, PČR k 1. únoru 2016 zveřejnila počet policejních příslušníků, který činil 40 077 jedinců. Městská Policie tento počet o moc nenavýší, např. hl. m. Praha disponuje o něco málo víc než dvěma tisíci strážníky). Proto jedinou možnou cestou k zabezpečení ochrany objektů je aktivní spoluúčast jejich zřizovatelů a vlastníků.

Zajímavým výsledkem **hypotézy č. 2** je fakt, že nejvíce měkkých cílů není na území hlavního města Prahy, ale ve Středočeském kraji. Je to primárně dáno rozlohou a jeho

charakterem. Regionem s nejmenším počtem měkkých cílů se stal Karlovarský kraj, který je po hlavním městě Praze a Libereckém kraji z hlediska rozlohy nejmenší. Pro jeho členitost je pochopitelné, že se na jeho území nenachází tolik míst, ve kterém by se lidé volně sdružovali. Hypotéza tím tedy nebyla potvrzena, neboť v počtu měkkých cílů je hlavní město Praha až na třetím místě a rozhodujícím faktorem bude prvně rozloha a až poté charakter regionu.

Tabulka 11: Přehled počtu měkkých cílů v jednotlivých krajích (zdroj: vlastní)

Pořadí	Kraj	Počet měkkých cílů
1.	Středočeský kraj	13105
2.	Jihomoravský kraj	11711
3.	Hlavní město Praha	9837
4.	Olomoucký kraj	9082
5.	Moravskoslezský kraj	8747
6.	Jihočeský kraj	8628
7.	Ústecký kraj	8055
8.	Královéhradecký kraj	6611
9.	Plzeňský kraj	6525
10.	Liberecký kraj	5166
11.	Kraj Vysočina	5127
12.	Zlínský kraj	4953
13.	Pardubický kraj	4801
14.	Karlovarský kraj	3652

5.4 Komparace vybraných útoků

Ke komparaci útoků po roce 2011 jsme vybrali celkem 12 rozlišných útoků, které splňovaly následující podmínky. Jednotlivé útoky byly popsány v předchozí kapitole.

- 1) Útok byl proveden na území Evropy (mimo Turecko a Ruskou federaci),
- 2) Útočník/útočníci byli jedinci považováni za osamělé vlky,
- 3) Útok byl teroristického charakteru,
- 4) Útok byl závažného nebo ojedinělého charakteru (značný počet úmrtí, zranění, nebo šlo o unikátní způsob útoku).

Seznam vybraných útoků:

- 1) Německo 2011 – útok na letišti
- 2) Norsko 2011 – bombový útok a střelba na ostrově Utøya
- 3) Belgie 2011 – Vánoční trhy v Liege
- 4) Francie 2012 – střelba a útok na židovskou školu
- 5) Anglie 2013 – vražda Lee Rigbyho
- 6) Belgie 2014 – střelba u židovského muzea
- 7) Dánsko 2015 – střelba v kulturním centru a synagoze
- 8) Švédsko 2015 – útok ve škole
- 9) Německo 2016 – útok na sikhskou svatbu
- 10) Francie 2016 – útok na průvod v Nice
- 11) Německo 2016 – útok na Vánočních trzích v Berlíně
- 12) Anglie 2017 – útok u Westminsterského paláce

Již z uvedeného přehledu je vidět, že všechny útoky byly provedeny na území západní a severní Evropy. V případě severní Evropy byly útoky provedeny na základě politického motivu a sociální nenávisti (antisemitismus, xenofobie), v západní Evropě šlo přitom převážně o náboženský a ideologický motiv. Tento rozdíl je velice podstatný v téměř všech zkoumaných oblastech (motiv, typ útoků, radikalizace pachatele).

Pokud budeme brát ohled na čas, kdy útoky probíhaly, je zajímavostí, že až na 3 výjimky všechny incidenty byly spáchány v odpoledních hodinách. Dny a měsíce většinou neměly žádné odůvodnění, nebo souvisely s charakterem útoku (letní tábor,

Vánoční trhy), případně s vnitřními okolnostmi útočníků (jejich stíhání, či psychické rozpoložení)

V případě námi vybraných útoků není v pohlaví útočníků žádný rozdíl, za všemi incidenty stáli muži. Pokud bychom rozšířili výběr útoků na všechny evropské teroristické útoky bez rozdílu na typ radikálů (osamělý vlk/teroristická organizace), výsledek by dopadl obdobně.

Mezi zkoumané rysy patří i věk útočníků. Tato zkoumaná oblast se silně váže na příčiny samotné radikalizace. U kapitoly, která se věnuje teoriím radikalizace, jsme zmiňovali několik faktorů ovlivňující postoje jednotlivců, nicméně jako hlavní a obecný činitel byl jmenován sociální síť a osobní vazby. Ty se nejčastěji navazují ve školách, různých organizacích, ale zejména ve vězení. Tyto objekty jsou nejčastěji navštěvovány jedinci v nižším věku, ve kterém jsou i lépe ovlivnitelní. K mladému věku se také váže větší elán, ale i naivní ideály způsobené menším množstvím zkušeností.

U námi vybraných útoků, téměř všem jedincům bylo v době incidentu do 33 let (většinou přitom bylo do 30 let), pouze v případě nájezdu autem u Westminsterského paláce bylo útočnickovi 52 let. Průměrný věk útočníků u srovnávaných útoků je přitom 27 let, a pokud bychom vynechali útočníka Adriana Russela Ajaoa, snížil by se dokonce na 25 let. Pokud bychom brali ohled na území, kde se útoky srovnávaly, za incidenty v severovýchodních zemích stojí mladší útočníci (kromě 32letého Anderse Breivika bylo útočníkům 16 a 21 let) než v západních zemích (věk útočníků se pohybuje kolem 25 let).

Jedním ze společných faktorů útočníků je jejich původ. Deset z dvanácti útočníků původem z muslimských zemí, výjimku tvoří Anders Breivik (narozen ve Velké Británii, norské občanství) a Anton Petterson (Švédsko). Tito útočníci se výrazně liší právě svým jasným evropským původem, až na Nordina Amraniho, jehož rodina pochází z Maroka. V původu militantních islamistů jsou výrazně zastoupeny muslimské země - zejména Tunis (Anis Amri, Mohammed Lahouaij-Bouhlel), Alžírsko (oba dva se narodili ve Francii, nicméně jejich rodiny pochází z Alžírsko), Jordánsko (Omar Abdul Hamid El-Husseini), Irák (Yusuf T., Mohamed B.), Nigérie (Michael Adebolajo, Michael Adebowale - oba narozeni ve Velké Británii, původ mají v Nigérii),

Maroko (Nordine Amrani – narozen v Belgii, původ z Maroka), Kosovo (Arid Uka).
Na rozdíl od

Z vybraných dvanácti útoků lze 9 útočníků považovat za militantní islamisty, pouze 3 pachatelé neútočili s islamistickým motivem - Anders Breivik, Nordine Amrani a Anton Lundin Pettersson. Breivik a Pettersson jsou velmi podobní pachatelé, jedná se o pravicové radikály, které spojuje nenávisť k odlišným rasám. Ani jeden přitom nebyl v minulosti trestán. V případě Nordina Amraniho jde o kriminálního recidivistu, který pod tlakem společnosti, státu a psychických problémů zvolil jako východisko ze složité situace útok nehledě na životy nevinných civilistů. Ostatní útočníci jednali ve jménu radikálního džihádu s cílem odplaty za chování západních států či z nenávisti vůči ostatním náboženstvím. Všechny útočníky spojuje proces radikalizace, přičemž 8 z 9 militantních islamistů strávili určitou část svého života ve vězení nebo byli v úzkém kontaktu s osobami z Blízkého východu (pokud sami v těchto zemích nepobývali).

Způsob radikalizace je opět dalším faktorem potvrzující významný rozdíl mezi útoky militantních islamistů a dalších útočníků. Breivik ani Pettersson nebyli dříve stíháni nebo jinak trestáni, jedná se především proto o autoradikalizované útočníky, v případě Petterssona hrály významný vliv sociální sítě. U Anderse Breivika se jednalo především o psychickou poruchu spjatou s výchovou a jeho mládím. Odlišnou skupinou jsou militantní islamisté, kteří měli před útokem s vězením zkušenost (kromě Yusufa T. a Mohameda B., a Arida Uky), někteří dokonce skončili ve vězení opakovaně. Někteří aktéři dokonce na nějakou dobu vycestovali do muslimských zemí (Mohammed Merah) nebo kontaktovali teroristické a další radikální organizace (Michael Adebolajo), avšak největší vliv na radikalizaci jedinců měl zřejmě pobyt ve vězení.

U novodobých událostí se neustále přesvědčujeme, že osamělí vlci mívají zpravidla vazby s dalšími radikály nebo extrémistickými organizacemi, a to buď skrze sociální sítě, nebo se jedná i o osobní kontakt. Některé teorie dokonce uvádějí, že cílem některých extrémistických organizací už není formování skupin, které provedou teroristický útok, ale naopak podněcování jednotlivců bez přímých vazeb na organizaci k reakci na aktuální situaci. Tuto teorii můžeme nepřímo potvrdit našimi výsledky.

U poloviny útočníků se potvrdily vazby na radikální organizace jako je třeba English Defence League, Strana pokroku (Breivik), ale i Islámský stát (Nemmouche), al-Nusra (Mohammed Lahouaij-Bouhlel), al-Muhajiroun (Adebolajo) či al-Kajda a další islamistické a salafistické hnutí.

Cíl srovnávaných útočníků, potažmo osamělých vlků, byl pokaždé stejný – lidé. Celkem útočili na několik skupiny osob s rozdílným aspektem – obyčejní civilisté, bezpečnostní pracovníci, osoby odlišné rasy či původu, osoby odlišného náboženství, osoby levicově orientované. Obyčejní civilisté byli cílem militantních islamistů (Anis Amri, Nordine Amrani, Mohammed Lahouaij-Bouhlel), ale i pravicového radikála (Anders Breivik). Policisté a armádní příslušníci se stali oběťmi pouze u útoků militantních islamistů (Arid Uka, Mohammed Merah, Adrian Russell Ajao, Michael Adebolajo), osoby vyznačující se odlišnou rasou nebo původem a osoby levicově orientované bývají oběťmi spíše pravicových radikálů (Petterson). Náboženský podtext pak mohou mít útoky prováděné zejména militantních islamistů (Mohammed Merah, Yusuf T. a Mohamed B., Mehdi Nemmuouche, Omar Abdul Hamid El-Husseini), ovšem mohou k nim dojít i u pravicových a dalších extrémních radikálů. Mezinárodní adresát (více zemí)

U teroristických útoků je potřeba zřetelně odlišit cíl útoku a adresáta, kterému je „zpráva“ poslána. Například u útoku Arida Uky byli cílem američtí letci, ale adresát je vláda USA, která se podílela na válkách v Iráku a Afghánistánu. Adresáty můžeme rozdělit do čtyř skupin. První skupina je tvořena vnitrostátními adresáty. Jedná se tak nejčastěji o vládu dané země. Druhá skupina je mezinárodní adresát – poselství je mířeno k více zemím, např. západní země. Do třetí skupiny patří osoby se společným pojítkem – náboženství, rasa, původ. Některé útoky se vyznačují kombinací adresátů, například útoky Mohammeda Meraha – adresáty se stali Židé, ale i francouzská vláda. Takzvaní sociální útočníci, jako je například Anders Breivik, Anton Petterson či Nordine Amrani, své poselství skrze útok směřovali k vládám a lidem v dané zemi. Do této skupiny si dá částečně zařadit i útok na vojáka Lee Rigbyho, nicméně z projevů útočníků lze rozpoznat, že poselství je mířeno všem západním státům. Do první skupiny lze zařadit i útoky Omara Abdul Hamid El-Husseina a Mohammeda Meraha, jak jsme zmiňovali výše. Do druhé skupiny patří útok například Anise Amriho nebo Mohammeda Lahouaij-Bouhlela (útoky s mezinárodními adresáty nejsou tak časté).

Třetí skupinu tvoří útoky proti osobám s odlišnou rasou nebo vyznávající jiné náboženství. Proti těmto osobám útočil například Mohammed Merah, Anton Petterson nebo Mehdi Nemmouche. Obecně lze říci, že osamělí vlci nejčastěji míří proti jednotlivým vládám a skupinám odlišných osob.

Jedna z námi stanovených hypotéz byla zaměřena na poměr obětí a zraněných vzhledem k zvolenému způsobu útoků. Z uvedených dat vychází, že nejvíce osob zemřelo během útoků, kdy pachatelé využili nákladní nebo jiné motorové vozidlo (3 útoky, 104 osob zabito, 539 zraněno). Ihned v závěsu jsou útoky střelnou zbraní (6 útoků, 91 mrtvých, 143 zraněných) a útoky bombového charakteru. **Hypotéza č. 1** tak byla potvrzena pouze z poloviny, neboť skutečně, právě polovina zkoumaných útočnicků si vybrala pro útok střelnou zbraň, nicméně nedosáhli průměrně vyššího počtu obětí v porovnání s těmi útočníky, kteří si pro svůj útok vybrali motorové vozidlo. Pokud bychom však brali ohled na všechny útoky provedené na Evropském území od roku 2011, útok střelnou zbraní převažuje nad jakýmkoliv jiným způsobem útoku. Nutno podotknout, že žádný ze zkoumaných útočnicků nepodnikl napřímo tzv. sebevražedný atentát.

Další faktor vybraný pro komparaci je místo, které si pachatelé pro svůj útok vybrali. Jednalo se o letiště, prostranství před vládními budovami, dětský tábor, trhy, školy, ulice, obchodní domy, kulturní centra, náboženské objekty, kulturní akce atd. Až na vládní budovy (Anders Breivik, Adrian Russell Ajao) jde o všechno o měkké cíle, které je náročné chránit. Co se týče incidentů spáchaných u vládních budov, jedná se zřejmě především útok nepolitického charakteru. Případ týkající se útoku na Westminsterský palác není ještě uzavřen a informace nejsou zcela potvrzené, proto ho v tomto případě nemůžeme jednoznačně hodnotit. V případě incidentu Anderse Breivika byl útok na vládní budovu spíše zástěrkou a odlákáním pozornosti od jeho dalších plánů, přesto však zapadá do jeho ideologického motivu. Pokud bychom brali ohled i na drobnější útoky, často se vyskytují incidenty, kdy osamělí vlci útočí na policejní stanice, jednotky a další příslušníky. Závěrem tedy lze říci, že nejpravděpodobnějším cílem osamělých vlků jsou měkké cíle typu škola, náměstí a další pořádané akce.

Faktor dopadení útočnicků odpovídá často příčinám rozdílů u motivace útočnicků. Například součástí plánu Anderse Breivika bylo nechat se zatknout, neboť i ve vězení

mohl nadále pokračovat v šíření své radikální ideologie, a stát se tak symbolem pravicového extrémismu (počítal s možností šíření extrémních názorů a s ovlivňováním ostatních vězňů). U útočníků s ideologickým a náboženským podtextem je evidentní snaha buď zemřít jako „mučedník“ nebo „bojovník“ (Mohammed Merah, Mohammed Lahouaij-Bouhlel, Michael Adebolajo, Michael Adebowale), nebo o útěk do bezpečí, kde by se mohli bez stíhání bezpečnostních složek nadále pokračovat v šíření radikální ideologie a zároveň být jejím symbolem (Mehdi Nemmouche, Anis Amri).

Ne však u všech se tato snaha naplnila, například u útoku na autobus převážející americké piloty se podařilo útočníka (Arid Uka) zadržet bez smrtelných zranění. Podobně tak dopadl Mehdi Nemmouche, který spáchal útok na židovské muzeum v Bruselu. Otázkou samozřejmě zůstává, zda se plány útočníků v průběhu incidentu (zejména před ním a po něm) nezměnily.

Výsledkem této komparace je zjištění významného rozdílu v útocích pravicových extrémistů a militantních islamistů, a to v mnoha ohledech. Nejvýznamnější rozdíl je v dopadu na společnost, která je v případě útoku pravicovým extrémistou více paralyzována, a to zejména z důvodu pocitu, že v zemi pobývají jedinci, kteří mají odlišné hodnoty, přestože se jedná o původní obyvatele. K útokům spáchaným militantním islamistou přistupují obyvatelé spíše s rozhořčením, ale nevnímají je jako tak zásadní, neboť se často jedná o útočníky, kteří mají mimoevropský původ. Také útoky pravicových extrémistů mají odlišný vliv na politickou situaci, navíc způsobují posílení těchto radikálních extrémistických uskupení, jak jsme se mohli přesvědčit po útoku Anderse Breivika.

6 DISKUZE

Vzhledem k aktuálnímu tématu, kterému se v diplomové práci věnujeme, nebylo lehké najít další podobné studie. V České republice se nám nepovedlo nalézt blízké akademické práce, se kterými bychom mohli porovnat naše výsledky, museli jsme tedy hledat aspoň minimální zmínky v příbuzných tématech. V rámci rešerše jsme narazili na diplomové práce, které se věnují analýze měkkých cílů ve Zlínském kraji a na Moravě, kde bylo pozoruhodné sledovat stanovení kritérií pro měkké cíle, dle kterých se následně analyzovala současná ochrana vybraných objektů. Na základě těchto výsledků jsme mohli porovnat doporučení autorů pro zabezpečení objektů s našimi doporučeními.

Jan Sedlář se ve své práci s názvem Analýza bezpečnosti vybraných měkkých cílů Zlínského kraje (2016) zabírá výběrem měkkých cílů, jejich současné ochrany a na základě analýzy navrhl dodatečné zabezpečení.

Na rozdíl od naší práce, kde jsme měkké cíle stanovili dle Koncepce ochrany měkkých cílů vydané Ministerstvem vnitra ČR, Sedlář je stanovil dle následujících kritérií. První zmiňuje přístup do objektu, kde objekty dělí na nepřístupné objekty, objekty s omezeným přístupem, veřejně přístupné objekty s omezeným počtem lidí s přístupem, veřejně přístupné objekty. Dále zařadil polohu s předpokladem, že ve větším městě spíše může dojít k útoku než na vesnici. Následující kritérium je dáno významností objektu, kdy Sedlář v práci rozlišuje objekty, jako jsou úřady, letiště či objekty spadající pod kritickou infrastrukturu. Opět i zde jim přiřazuje hodnotu dle jejich významu (letiště Václava Havla je významnější objekt než letiště v Milovicích). Čtvrtým kritériem je dle autora množství lidí, které se v objektu běžně pohybuje (ve školce jich bude méně než ve velkém nákupním centru nebo v nemocnici). Předposledním kritériem je zabezpečení objektu, kde Sedlář rozděluje cíle na objekty bez zabezpečení, s elektronickým zabezpečovacím systémem, s elektronickým zabezpečovacím systémem a kamerovým systémem, s elektronickým zabezpečovacím systémem dohromady s kamerovým systémem a fyzickou ochranou beze zbraně a se zbraní). Do posledního kritéria zahrnuje Sedlář všechny ostatní faktory jako je třeba struktura objektu.

Sedlář také ve své práci konkrétně identifikuje měkké cíle. Zařadil do nich stadiony, nemocnice, náboženské objekty, muzea, úřady, univerzitní budovy a další školská zařízení, obchodní domy, objekty spjaté s dopravními komunikacemi, kulturní dům a zoologickou zahradu. Až na zoo máme v naší práci zahrnutý všechny objekty, na které se Sedlář ve své práci zaměřil. V dalších kapitolách se věnoval čtyřem vybraným objektům, které pečlivě zhodnotil z hlediska jejich zabezpečení proti všem možným trestným činům. Vybral si konkrétně Laboratorní centrum Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, obchodní centrum Zlaté Jablko, zlínskou polikliniku a dům kultury. Po pečlivém analytickém zhodnocení došel k závěru, že nejvíce ohrožené je obchodní centrum Zlaté Jablko, kterým denně projde velké množství lidí. Obchodní centrum je také velkým lákadlem pro potenciální zloděje, navíc je veřejně přístupný, a to hned z několika vchodů. Nejméně ohroženým objektem je dle autora zlínská poliklinika, což je dáno především jejím charakterem, který nepředstavuje pro útočníky ideální cíl. Nemocnice není ani místem, které by bylo lákavé z hlediska možného obohacení. Významným cílem může být však pro psychicky narušené jedince, kteří však častěji ubližují sami sobě než ostatním. Sedlář také doporučuje pro jím vybrané objekty možné zabezpečení. Zlínské poliklinice doporučil elektronický zabezpečovací systém spolu s kamerovým systémem a fyzickou ochranou, a také nabídl jako možný ochranné opatření obranné prostředky pro zaměstnance polikliniky. U obchodního domu Sedlář doporučil posílit fyzickou ochranu a vybavit je účinnými prostředky a snížit počet vchodů. V naší práci jsme u obchodních domů doporučili také podobné objekty vybavit bezpečnostními dveřmi a okenicemi. U Laboratorního centra doporučil objekt dovybavit omezením přístupu. V naší práci jsme navrhli pro podobné objekty čtečky osobních dokladů společně s turnikety a bezpečnostními dveřmi. Na závěr Sedlář hodnotí Zlínský kraj jako málo významný z hlediska měkkých cílů, a to na základě kriminality. Z našeho hlediska, které se zakládá na počtu měkkých cílů, můžeme jeho tvrzení potvrdit. (Sedlář, 2016)

Lucie Blahůšová se ve své práci s názvem Analýza měkkých cílů na Moravě (2016) věnuje jako podobným tématům jako Jan Sedlář, tedy zejména určením měkkých cílů. Mezi ně zařadila obchodní domy, mezinárodní hotely, sportovní akce, kulturní a náboženské akce, školy, dopravní sítě a nemocnice. V naší práci jsme do výčtu měkkých cílů, které jsme v České republice vyhledávali, napřímo nezařadili sportovní akce, neboť jejich číselná identifikace by byla velice problematická. Naopak autorce

chybí zmínění takových objektů, jako jsou pošty, úřady, banky, muzea a galerie, restaurační zařízení, sportovní haly, náměstí a parky. Autorka ve své práci zmiňuje charakter měkkých cílů, a také možné analytické metody jakožto nástroje identifikující hrozby. Významnou část věnuje metodě CARVER, která se hodí při zjišťování rizikových míst, což měkké cíle rozhodně jsou. Metoda má několik oblastí, které se zkoumají, a na jejich základě se stanovuje míra ohrožení. Mezi tyto faktory patří kritičnost, přístupnost, obnovitelnost, zranitelnost, vliv na obyvatelstvo a rozpoznatelnost. Tato metoda je dle Blahůšové užitečná zejména při stanovení analýzy rizik a stanovení zabezpečovacích opatření. Autorka se dále věnuje identifikaci měkkých cílů na Moravě. Zmiňuje přitom dva různé přístupy, které dopomáhají k jejich určení – 1) z pohledu státu, 2) z pohledu útočníka. Autorka si zvolila druhou možnost, při které se řídila následujícími otázkami: Co vede útočníka k tomu, že si zvolí daný objekt? Jakým způsobem provede útok na vybraný objekt? Které faktory jej ovlivňují? Poslední otázku v práci více rozvedla tím, že určila dané faktory. Mezi ně zařadila faktor přístupnosti a míry zabezpečení, obnovitelnosti, zranitelnosti, vlivu na život obyvatelstva, rozpoznatelnosti, detekce, atraktivitu (symboličnosti), frekvence, času reakce IZS, faktor potřeby času k provedení útoku. Na základě těchto faktorů pak zvolila nejhroženější měkké cíle ve Zlínském kraji, do kterých zařadila kulturní akce konané na veřejném prostranství, obchodní centra, divadla a multikina, vysoké školy, nemocnice, kulturní centra, zoologickou zahradu a zimní a fotbalové stadiony. V porovnání s našimi výsledky autorka zařadila navíc zoologickou zahradu, jinak se naše výsledky shodují. (Blahůšová, 2016)

Martin Herman se zabýval podobnou tematikou jako dva předchozí autoři, v jeho práci s názvem Analýza zabezpečení měkkých cílů Zlínského kraje (2016) se věnoval zejména identifikaci měkkých cílů a odhalování jejich slabých míst v oblasti jejich zabezpečení.

Na začátku začal s celkem problematickou definicí měkkých cílů, kde do definice zařadil podmínku soukromého vlastnictví. Dle naší diplomové práce měkké cíle nemusí být v soukromém vlastnictví, neboť se jedná i o takové objekty jako jsou školy náměstí, úřady a další státní objekty. Další podmínkou dle Hermana je blízkost k tvrdému cíli. Bohužel nedokážeme říci, co autora vedlo k jejímu stanovení, neboť v dané části práce se neodkazuje na žádný zdroj. Co se týče bližšího určení měkkých

cílů, autor do této oblasti zařadil školy, náboženské objekty, nemocnice, obchodní centra, náměstí, restaurační zařízení a sportovní a kulturní události. Naopak v porovnání s našimi výsledky mu chybí takové objekty, jako jsou hotely, úřady (ty řadí mezi tvrdé cíle), pošty a objekty spjaté s dopravní infrastrukturou. Martin Herman se v své práci dále věnuje metodám technické ochrany měkkých cílů, které v porovnání s našimi výsledky více rozebral a zařadil i takové nástroje, které v naší práci nezmiňujeme. Autor v této souvislosti uvádí poplachové systémy, poplachové zabezpečovací a tísňové systémy, dohledové kamerové systémy, systémy kontroly vstupu, systémy přivolání pomoci, tísňové systémy, poplachové přenosové systémy a zařízení a kombinované a integrované systémy. Navíc se konkrétně věnuje výhodám takový nástrojů, jako jsou PIR detektory (fungují na principu porovnávání teplot těles snímané scény), magnetické detektory a detektory tříštění skla. Co se týče hodnocení ochrany měkkých cílů a jím vybraných konkrétních objektů, autor se řídil faktorem dopadu útoku na měkký cíl, umístění měkkého cíle, indexu kriminality, dostupností informací a faktorem současného zabezpečení. V naší práci zmiňujeme také faktor struktury objektu, jeho dosažitelnosti, atraktivity a obnovitelnosti. Pro analýzu ochrany objektu si Martin Herman vybral budovu Max32 ve Zlíně, knihovnu Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, obchodní akademii Tomáše Bati ve Zlíně a moderní komplex Harmony Medical & Wellness v Kroměříži. Dle jeho analýzy zabezpečení těchto objektů mu vyšlo, že nejlépe zabezpečené je moderní komplex Harmony Medical & Wellness v Kroměříži, avšak jedná se o objekt, kterému nejméně hrozí potenciální útok. Nejvíce ohrožená je knihovna Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a obchodní akademie Tomáše Bati ve Zlíně, oba objekty jsou dle výsledků analýzy autora nejméně zabezpečené. (Herman, 2016)

Další práce, s jejími výsledky můžeme porovnávat, byla napsaná Jaroslavem Liškou v roce 2016 (Vývoj a působení teroristických skupin s ohledem na situaci po roce 2001). Autor hned v úvodu práce poukazuje na nebezpečí osamělých vlků a dalších levicových a zejména pravicových extrémistických skupin. Zmiňuje přitom proces radikalizace, kdy z prvotní pouhé nesnášenlivosti může jedinec přejít k teroristickým činům. Odkazuje se přitom na právní dokumenty, které tuto problematiku řeší (Strategie boje proti terorismu a Národní akční plán boje proti terorismu). Dále se zaměřil možnou hrozbu pro ČR pocházející z muslimské komunity. Liška zmínil, že základ pro islamistický terorismus může být usazen u dlouhodobě žijících muslimů v ČR, kteří se

cítí frustrovaní a své neúspěchy svádějí na tlak společnosti. Ve své práci se autor také zaměřil na státy, které jsou nevíce ohroženy teroristickým útokem náboženského charakteru, zařadil mezi ně přitom Belgie, Francii, Německo, Itálii, Dánsko, Švédsko, Velkou Británii, a také Rakousko a Nizozemsko. To také odpovídá výčtu všech teroristických činů provedených v Evropě po roce 2011, ve zmíněných zemích byly dle našich výsledků provedeny nejzásadnější teroristické útoky provedené osamělými vlky. Jaroslav Liška také věnoval část své práce možným příčinám radikalizace, kde označil jako hlavní faktory narůstající projevy rasismu, xenofobie, odmítnutí západních hodnot, vyšší nezaměstnanost, nižší vzdělanost a jazykové bariéry. Za významný faktor považuje vliv některých imámů a učitelů koránu, vysílání islámských televizních stanic, návštěvu některých propagandistických webových stránek a četbu radikálních tiskovin. Tyto faktory jsme v naší práci označili spíše za projevy již započatého procesu radikalizace. Liška také zmiňuje místa, kde se lidé nejčastěji radikalizují do podoby militantního islámu. Mezi taková místa dle Lišky patří zejména věznice a některé vysoké školy, kde učí extrémisté. S uvedenými místy se shodují i výsledky naší práce, zejména pak musíme podtrhnout věznice, kde nejčastěji dle našich výsledků došlo k započetí procesu radikalizace osamělých vlků. Potvrzení našich výsledků také nacházíme v rozhovoru s docentem Marianem Brzybohatým, se kterým Liška vedl odborný rozhovor. V jedné otázce se Jaroslav Liška ptá, jaké místo či objekt v ČR vnímá jako nejvíce pravděpodobné pro spáchání případného teroristického útoku. Docent Brzybohatý mu na to odpovídá: *„Česká republika má pro tento případ vypracovaný seznam možných cílů teroristických útoků. Myslím si, že by se případným terčem teroristického útoku mohl stát kterýkoliv cíl, který má symbolickou hodnotu. Mohly by to být cíle, které vyvolají strach ve společnosti, objekty kritické infrastruktury, ale i například náměstí či obchodní domy. V ČR existují stovky až tisíce potenciálních cílů, které však nelze všechny chránit.“* Tato odpověď přesně vystihuje náš závěr analýzy měkkých cílů – a to tedy, že existují tisíce míst, které nelze ochránit, a že provozovatelé těchto objektů se musejí podílet na jejich zabezpečení. Na stejnou otázku také Liškovi odpovídá Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D. Ten stejně jako předešlý respondent zmiňuje zranitelnost měkkých cílů, zejména pak turistické a nákupní centra, kritickou infrastrukturu a volně stojící objekty. Doktor Krulík v rozhovoru také poukazuje na nebezpečí spících buněk a osamělých vlků, kteří se hlásí k ideologiím Islámského státu a dalších teroristických organizací. Na Liškovu otázku, kdo by případně mohl teroristický útok provést, doktor Krulík odpovídá, že možnými

pachateli jsou frustrovaní, neorganizovaní a nespokojení jedinci, kteří nesdílí současné názory ČR jako celku napříč celým spektrem. Na příklad uvádí problematiku „šílených střelců“, kteří mohou mít různé motivy k uskutečnění útoku. Mezi nejběžnější motivy přitom zmiňuje kromě nespokojenosti a zviditelnění i sympatie s militantními islamistickými ideologiemi. (Liška, 2016)

Jiří Tománek se ve své práci s názvem Problematika ochrany měkkých cílů před teroristickým útokem (2016) věnoval typům teroristických útoků a rozboru ochrany některých měkkých cílů. Jako konkrétní objekt si vybral vysoké školy, kde hodnotil úroveň vydaných metodik pro ochranu objektu. Metodiky hodnotil pomocí metody CARVER a SWOT analýzy, v závěru pak poukázal na jejich vysokou úroveň. V další části jeho práce se věnoval konkrétním měkkým cílům ve Zlínském kraji, zařadil mezi ně: školská zařízení, kulturní centra, stadiony, náboženské objekty, městské lázně a koupaliště, hotely, nemocnice, náměstí, supermarkety, zámky, hrady a poutní místa. Kromě supermarketů koupališť, zámků, hradů a poutních míst se naše výsledky shodují s výsledky Tománka. Autor také aplikoval na vybrané objekty metodu CARVER, aby zjistil slabá místa objektů a vyhodnotil jejich úroveň zabezpečení. Výsledkem jeho šetření poukázal na nejvyšší ohroženost objektů, které jsou bez ochranného zajištění a jsou charakteristické vysokou koncentrací lidí. Těmto objektům autor doporučil nasazení protiteroristických pozorovatelů, kteří by měli umět rychle eliminovat potenciálního útočníka. (Tománek, 2015)

V diplomové práci s názvem Evropská unie a problematika mezinárodního terorismu (2016) Jolana Pastyříková uvádí souvislost mezi státy s největším počtem teroristických útoků, které jsou zároveň státy s největším počtem evropských džihádistů (Belgie, Francie, Německo, Velká Británie). Tato souvislost nepřímo dokazuje teorii o sociálních hnutích, dle které je příčinou radikalizace osobní kontakt se zradikalizovanými jedinci. Stejně tak se jedná o státy, kde nejčastěji útočí osamělí vlci. Stejně tak uvádí několik teorií k příčinám radikalizace, z nichž nejvíce vyzdvihuje teorii o sociálních hnutích. Dále uvádí pozadí některých útočníků. Zmiňuje osobní a životní neúspěch, pocit odcizení, hledání identity, psychické problémy, závislosti na alkoholu a drogách, nestále rodinné zázemí, jako místa s největší pravděpodobností radikalizace označuje vězení a internet. Výše zmíněné příčiny radikalizace a místa

s nejvyšší pravděpodobností radikalizace odpovídají závěrům naší diplomové práce. (Pastyříková, 2016)

Jan Sedlář ve své práci kromě identifikace měkkých cílů věnuje prostor i nejpravděpodobnějším typům útoků a typům útočníků. Za největší riziko pro měkké cíle označuje útok člověka s motivem nenávisti vůči objektu a s náboženským motivem. (Sedlář, 2016) Jeho závěry tak korespondují s našimi závěry, kdy nejničivější útoky byly způsobeny nenávistí vůči jiným rasám či symbolům jiné ideologie.

Kateřina Prokopová ve své práci s názvem Charakteristika aktivit extrémistických skupin a jejich prevence (2013) popisuje charakter některých pravicových extrémistů. Dle autorky se jedná o osoby, které se cítí svým okolím ohroženy, jsou přesvědčeni o každodenním boji s tím, že přežije jen ten nejsilnější. Tyto jedinci dle Prokopové považují násilí za běžnou formu řešení společenských konfliktů, mají katastrofickou vizi národa, jejich frustrace vyústuje v demonstraci síly, považují se za vyvolené strážce národa a podle toho také jednají. Prokopová také uvádí, že se často jedná o osoby s nízkým vzděláním a intelektem, což však neodpovídá Andersovi Breivikovi, který je vysoce inteligentní a na útok se dlouhodobě připravoval. Autorka uvádí také typy pachatelů z řad pravicových extrémistů – ideologicky motivovaný pachatel (což odpovídá našim výsledkům o Andersovi Breivikovi) a xenofobní pachatel (odpovídá naší charakteristice Petterssona). Celkově výsledky Prokopové se shodují s výsledky naší provedené analýzy a komparace. (Prokopová, 2013)

Jan Hlavinka v práci s názvem Analýza současných hrozeb terorismu v ČR (2016) uvádí nejpoužívanější teroristické nástroje, do kterých zařadil falešnou hrozbu, únosy lidí a braní rukojmí, sebevražedné útoky, bombové útoky, použití biologických a chemických zbraní, kybernetické útoky a žhářství. Dle našich výsledků navíc uvádíme také útoky pomocí auta, chladných a střelných zbraní, které jsou v posledních letech nejpopulárnější. (Hlavinka, 2016)

Pro potřebu diplomové práce jsou zřejmě nejpřínosnější výsledky práce Davida Mrvy, který ve své studii s názvem Krajně pravicoví „osamělí vlci“ uvádí důležité aspekty životů osamělých vlků. Zmiňuje například častou osobní krizi, kterou si útočníci krátce před útokem prošli. Dle našich výsledků tato teze odpovídá většině naší zkoumaných útočníků (drogová závislost, nestabilní rodinné zázemí, osobní krize, deportace).

Taktéž poukazuje na časté psychické problémy útočníků (Breivik, Merah, Adebolajo, Petterson, Amri). Autor si ve své práci za hypotézu stanovil předpoklad, že většina teroristických útočníků jsou střelci, což v závěru potvrdil. Toto tvrzení můžeme potvrdit i u výsledků naší práce, kde jsme si útoky k analýze vybrali dle daných podmínek, nicméně i pokud bychom brali ohled na teroristické útoky spáchané v Evropě po roce 2011, střelci zauímají přední místa. Mrva také poukazuje na účinnost střelby a výbušniny. V případě střeleckého útoku usmrtí nebo zraní méně osob, než v případě bombových útoků, nicméně výbušnina je méně spolehlivá. (Mrva, 2012) V našem případě jsme srovnávali střelbu s útokem pomocí motorového vozidla. V tomto případě, sehnat motorové vozidlo je ještě snazší než sehnat zbraň, navíc doba útoku spolu s reakcí IZS se tím o dost prodlouží. V porovnání se střelbou je tedy ničivější, důkazy z posledních dvou let naše tvrzení potvrzují.

7 ZÁVĚR

Česká republika je, co se týče bezpečnosti v mezinárodním měřítku, považována za tranzitní zemi, ale i územím pro krátkodobý pobyt, tedy potenciální terč. Vzhledem k tomu, že naše země je aktivně zainteresovaná do celosvětového protiteroristického boje, musíme počítat s možností teroristického útoku nejen ze strany militantních islamistů, ale i jiných radikálů. S přihlédnutím k současné migrační krizi tuto problematiku není radno podcenit, což si uvědomila i vláda Bohuslava Sobotky, která v dubnu schválila Koncepti ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020. Význam této hrozby byl potvrzen i ve výroční zprávě Bezpečnostní informační služby, ve které je zmíněna hrozba evropských džihádistů. Tato hrozba nezůstala pouze na papíře, i v České republice jsme zaznamenali případ Čecha, který se chtěl vydat do Sýrie, údajně za účelem připojení k tzv. Islámskému státu.

V práci jsme se věnovali komparaci teroristických útoků spáchaných a území Evropy po roce 2011. Výsledkem této komparace je významný rozdíl mezi útoky militantních islamistů a pravicových radikálů – v původu útočníka, motivu, způsobu útoku a také v dopadech na společnost. Společnost zasažená útokem pravicového radikála vnímá incident mnohem hůř než incidenty spáchané militantními islamisty, neboť jde o útočníky, kteří vyrůstali v jejich prostředí s evropskými hodnotami. Dalším výsledkem práce je akutní potřeba zajištění ochranných opatření pro případy útoků pomocí motorových vozidel, které mají katastrofální důsledky.

Dle výsledků diplomové práce musíme poukázat na potřebu ochrany měkkých cílů, které se stávají nejčastějším cílem nejen teroristických organizací, ale zejména osamělých vlků. Jejich zabezpečení však vzhledem k počtu (přes 106 000, nejvíce ve Středočeském a Jihomoravském kraji) a finančním možnostem státu nelze zabezpečit pouze z aktivit státu, ale i ze sil a prostředků jejich provozovatelů a zřizovatelů. Pevně věřím, že stát bude pokračovat v ochraně měkkých cílů dle nově schválené Koncepte ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020, která uvádí konkrétní kroky k podpoře ochrany vybraných objektů a jejich zřizovatelů. Pokud si provozovatelé měkkých cílů uvědomí důležitost zabezpečení jejich objektů, pak dopad potenciálního útoku nebude tak drtivý.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČSN – význam zkratky: Česká technická norma

IS – Islámský stát

IZS – Integrovaný záchranný systém

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

PČR – Policie České republiky

STČ – Společná typová činnost

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. ABBAS, Tahir. *Islamist Radicalization and Multicultural Politics: The British experience*. New York: Routledge, 2011. ISBN 978-0-415-57225-5. Str. 51
2. ABBAS, Tahir. *Islamic political radicalism: a European perspective*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2007. ISBN 978-0748625284.
3. AKTÁLNĚ.CZ. *Při útoku v Berlíně zemřela Češka žijící v Německu. Pátral po ní manžel, policii dal vzorky DNA*. WERNER, Lukáš. [online]. Berlín, 2016. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pri-utoku-v-berline-zemrela-ceska-zijici-v-nemecku/r~3e35aa38c89911e694810025900fea04/>
4. BAKKER, Edwin a DATA COLLECTION: TEIJE HIDDE DONKER. *Jihadi terrorists in Europe: their characteristics and the circumstances in which they joined the jihad : an exploratory study*. The Hague: Netherlands Institute of International Relations Clingendael, 2006. ISBN 978-905-0311-137.
5. BATES, R. A. *Dancing with Wolves: Today's Lone Wolf Terrorists*. 2012. Vydání čtvrté. *Journal of Public and Professional Sociology*. Strana 1-15.
6. BAYAT, Asef. *Islamism and Social Movement Theory. Third World Quarterly* [online]. 2005, 891-908. DOI: 10.1080/01436590500089240. ISSN 0143-6597. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01436590500089240>
7. BBC NEWS. *Brussels Jewish Museum killings: Suspect 'admitted attack'*. [online]. Velká Británie, 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-27654505>
8. BBC NEWS. *Brusthom Ziamani: Teenager guilty of plot to behead soldier*. [online]. Velká Británie, 2015 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-31540281>
9. BBC NEWS. *France shooting: Toulouse Jewish school attack kills four*. SMITH, David Gordon. [online]. Evropa, 2012 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-us-canada-17426313>
10. BBC NEWS. *Frankfurt airport shooting: Jammed gun 'saved lives'*. [online]. Evropa, 2011 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-12647093>
11. BBC NEWS. *Liege attack: Gunman kills four in Belgium*. [online]. Liege, 2011. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-16161746>

12. BBC NEWS. *London attack: Police appeal for information on Khalid Masood*. BBC NEWS [online]. London, 2017. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-39377883>
13. BBC NEWS. *Nice attack: Driver 'researched route' earlier in week*. [online]. Nice, 2016. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-36818719>
14. BBC NEWS. *Nice attack: What we know about the Bastille Day killings*. [online]. Francie, 2016. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-36801671>
15. BBC NEWS. *Profile: Liege mass killer Nordine Amrani*. [online]. Liege, 2011. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-16175795>
16. BBC NEWS. *Toulouse shootings: Merah's path to murder*. GALPIN, Richard [online]. Evropa, 2012 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-europe-17481537>
17. BBC NEWS. *Woolwich killing a betrayal of Islam, says Cameron*. [online]. Velká Británie, 2013 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-22756225>
18. BBC NEWS. *Woolwich machete attack leaves man dead*. [online]. Evropa, 2013 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-22630303>
19. BBC NEWS. *Lee Rigby murder: Adebolajo and Adebowale jailed*. [online]. Velká Británie, 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/uk-26357007>
20. BBC NEWS: *Mohamed Lahouaiej-Bouhlel: who was the Bastille Day truck attacker?* BEAUMONT, Peter a Sofia FISCHER. [online]. Nice, 2016. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/jul/15/bastille-day-truck-driver-was-known-to-police-reports-say>
21. BLAHŮŠOVÁ, Lucie. *Analýza měkkých cílů na Moravě*. Zlín, 2016. Diplomová. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Ing. Dora Lapková.
22. CNN. *Berlin market attacker had 14 aliases in Germany*. SHUBERT, Atika a Elizabeth ROBERTS. [online]. Berlín, 2017. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2017/01/06/europe/amri-multiple-identities/>
23. CNN. *Captured Jewish Museum shooting suspect carried weapons, gas mask*. ALMASY, Steve a helby Lin ERDMAN. [online]. 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2014/06/01/world/europe/france-belgium-jewish-shooting>

24. CNN. *Denmark terror suspect swore fidelity to ISIS leader on Facebook page*. ELLIS, Ralph, Holly YAN a Susanne GARGIULO. [online]. 2015 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2015/02/16/europe/denmark-shootings/>
25. CNN. *How did Mohammed Merah become a jihadist?* CRUICKSHANK, Paul Cruickshank a Tim LISTER. [online]. Evropa, 2012 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: http://edition.cnn.com/2012/03/26/world/europe/france-shooting-suspect/index.html?hpt=hp_c1
26. COT (ed.), Lone-Wolf Terrorism. Case study for Work Package 3 'Citizens and governance in a knowledge-based society', TTSRL, July 2007, cf: <http://www.transnationalterrorism.eu/tekst/publications/Lone-Wolf%20Terrorism.pdf>
27. CRAGIN, R. Kim a P. B. K. POTTER. *Resisting Violent Extremism: A Conceptual Model for Non-Radicalization. Terrorism and Political Violence*. 2013, 337-353. DOI: 10.1080/09546553.2012.714820. ISSN 0954-6553. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09546553.2012.714820>
28. CROWTHER, Amy. *The Radicalisation of Anders Behring Breivik*. New York, 2015. Esej. King's College London.
29. ČESKÁ REPUBLIKA. *Koncepce ochrany měkkých cílů pro roky 2017-2020*. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2017.
30. ČESKÁ REPUBLIKA. *Zásady ochrany měkkých cílů: Metodika*. In: Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2016.
31. ČESKÁ TELEVIZE. *K rozsahu norské tragédie přispěl nezajem pracovníků tísňové linky*. Nosek Tomáš. [online]. Česká televize, 2011. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1250847-k-rozsahu-norske-tragedie-prispel-nezajem-pracovniku-tisnove-linky>
32. ČESKÁ TELEVIZE. *Masový vrah Breivik dostal 21 let - víc nešlo*. Lukáš Strašík. [online]. Česká televize, 2012. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1150691-masovy-vrah-breivik-dostal-21-let-vic-neslo>
33. ČESKÁ TELEVIZE. *Podezřelý z berlínského útoku byl zastřelen v Itálii. Tunisán slíbil věrnost IS*. [online]. Berlín, 2016. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1991734-reuters-amriho-podezreleho-z-utoku-v-berline-zastrelili-v-milane>

34. ČESKÁ TELEVIZE. *Svědci o útoku v Berlíně: Vše zhaslo, následovaly rány a křik*. [online]. Berlín, 2016. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1988440-svedci-o-utoku-v-berline-vse-zhaslo-krev-nesla-rozeznat-od-svaraku>
35. ČESKÁ TELEVIZE. *Teroristický útok v Norsku - pumový atentát a střelba zabily 17 lidí*. Lukáš Strašlík. [online]. Česká televize, 2011. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/1251246-teroristicky-utok-v-norsku-pumovy-atentat-a-strelba-zabily-17-lidi>
36. DALGAARD-NIELSEN, Anja. *Violent Radicalization in Europe: What We Know and What We Do Not Know*. *Studies in Conflict*. 2010, 797-814. DOI: 10.1080/1057610X.2010.501423. ISSN 1057-610x. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1057610X.2010.501423>
37. ENGELKES, Simon. *The Radicalisation of Michael Adebolajo and Michael Adebowale*. London, 2016. Esej. King's College London.
38. ESPOSITO, John L. a Dalia. MOGAHED. *Who speaks for Islam? What a billion Muslims really think*. New York, NY: Gallup Press, 2007. ISBN 978-1595620170.
39. EUROPOL [online]. Evropská unie, 2017 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/>
40. FINNEY, Nissa a Ludi SIMPSON. *Place of residence of Muslims charged with terrorism under UK legislation*. Manchester: Cathie Marsch Centre for Census and Survey Research, 2006.
41. FOX NEWS. *Suspect in Jewish museum killings claimed responsibility in video*. [online]. 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.foxnews.com/world/2014/06/01/frenchman-suspected-ties-to-syria-jihadists-reportedly-arrested-in-connection.html>
42. GAMSON, William A., David S. MEYER, Doug MCADAM, John D. MCCARTHY a Mayer N. ZALD. Framing political opportunity. *Comparative Perspectives on Social Movements*. Cambridge: Cambridge University Press, 1996, 275. DOI: 10.1017/CBO9780511803987.014. ISBN 9780511803987. Dostupné také z: <http://ebooks.cambridge.org/ref/id/CBO9780511803987A024>
43. GILLES KEPEL. TRANSL. BY PASCALE GHAZALEH, Olivier. *The war for Muslim minds: Islam and the West*. Cambridge, Mass. [u.a.]: The Belknap Press of Harvard Univ. Press, 2006. ISBN 978-067-4019-928.

44. GITHENS-MAZER, Jonathan a Robert LAMBERT. *Why conventional wisdom on radicalization fails: the persistence of a failed discourse*. Oxford, 2010. ISSN 0020-5850.
45. GRUENEWALD, Jeff, Steven CHERMAK a Joshua D. FREILICH. Overview of: "Distinguishing 'Loner' Attacks from Other Domestic Extremist Violence. *Criminology*. 2013, DOI: 10.1111/1745-9133.12009. ISSN 15386473. Dostupné také z: <http://doi.wiley.com/10.1111/1745-9133.12009>
46. HAARETZ. *French Police Suspect neo-Nazi Link to Attack on Toulouse Jewish School*. PFEFFER, Anshel. [online]. Evropa, 2012 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.haaretz.com/israel-news/french-police-suspect-neo-nazi-link-to-attack-on-toulouse-jewish-school-1.419707>
47. HAARETZ. *Report: Suspected Gunman Behind Copenhagen Attacks Recently Released From Jail*. [online]. 2015 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.haaretz.com/world-news/1.642523>
48. HERMAN, Martin. *Analýza zabezpečení měkkých cílů Zlínského kraje*. Zlín, 2016. Bakalářská. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Ing. Lucia Ďuricová.
49. HLAVINKA, Jan. *Analýza současných hrozeb terorismu v ČR*. Zlín, 2016. Diplomová. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Prof. Ing. Dušan Vičár, CSc.
50. HOROWITZ, M. C. a P. B. K. POTTER. *Allying to Kill: Terrorist Intergroup Cooperation and the Consequences for Lethality*. *Journal of Conflict Resolution*. 2014, 199-225. DOI: 10.1177/0022002712468726. ISSN 0022-0027. Dostupné také z: <http://jcr.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/0022002712468726>
51. IDNES.CZ *Italská policie zastřelila Tunisana Amriho, na videu slíbil věrnost IS*. [online]. Praha, 2016. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/amri-tunisan-berlin-utoky-berlin-d4u-/zahranicni.aspx?c=A161223_095638_zahranicni_ert
52. Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement – COT *Lone-wolf terrorism*. 2007. (<http://www.transnationalterrorism.eu/tekst/publications/Lone-Wolf%20Terrorism.pdf>)
53. LE MONDE. *Pourquoi Mehdi Nemmouche est le principal suspect de la tuerie de Bruxelles*. [online]. 2014 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: http://www.lemonde.fr/europe/article/2014/06/01/tuerie-de-bruxelles-un-suspect-francais-arrete_4429835_3214.html#KZCufO5PEZ3ZcR7z.99

54. LIŠKA, Jaroslav. *Vývoj a působení teroristických skupin s ohledem na situaci po roce 2001*. České Budějovice, 2016. Diplomová. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Vedoucí práce Ing. Lenka Brehovská, Ph.D.
55. MAREŠ, M: *Terorismus v ČR*. 2005. Brno: Centrum strategických studií
56. MCADAM, Doug a Ronnelle PAULSEN. *Specifying the Relationship Between Social Ties and Activism*. *American Journal of Sociology*. 1993, 640-667. DOI: 10.1086/230319. ISSN 0002-9602. Dostupné také z: <http://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/230319>
57. MCADAM, Doug. *Recruitment to High-Risk Activism: The Case of Freedom Summer*. *American Journal of Sociology*. 1986, 64-90. DOI: 10.1086/228463. ISSN 0002-9602. Dostupné také z: <http://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/228463>
58. MOGHADAM, Valentine M. *Globalization and social movements: Islamism, feminism, and the global justice movement*. Druhé. Lanham [Md.]: Rowman, 2013. ISBN 978-1442214194
59. MORRIS, Aldon D. a Carol McClurg. MUELLER. *Frontiers in social movement theory*. New Haven, Conn.: Yale University Press, 1992. ISBN 978-0300054866
60. MORRIS, Aldon. *Reflections on Social Movement Theory: Reflections and Proposals*. American Sociological Association, 2000.
61. MRVA, David. *Krajně pravicoví „osamělí vlci“*. Brno, 2014. Magisterská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, Ph.D.
62. NEUMANN, Peter a Brooke ROGERS. *Recruitment nad Mobilisation for the Islamist Militant Movement in Europe*. International centre for the Study of Radicalisation and Political Violence, 2007.
63. OLOFSSON, G. *After the Working-class Movement. An Essay on What's 'New' and What's 'Social' in the New Social Movements*. *Acta Sociologica*. 1988, 15-34. DOI: 10.1177/000169938803100103. ISSN 0001-6993. Dostupné také z: <http://asj.sagepub.com/cgi/doi/10.1177/000169938803100103>
64. PANTUCCI, R. *A Typology of Lone Wolves: Preliminary Analysis of Lone Islamist Terrorists*. 2011. The International Centre for the Study of Radicalization and Political Violence. (<http://icsr.info/2011/04/a-typology-of-lone-wolves-preliminary-analysis-of-lone-islamist-terrorists/>).
65. PANTUCCI, R.. *What Have We Learned about Lone Wolves from Anders Behring Breivik?*. 2011. Perspectives on Terrorism, vol. 5.

66. PAPE, Robert Anthony. *Dying to win: the strategic logic of suicide terrorism*. Random House Trade Paperback ed. New York: Random House Trade Paperbacks, 2006. ISBN 978-0812973389.
67. PASTYŘÍKOVÁ, Jolana. *Evropská unie a problematika mezinárodního terorismu*. Brno, 2016. Diplomová. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Mgr. Martin Hrbálek, Ph.D.
68. PIPES, Daniel. *Islam and Islamism: Faith and Ideology*. National Interests, 2000.
69. PRECHT, Tomas. *Home Grown Terrorism and Islamist Radicalisation in Europe: from Conversion to Terrorism*. Research report funded by the Danish Ministry of Justice [online]. Copenhagen: Danish Ministry of Justice, 2007, 1-98. Dostupné z: http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningspuljen/2011/2007/Home_grown_terrorism_and_Islamist_radicalisation_in_Europe_-_an_assessment_of_influencing_factors_2_.pdf
70. PROKOPOVÁ, Kateřina. *Charakteristika aktivit extrémistických skupin a jejich prevence*. Brno, 2013. Diplomová. Masarykova univerzita. Vedoucí práce JUDr. Karel Meixner, CSc.
71. REUTERS. *Berlin attack suspect emerged from jail with 'totally different mentality'*. ARGOUBY, Mohamed, Joseph NASR a Steve SCHERER. [online]. Berlín, 2016. Dostupné z: <http://www.reuters.com/article/us-germany-truck-suspect-idUSKBN14B1XU>
72. ROY, Olivier. *Globalized Islam: the search for a new ummah*. New York: Columbia Univ. Press, 2004. ISBN 978-023-1134-996.
73. ŘEHÁK, David, FOLTIN, Pavel, STOJAR, Richard, *Vybrané aspekty soudobého terorismu*, ed. 1., Praha: Ministerstvo obrany České republiky - Agentura vojenských informací a služeb, 2008, ISBN 978-80-7278-443-1
74. SAGEMAN, Marc. *Understanding terror networks*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 2004. ISBN 978-081-2238-082.
75. SAMUEL, Geoffrey. *Islam and the family in Bangladesh and the UK: The background to our study*. Culture and Religion [online]. 2012, 141-158. DOI: 10.1080/14755610.2012.674954. ISSN 1475-5610. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14755610.2012.674954>
76. SEDLÁŘ, Jan. *Analýza bezpečnosti vybraných měkkých cílů Zlínského kraje*. Zlín, 2016. Diplomová. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Ing. Martin Hromada, Ph.D.

77. SILBER, Mitchell D. a Arvin BHATT. *Radicalization in the West: The Homegrown Threat: The NYPD Jihadist Report*. New York: OccupyBawlStreet.com Press, 2015. ISBN 978-0692371701.
78. SMĚŠNÝ, Adam. *Analýza teroristických útoků v Evropě za posledních 10 let*. Zlín, 2016. Bakalářská. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Ing. Dora Lapková.
79. SPAAIJ, Ramón, *Understanding lone wolf terrorism global patterns, motivations and prevention*, ed.1., Dordrecht: Springer, 2012, ISBN 978-940-0729-810
80. SPAAIJ, Ramón. The Enigma of Lone Wolf Terrorism: An Assessment. *Studies in Conflict*. 2010, 854-870. DOI: 10.1080/1057610X.2010.501426. ISSN 1057-610X. Dostupné také z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1057610X.2010.501426>
81. SPIEGEL ONLINE. 'Germans Have to Distinguish between Muslims and Murderers'. SMITH, David Gordon. [online]. Evropa, 2011 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/germany/the-world-from-berlin-germans-have-to-distinguish-between-muslims-and-murderers-a-749173.html>
82. SPIEGEL ONLINE. *The Radical Islamist Roots of the Frankfurt Attack*. SMITH, David Gordon. [online]. Evropa, 2011 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.spiegel.de/international/germany/facebook-jihad-the-radical-islamist-roots-of-the-frankfurt-attack-a-748910.html>
83. STEHLÍK, Jan. *Příčiny radikalizace mezi muslimy v Evropě*. Evropské hodnoty. Praha, 2015.
84. STERN, Jessica. *The Protean Enemy* [online]. In: Foreign Affairs, 2003. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/afghanistan/2003-07-01/protean-enemy>
85. STRMISKA, M. *Terorismus a demokracie. Pojetí a typologie subverzívního teroristického násilí v soudobých demokraciích*. 2001. Brno: Masarykova univerzita v Brně
86. TARROW, Sidney G. a Carol McClurg. MUELLER. *Power in movement: social movements and contentious politics*. Rev. New York: Cambridge University Press, 2011. Cambridge studies in comparative politics. ISBN 978-052-1198-905.
87. THE DAILYMAIL ONLINE. *Swedish sword killer left hand-written 'suicide note' before launching racist hate attack on migrant students.. as CCTV shows he left*

- white-skinned pupils alone while hacking dark-skinned children.* MALM, Sara. [online]. 2015 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3285883/Teacher-20-killed-Right-wing-Swedish-sword-murderer-died-throwing-masked-attacker-slashed-students.html>
88. THE ECONOMIST. *Return to old-style terror.* [online]. Evropa, 2013 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://www.economist.com/news/britain/21578453-shocking-killing-reminder-disorganised-jihadists-are-harder-stop-organised>
89. THE GUARDIAN. *European Jewish Association calls for increased protection of institutions.* [online]. 2015. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2015/feb/15/european-jewish-association-protection-antisemitic-attacks-copenhagen>
90. THE GUARDIAN. *Florence gunman shoots Senegalese street vendors dead.* KINGTON, Tom. [online]. Florencie, 2011. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2011/dec/13/florence-gunman-shoots-street-vendors>
91. THE GUARDIAN. *Khalid Masood: from Kent schoolboy to Westminster attacker.* LAVILLE, Sandra a Robert BOOTH. [online]. London, 2017. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/uk-news/2017/mar/25/khalid-masood-profile-from-popular-teenager-to-isis-inspired-terrorist>
92. THE GUARDIAN. *The Trollhättan killer didn't become an extremist overnight. Somebody could have stopped him.* IHLER, Bjørn. [online]. 2015 [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/commentisfree/2015/oct/23/trollhattan-killer-extremist-anders-behring-breivik>
93. THE GUARDIAN. *Two arrested after explosion at Sikh temple in Germany.* [online]. Essen, 2016. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2016/apr/21/two-arrested-after-explosion-at-sikh-temple-in-germany>
94. THE GUARDIAN. *Westminster attacker Khalid Masood had interest in jihad, say police.* BOOTH, Robert. [online]. London, 2017. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/uk-news/2017/mar/27/westminster-attacker-khalid-masood-not-directed-by-isis-met-police>

95. THE INSTITUTE FOR ECONOMICS AND PEACE. *Global Terrorism Index 2016: Measuring and Understanding the Impact of Terrorism*. 2016. ISBN 978-0-9942456-4-9. Dostupné také z: <http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2016/11/Global-Terrorism-Index-2016.2.pdf>
96. THE INSTITUTE FOR ECONOMICS AND PEACE. *Global Terrorism Index 2014: Measuring and Understanding the Impact of Terrorism*. 2014. Dostupné také z: <http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/06/Global-Terrorism-Index-Report-2014.pdf>
97. THE JERUSALEM POST. *Toulouse Terrorist Was Going To Keep Killing*. [online]. Jerusalem. 2012. Dostupné z: <http://www.jpost.com/International/Toulouse-terrorist-was-going-to-keep-killing>
98. THE LOCAL. *Three on trial for jihadist bomb attack on Sikh wedding* [online]. Essen, 2016. Dostupné z: <https://www.thelocal.de/20161207/three-on-trial-for-jihadist-bomb-attack-on-sikh-wedding>
99. THE LOCAL. *Trollhättan pupils return after fatal school attack*. IHLER, Bjørn.[online]. 2015. Dostupné z: <https://www.thelocal.se/20151102/trollhattan-pupils-return-after-fatal-school-attack>
100. THE TELEGRAPH NEWS. *Bastille Day terrorist was radicalised within months and sent £84,000 to his Tunisian family days before attack*. CHAZAN, David, Tom MORGAN a Camilla TURNER. [online]. Nice, 2016. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/07/16/bastille-day-terrorist-was-radicalised-within-months-and-sent-84/>
101. THE TELEGRAPH. *Liege attacks: woman's body found at home of Belgian gunman*. WATERFIELD, Bruno. [online]. Liege, 2011. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/belgium/8955077/Liege-attacks-womans-body-found-at-home-of-Belgian-gunman.html>
102. THE TELEGRAPH. *Woolwich attack: the terrorist's rant*. [online]. Evropa, 2013. Dostupné z: <http://www.telegraph.co.uk/news/uknews/terrorism-in-the-uk/10075488/Woolwich-attack-the-terrorists-rant.html>
103. TOMÁNEK, Jiří. *Problematika ochrany měkkých cílů před teroristickým útokem*. Zlín, 2015. Diplomová. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Vedoucí práce Ing. Dora Lapková.

104. WIKTOROWICZ, Quintan a Carol McClurg. MUELLER. *Radical Islam rising: Muslim extremism in the West*. Rev. Lanham, Md.: Rowman, 2005. Cambridge studies in comparative politics. ISBN 978-0742536418.
105. WIKTOROWICZ, Quintan. *Islamic activism: A social movement theory approach*. Bloomington, Ind.: Indiana University Press, 2004. ISBN 978-0-253-21621-2.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Všeobecný model osamělého vlka (zdroj: Bates 2012).....	23
Obrázek 2: Přehled počtu útoků a počtu zatčených osob za činnost spojenou s terorismem	39
Obrázek 3: Přehled počtu lidí zatčených za činnost spjatou s islamismem.....	40

11 SEZNAMU POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2011	30
Tabulka 2: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2012	31
Tabulka 3: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2013	32
Tabulka 4: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2014.....	32
Tabulka 5: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2015	33
Tabulka 6: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2016.....	35
Tabulka 7: Přehled teroristických útoků v Evropě v roce 2017	38
Tabulka 8: Přehled počtu měkkých cílů v ČR v kategorii 1	69
Tabulka 9: Přehled počtu měkkých cílů v ČR v kategorii 2.....	69
Tabulka 10: Přehled počtu měkkých cílů v ČR v kategorii 3.....	70
Tabulka 11: Přehled počtu měkkých cílů v jednotlivých krajích.....	71